

LAPUA

TILINPÄÄTÖS 2024

LAPUAN KAUPUNKI

Sisällys

1.	Olennaiset tapahtumat toiminnassa ja taloudessa	3
1.1	Kaupunginjohtajan katsaus	3
1.2	Kaupungin hallinto	5
1.3	Yleinen taloudellinen kehitys	7
1.4	Kaupungin toiminnan ja talouden kehitys sekä muut olennaiset muutokset toiminnassa ja taloudessa	9
1.5	Kaupungin henkilöstö	17
1.6	Ympäristöasiat	18
1.7	Muut ei-taloudelliset asiat	19
1.8	Arvio todennäköisestä tulevasta kehityksestä	19
1.9	Arvio merkittävimmistä riskeistä ja epävarmuustekijöistä sekä muista toiminnan kehittymiseen vaikuttavista seikoista	21
1.10	Selonteko sisäisen valvonnan ja riskien hallinnan järjestämisestä	23
2.	Tilikauden tuloksen muodostuminen ja toiminnan rahoitus	27
2.1	Tilikauden tuloksen muodostuminen	27
2.2	Toiminnan rahoitus	31
3.	Rahoitusasema ja sen muutokset	33
4.	Kokonaistulot ja -menot	36
5.	Konsernin toiminta ja talous	37
5.1	Yhdistelmä konsernitilinpäätökseen liittyvistä yhteisöistä	37
5.2	Konsernin toiminnan ohjaus ja valvonta	38
5.3	Olennaiset konsernia koskevat tapahtumat	38
5.4	Selonteko konsernivalvonnan järjestämisestä	40
5.5	Konsernitilinpäätös ja sen tunnusluvut	42
6.	Tilikauden tuloksen käsittely	47
7.	Talousarvion toteutuminen	48
7.1	Käyttötalouden toteutuminen	48
7.1.1	Vaalit	49
7.1.2	Kaupunginvaltuusto	49
7.1.2	Tarkastuslautakunta	50
7.1.3	Kaupunginhallitus	51
7.1.4	Sivistyslautakunta	58
7.1.5	Hyvinvointilautakunta	76
7.1.6	Tekninen lautakunta	104
7.1.7	Ympäristölautakunta	121
7.2	Tuloslaskelmaosan toteutuminen	127

7.3	Investointiosan toteutuminen.....	129
7.4	Rahoitusosan toteutuminen	130
7.5	Yhteenveto määrärahojen ja tuloarvioiden toteutumisesta	131
8.	Tilinpäätöslaskelmat	132
8.1	Tuloslaskelma	132
8.2	Rahoituslaskelma.....	133
8.3	Tase.....	134
8.4	Konsernitilinpäätös.....	135
8.4.1	Konsernituloslaskelma.....	135
8.4.2	Konsernirahoituslaskelma.....	136
8.4.3	Konsernitase	137
9.	Liitetiedot	138
10.	Tilinpäätöksen allekirjoitus	152

TASEKIRJA

TOIMINTAKERTOMUS

1. Olennaiset tapahtumat toiminnassa ja taloudessa

1.1 Kaupunginjohtajan katsaus

Strategiamme eli onnen reseptimme keskeisiä tavoitteita ovat hyvinvoinnin lisääminen, kasvun varmistaminen ja talouden tasapainon ylläpitäminen.

Hyvinvoinnin mittarina on arvioitu tyytyväisyyttä kunnan palveluihin Kuntaliiton toteuttamassa kuntatutkimuksessa 2024. Ensimmäinen sija saavutettiin mm. kuntalaisten tyytyväisyydessä taiteen perusopetukseen (4,25) ja kuntalaisten tyytyväisyydessä kunnalliseen tonttitarjontaan (4,04). Asteikolla 1-5 hyviä arvosanoja saimme mm. tyytyväisyydestä varhaiskasvatukseen (4,15), tyytyväisyydestä lukiokoulutukseen (4,29), tyytyväisyydestä kirjastopalveluihin (4,48), tyytyväisyydestä liikuntapalveluihin (4,31), tyytyväisyydestä kulttuuri- ja vapaa-aikapalveluihin (4,21), tyytyväisyydestä jätehuoltoon (4,16) ja ammatillisen koulutuksen saatavuudesta (4,23).

Taloustutkimus toteutti henkilöstötutkimuksen, jossa mitattiin henkilöstön hyvinvointia. Henkilöstötutkimuksen kokonaistyytyväisyys asteikolla 1-5 oli 3,92 koko kaupungin osalta, 4,72 hallinnon toimialan osalta, 3,91 teknisen toimialan osalta ja 3,86 kasvatuksen, koulutuksen ja vapaa-ajan toimialan osalta. Vertailutietopankissa kokonaistyytyväisyyden keskiarvo oli 3,31. Taloustutkimuksen mukaan Lapuan kaupungin henkilöstötutkimuksen tulos on pääsääntöisesti hyvällä tasolla ja selvästi paremmalla tasolla kuin vertailuryhmällä (Taloustutkimuksen tietopankki).

Talouden tasapaino saavutettiin vuonna 2024 käyttötaloudessa, kun Lapuan kaupunki teki ylijäämää 0,6 miljoonaa euroa, vaikka talousarvio vuodelle 2024 oli 1,9 miljoonaa euroa alijäämäinen. Merkittävimmät syyt olivat kunnallisverotulojen 1,2 miljoonaa euroa parempi kehitys ja toimintakulujen alittuminen 1 miljoonalla eurolla. Vuoden 2024 lopussa Lapuan kaupungilla on taseessa ylijäämiä lähes 27,4 miljoonaa euroa tilikauden päättyessä. Lapuan kaupungin toimenpideohjelman puitteissa toteutetaan talouden tasapainon ylläpitämiseen tärkeitä toimenpiteitä. Lapuan kaupungin toteutuneet nettoinvestoinnit olivat 6,9 miljoonaa euroa ja investointien tulorahoitus ylitti 100 %. Lapuan kaupungin kokonaislainamäärä kasvoi vuoden 2024 aikana 1,2 miljoonaa euroa, mutta rahat ja pankkisaamiset lisääntyivät 0,3 miljoonalla eurolla. Lapuan kaupungin lainamäärä vuoden 2024 lopussa on noin 64,3 miljoonaa euroa eli 4.583 euroa/asukas. Strategian tavoitteemme talouden tasapainosta toteutui käyttötalouden ja investointien osalta.

Lapuan strategisena tavoitteena on kasvun varmistaminen. Tilastokeskuksen ennakotietojen mukaan väkiluku kasvoi 5 henkilöllä ja nettomuuttovoitto oli +68 henkilöä. Alhaisesta syntyvyydestä (95) ja korkeasta kuolleisuudesta (158) johtuen luonnollinen väestönkasvu oli negatiivinen. Asukasluku vuoden 2024 lopussa oli 14.029 Tilastokeskuksen ennakotietojen mukaan. Lapuan kaupungin veto- ja pitovoimaa on vahvistettu kehittämällä palveluita ja markkinointia.

Elinkeino-ohjelman mukaisesti kaupungin tehtävänä on luoda kilpailukykyiset olosuhteet yritysjärjestyksen ja elinkeinoelämän kehittymiselle ja yritysten kasvulle. Suomen Yrittäjien vuonna 2024 toteuttamassa Kuntabarometrissa Lapua sai kokonaisranking-tulokseksi 3,12 asteikolla 1-5, kun kaikkien kyselyyn vastanneiden keskiarvo oli 3,13. Vuoden 2024 aikana päivitettiin Lapuan kaupungin hankintaohje sekä Lapuan kaupungin elinkeino-ohjelma, jossa määriteltiin

elinkeinopolitiikan tärkeimpien osa-alueiden kehittämiskohteet ja toteutettavat toimenpiteet.

Työllisyyspalveluiden järjestämisvastuu siirtyi vuoden 2025 alusta alkaen valtiolta kunnille. Lapua kuuluu Kympin työllisyysalueeseen. Työllisyyspalveluiden tehtävänä on tarjota työlle tekijöitä ja tekeväälle töitä. Lapualla aloitti 1.1.2025 alkaen Kympin toimipiste, jossa työskentelee 10 työllisyyspalveluiden osaavaa ammattilaista.

Hyvinvointiraportti vuodelta 2024, henkilöstökertomus vuodelta 2024 ja kestävän kehityksen ohjelman seurantaraportti vuodelta 2024 esitellään kaupunginhallitukselle samanaikaisesti tasekirjan kanssa. Esiteltävistä raporteista muodostuu yhdessä kattava kokonaiskuva.

Konserni teki vuonna 2024 ylijäämää 0,4 miljoonaa euroa. Kaupunkikonserniin kuuluvilla tytäryhtiöillä, osakkuusyhteisöillä ja kuntayhtymillä on merkittävä vaikutus myös konsernin lainamäärään. Konsernin lainamäärä oli vuoden 2024 lopussa 100,6 miljoonaa euroa eli 7.172 euroa/asukas.

Kiitän erinomaisesta yhteistyöstä asukkaita, luottamushenkilöitä, henkilöstöä sekä yritysten ja yhteisöjen edustajia.

Satu Kankare
kaupunginjohtaja

1.2 Kaupungin hallinto

Kaupunginvaltuusto

Valtuusto kokoontui vuoden aikana 7 kertaa. Valtuustossa on 35 jäsentä ja sen kokoonpano oli seuraava:

Kaupunginvaltuuston puheenjohtajat:

Jäätteenmäki Anneli, valtuuston puheenjohtaja, Kesk.

Vahtoniemi Jussi, valtuuston 1. varapuheenjohtaja, Kok.

Laine Kari, valtuuston 2. varapuheenjohtaja, KD

Kaupunginvaltuuston jäsenet:

Suomen keskusta (14)

Huttunen Jenni, Hella Pekka, Jäätteenmäki Anneli, Jäätteenmäki Ismo, Kaartinen Antti, Kivisaari Pekka, Latvala Rauno, Oja-Lipasti Sari, Ojanperä Jaakko, Peräaho Hanna, Rintala Esa, Saarela Hannu, Ulvinen Ilpo, Yli-Karhu Esko

Kansallinen Kokoomus (11)

Ikola Simo, Kattelus Juha, Kortesoja Hanna-Maria, Kuula Sami, Kylkisalo Samuli, Lahdensuo Olli 10.6.2024 asti, Lahtinen Helena, Makkonen Marko 10.6.2024 alkaen, Pöntinen Kai, Rajala Lasse, Rinnankoski Matti, Vahtoniemi Jussi

Suomen Kristillisdemokraatit (3)

Kuusisaari Matti, Laine Kari, Ylimäki Teija

Perussuomalaiset (5)

Kangasluoma Riitta, Keskikallio Markku, Kivistö Antti-Jussi, Raninen Mika, Toppari Marcus

Suomen Sosialidemokraatit (2)

Huhta Eila 16.9.2024 alkaen, Norrena Tanja 15.9.2024 asti, Tuurinmäki Ari

Kaupunginhallitus

Kaupunginhallitus on pitänyt 19 kokousta. Esittelijänä on toiminut kaupunginjohtaja Satu Kankare.

Kaupunginhallituksessa on 11 jäsentä ja sen kokoonpano on ollut seuraava

Kaupunginhallituksen puheenjohtajat:

Pöntinen Kai, puheenjohtaja, Kok.

Kivisaari Pekka, 1. varapuheenjohtaja, Kesk.

Kangasluoma Riitta, 2. varapuheenjohtaja, PS

Kaupunginhallituksen jäsenet:

Suomen Keskusta (5)

Huttunen Jenni, Hella Pekka, Kivisaari Pekka, Oja-Lipasti Sari, Rintala Esa

Kansallinen Kokoomus (3)

Kortesoja Hanna-Maria, Lahtinen Helena, Pöntinen Kai

Perussuomalaiset (2);
Kangasluoma Riitta, Toppari Marcus

Suomen Sosialidemokraatit (1)
Heikkinen Ritva-Leena 16.9.2024 alkaen, Norrena Tanja 15.9.2024 asti

Lautakuntien kokoonpanot ja tilivelvolliset viranhaltijat on selvitetty asianomaisen lautakunnan kohdassa.

1.3 Yleinen taloudellinen kehitys

Valtiovarainministeriön talven 2024 talouskatsauksen mukaan Suomen talous on alkanut toipua taantumasta, mutta bruttokansantuotteen (BKT) ennustetaan silti supistuvan 0,3 % vuonna 2024. Rakentamisen merkittävä väheneminen ja yksityisen kulutuksen lasku ovat heikentäneet tuotantoa. Vaikka viennin kasvu kiihtyy, euroalueen vaimea talouskasvu hidastaa erityisesti tavaraviennin kysyntää. Eniten tuotantoa on heikentänyt rakentamisen merkittävä vähentyminen ja yksityisen kulutuksen lasku. Kasvua sen sijaan on tullut ulkomaankaupasta. Vienti on kasvanut haastavasta ympäristöstä huolimatta. Inflaation hidastuminen ja korkojen lasku kääntävät sekä kulutuksen että investoinnit kasvuun vuonna 2025. Kasvua heikentävät kuitenkin julkisiin menoihin kohdistuvat säästöt ja verojen korotukset. Vuonna 2025 BKT kasvaa 1,6 prosenttia ja 1,5 prosenttia vuosina 2026 ja 2027.

Inflaatio on hidastunut selvästi ja lähivuosina se pysyy maltillisena. Veronkorotukset, kuten arvonlisäveron ja tupakkaveron nousut, nostavat kuluttajahintoja ja hidastavat inflaation laskua. Näiden välillisten veromuutosten vaikutus inflaatioon on vuosina 2025–2027 kumulatiivisesti yli prosenttiyksikön. Tästä huolimatta inflaatio säilyy hitaana, ja se on keskimäärin 1,5 prosenttia vuosina 2024–2027. Palveluiden hintojen nousu ylläpitää inflaatiota, mutta muuten hintapaineet ovat varsin maltilliset. Erityisesti energian hintojen lasku ja korkojen aleneminen tukevat inflaation hidastumista.

Työmarkkinoiden käänne parempaan siirtyy vuoteen 2025, jolloin talouden elpyminen lisää työvoiman kysyntää. Vuonna 2024 työllisyys heikkenee erityisesti teollisuudessa ja rakentamisessa, ja työttömyysaste nousee lähes 8,5 prosenttiin. Vaikka osaavan työvoiman puute hillitsee irtisanomisia, avoimet työpaikat vähenevät ja työttömyys kasvaa laaja-alaisesti. Vuonna 2025 työmarkkinat alkavat elpyä, mutta työttömyyden lasku on hidasta.

Julkisyhteisöjen rahoitusaliijäämä on vuonna 2024 4,2 prosenttia suhteessa BKT:hen. Heikko talouden suhdanne heijastuu julkiseen talouteen monin tavoin, minkä lisäksi viime vuosien nopea inflaatio kasvattaa menoja tuntuvasti vielä vuonna 2024. Heikon suhdanteen vuoksi verotulot ovat kasvaneet maltillisesti. Omaisuustulot sen sijaan ovat kasvaneet vuonna 2024 voimakkaasti, mikä näkyy erityisesti sosiaaliturvarahastoilla sekä vähäisemmissä määrin valtiolla. Menojen kasvu on jatkunut nopeana kaikilla sektoreilla, vaikkakin osittain eri syistä. Valtion menot kasvoivat erityisesti varautumiseen ja turvallisuuteen tehtyjen investointien vuoksi. Paikallishallinnossa menojen kasvua on ajanut henkilöstömenojen ja ostopalveluiden kasvu. Sosiaaliturvamenot puolestaan ovat kasvaneet eläkkeiden suurten indeksikorotusten takia sekä voimakkaasti kasvaneen työttömyyden myötä.

Vuonna 2024 julkisyhteisöjen velkasuhteen on arvioitu nousevan yli 82 prosentin, josta se nousee 85 prosenttiin ensi vuonna. Alijäämien supistuminen ja ennustettu talouskasvu riittävät hidastamaan velkasuhteen kasvua ja vakiinnuttavat sen hetkellisesti vuosikymmenen vaihteessa. Mikäli hallituksen koko 9 miljardin euron toimenpidekokonaisuus toteutuu suunnitelmien mukaisesti, velkasuhde vakiintuu jo vaalikauden taitteessa ja pysyy vakaana pidemmän aikaa. Sen jälkeen velkasuhde kääntyy loivaan nousuun. Velkaennusteen ja -skaarion epävarmuus on kuitenkin huomattava, ja näkymä useamman vuoden päähän on epäselvä. Väestöennusteen päivityksen ja muiden ennustemuutosten jälkeen kestävyysvajeen arvioidaan olevan noin 1,5 prosenttia suhteessa BKT:hen. (VM:n taloudellinen katsaus, talvi 2024).

Kuntien taloustilanne 2024

Vuoden 2024 kuntien tilinpäätösarvioiden mukaan kuntien yhteenlaskettu tulos oli 1,1 miljardia euroa. Tulos oli positiivinen 203 kunnassa ja negatiivinen 80 kunnassa. Kuitenkin toiminnan ja investointien rahavirta jäi alijäämäiseksi, ollen -470 miljoonaa euroa, mikä tarkoittaa, että käyttötulot eivät riittäneet kattamaan investointeja. Tästä johtuen kunnat velkaantuivat lisää 720 miljoonalla eurolla, ja lainakanta kääntyi kasvuun väli vuosien jälkeen.

Tilikauden positiiviseen tulokseen vaikuttivat merkittävästi kertaluonteiset myynnit, kuten energiayhtiöiden osuuksien myynti Mikkelissä, vesilaitoksen yhtiöittäminen Tampereella sekä Helsingin ja Espoon positiiviset tulokset. Nämä kattoivat yli 70 prosenttia koko maan tuloksesta. Ilman näitä eriä kuntien yhteenlaskettu tulos olisi ollut noin 300 miljoonaa euroa.

Kuntatalouden heikkenemiseen vaikuttivat muun muassa verotulojen aleneminen 500 miljoonalla eurolla, mikä johtui osittain sote-uudistukseen liittyneiden verohäntien poistumisesta. Lisäksi valtionosuudet pienenivät 250 miljoonalla eurolla, ja korkokustannukset kasvoivat. Toisaalta kuntien työttömyysvakuutusmaksujen aleneminen sekä menojen pieneneminen työttömyysturvan rahoittamisessa toivat jonkin verran helpotusta menoihin.

On myös huomionarvoista, että monet keskisuuret ja suuret kaupungit, kuten Vantaa, Hamina ja Lahti, raportoivat heikoista tuloksista vuonna 2024. Tämä korostaa sitä, että taloudelliset haasteet eivät rajoitu vain pienempiin kuntiin.

Yhteenvedona voidaan todeta, että vaikka kuntien tilinpäätösarviot vuodelta 2024 näyttävät positiivista tulosta, taustalla on merkittäviä kertaluonteisia eriä. Ilman näitä myyntejä kuntatalouden tilanne olisi huomattavasti heikompi, ja rakenteelliset haasteet sekä investointipaineet jatkuvat tulevaisuudessakin.

Keskeiset ennusteluvut

Yleinen taloudellinen tilanne

Muuttuja, %-muutos	2023	2024	2025	2026
BKT:n muutos	-1,2	-0,3	2,4	1,9
Työllisyysaste, %	77,9	76,6	76,3	76,8
Työttömyysaste, %	7,2	8,3	8,4	7,9
Kuluttajahintaindeksi, muutos, %	1,6	1,1	1,4	1,8
Ansiotasoindeksi, muutos, %	4,2	3,1	3,4	3,1
Vaihtotase, suhteessa BKT:hen, %	-0,4	-0,1	-0,4	-0,3
Julkisyhteisöjen menot, suhteessa BKT:hen, %	55,7	57,4	56,9	55,9
Julkisyhteisöjen velka, suhteessa BKT:hen, %	77,1	82,5	85,0	86,1
Lyhyet korot (euribor 3 kk), %	3,4	3,6	2,4	2,1
Pitkät korot (valtion obligaatiot, 10 v), %	3,0	2,9	2,8	2,7

Lähde: VM:n taloudellinen katsaus, talvi 2024

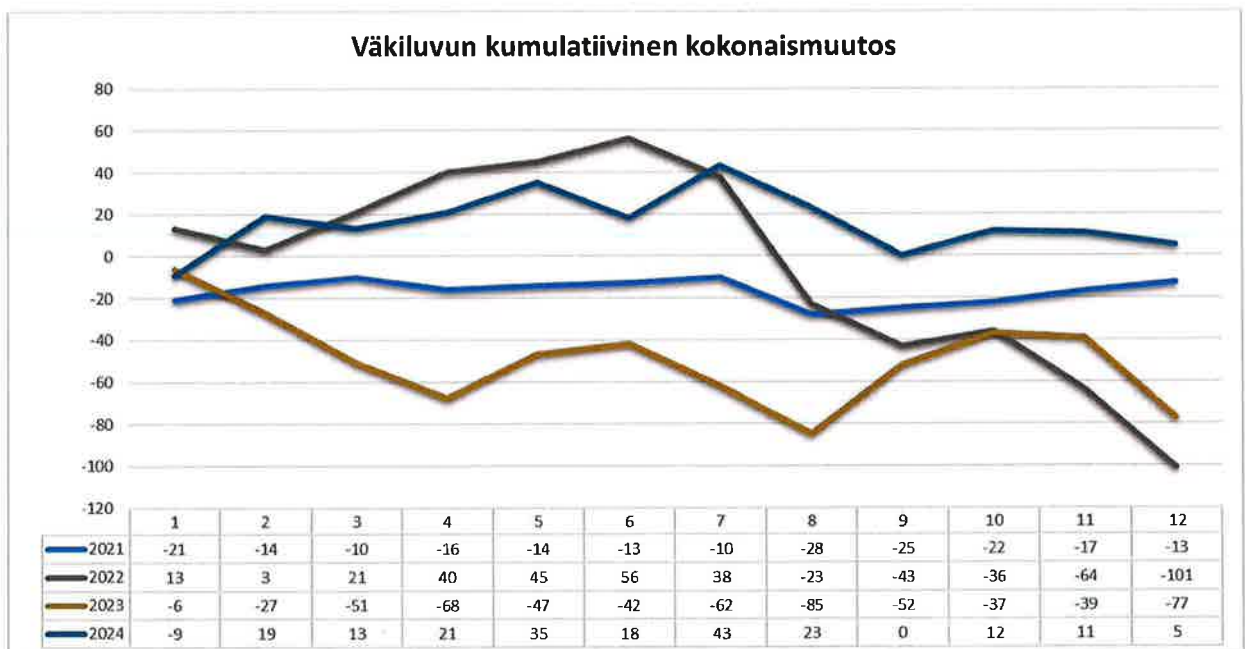
1.4 Kaupungin toiminnan ja talouden kehitys sekä muut olennaiset muutokset toiminnassa ja taloudessa

Väestökehitys

Vuoden 2024 lopussa asukkaita oli ennakkotiedon mukaan 14 029. Vuoteen 2023 verrattuna asukasluku on kasvanut 5 henkilöllä, mikä johtuu luonnollisen väestön kasvun negatiivisuudesta. Nettomuuttovoitto oli kuitenkin positiivinen +9 henkilöä.

	Asukkaita 31.12.	muutos		Asukkaita 31.12.	muutos		Asukkaita 31.12.	muutos
2003	14 002	4	2011	14 530	102	2019	14 278	-149
2004	14 012	10	2012	14 650	120	2020	14 221	-57
2005	14 081	69	2013	14 692	42	2021	14 203	-18
2006	14 100	19	2014	14 733	41	2022	14 099	-104
2007	14 178	78	2015	14 609	-124	2023	14 024	-75
2008	14 234	56	2016	14 575	-34	2024	*14 029	5
2009	14 326	92	2017	14 494	-81			
2010	14 428	102	2018	14 427	-67			

* Tilastokeskuksen ennakkotieto

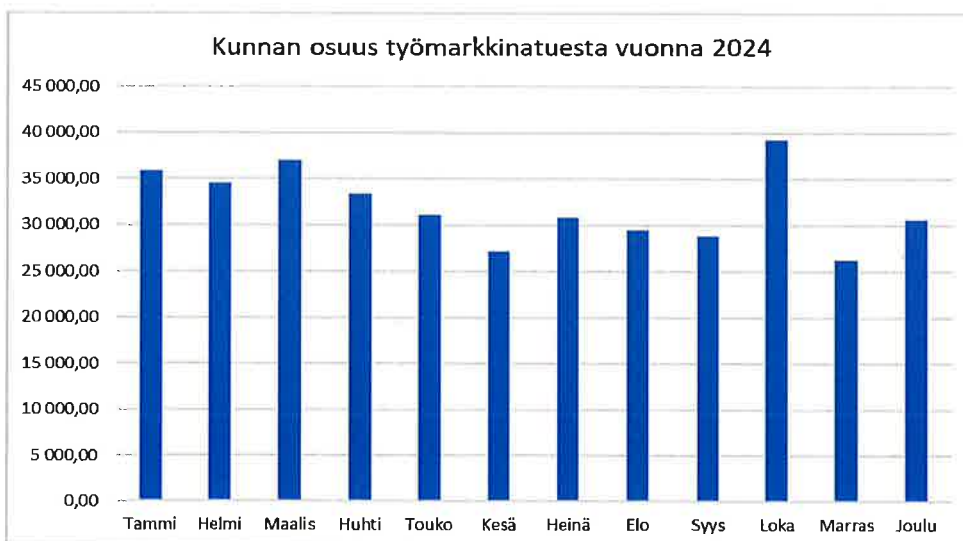
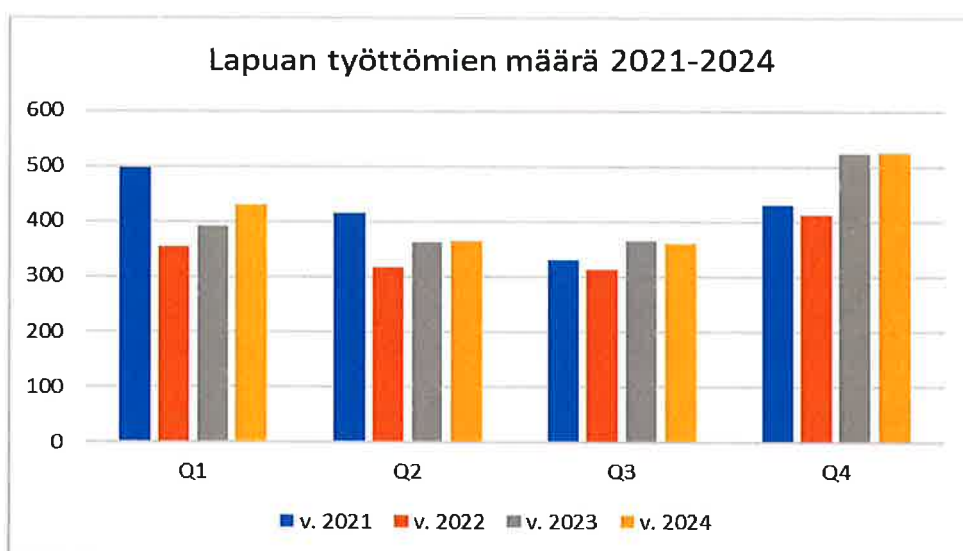
Työllisyys

Etelä-Pohjanmaan alueella oli joulukuun lopussa 7660 työtöntä työnhakijaa. Vuoden takaisesta vertailuajankohdasta määrä nousi 324 työnhakijalla (4,4 %). Koko maassa työttömien työnhakijoiden määrä nousi samalla ajanjaksolla 8,1 prosentilla.

Työttömien työnhakijoiden määrä Etelä-Pohjanmaan alueella nousi edellisestä kuukaudesta 1027 henkilöllä.

Lomautettujen lukumäärä joulukuun lopussa oli 1390, jossa laskua viime vuoden vertailuajankohtaan oli 339 henkilöä eli -19,6 %. Viime kuukaudesta lomautettujen lukumäärä nousi 479 henkilöllä. Työttömien työnhakijoiden osuus Etelä-Pohjanmaan työvoimasta oli 8,9 prosenttia, joka oli MannerSuomen toiseksi alhaisin. Koko maassa työttömien työnhakijoiden osuus työvoimasta oli 12 prosenttia.

Lapua työttömien osuus oli joulukuun lopulla 8,3 % kun se edellisvuonna vastaavana aikana oli 8,4 %.

Vuoden 2024 talouskehitys sekä muut olennaiset muutokset toiminnassa ja taloudessa

Lapuan kaupungin tilikauden tulos oli ennakoitua parempi. Talousarviossa oli varauduttu 1,9 milj. euron alijäämaiseen tulokseen, mutta tilikausi muodostui 0,6 milj. euroa ylijäämäiseksi. Toimintakulujen kasvu oli odotettua maltillisempaa (+1,2%), verotuloja kertyi 0,9 milj. euroa enemmän kuin talousarviossa arvioitiin ja lainojen korkokulut jäivät budjetoitua pienemmiksi. Nämä tekijät auttoivat saavuttamaan ylijäämäisen tilikauden tuloksen.

Kyseessä oli kaupungin viides peräkkäinen ylijäämäinen tilikausi, ja tulosta voidaan pitää erittäin hyvänä, erityisesti ottaen huomioon alkuperäinen ennuste alijäämäisestä tilikaudesta. Vuoden 2023 ylijäämä oli ennätyksellinen, sillä verotuloihin sisältyi verohäntiä. Vuoden 2024 verotuloissa ei ollut vastaavia kertaluonteisia eriä, mutta kunnallisverotuotto oli silti hieman (0,03 milj. euroa) korkeampi kuin edellisenä vuonna. Kunnallisverotulojen kehitykseen yleisellä tasolla vaikuttavat useat tekijät, kuten kunnallisveroprosentin muutokset, työikäisen väestön ja palkkasumman kehitys sekä veroperusteiden ja vähennysten muutokset.

Vuoden 2024 tilinpäätöksessä toimintatuotot olivat 10,95 milj. euroa, mikä on 2,1 % vähemmän kuin vuonna 2023 (11,18 milj. euroa). Tukien ja avustusten väheneminen (-35,2 %) vaikutti merkittävästi toimintatuottoihin, mikä johtuu muun muassa hankerahojen vähenemisestä. Toimintatuottojen kasvattamismahdollisuudet ovat rajalliset.

Vuoden 2024 ulkoiset toimintakulut olivat 47,7 milj. euroa, kun ne vuonna 2023 olivat 47,1 milj. euroa. Toimintakulut kasvoivat 0,6 milj. euroa eli 1,2 %. Kulujen kasvu johtui pääosin palvelujen ostoista sekä aineiden, tarvikkeiden ja tavaroiden hankinnasta. Palkkakulut laskivat edellisvuodesta 0,05 milj. euroa ja henkilösivukulut laskivat 0,2 milj. euroa. Henkilösivukulujen lasku johtui muun muassa työttömyysvakuutusmaksujen alenemisesta. Talouden tasapainottamistoimet ovat myös osaltaan hillinneet kulujen kasvua.

Vuoden 2024 verotulokertymä oli 31,2 milj. euroa, mikä on 0,4 milj. euroa (1,2 %) vähemmän kuin vuonna 2023. Kunnallisverotulot kasvoivat 0,1 % (0,03 milj. euroa) edelliseen vuoteen verrattuna. Tämä on positiivista, sillä vuonna 2023 verotuloihin sisältyi kertaluonteisia verohäntiä, jotka poistuivat vuonna 2024. Kiinteistöverotulot kasvoivat 0,07 milj. euroa (2,1 %), mutta jäivät budjetoidusta tasosta 0,09 milj. euroa. Yhteisöverotulot laskivat 15,9 % (0,5 milj. euroa) talouskasvun hidastumisen ja yritysten heikentyneiden tulosten vuoksi.

Vuonna 2024 valtionosuudet vähenivät edellisvuodesta 2 miljoonalla eurolla (-13%), ja ne olivat yhteensä 13,9 miljoonaa euroa. Sote-uudistuksen vaikutuksen jatkuminen on nähtävissä valtionosuuksien määrässä, kun sote-rahoituksen siirrot tarkentuivat ja valtionosuuksiin kohdistui lisää leikkauksia.

Lainojen korkokulut kasvoivat tilinpäätöksen 2023 korkokuluihin verrattuna 0,3 milj. euroa. Lainojen korkokulut olivat n. 1,4 milj. euroa. EKP oli nostanut korkoja aiempina vuosina hillitäkseen inflaatiota ja vaikka korot tasaantuivat vuoden 2024 aikana pysyivät ne edelleen korkealla. Lapuan kaupungin keskimääräiset korkokulut kasvoivat kuitenkin markkinakorkoa hillitymmmin. Keskimääräinen korko vuonna 2024 on ollut 2,2%. Korkokulujen kasvulta on suojannut kiinteäkorkoisten lainojen käyttäminen. Korkokulujen voidaan olettaa kasvavan lähivuosina, kun joudutaan ottamaan uutta lainaa tilanteessa, jossa korkotaso on vanhempia lainoja korkeammalla.

Vuosikate on ollut 7,5 milj. euroa. Vuosikate on heikentynyt edellisvuodesta 3,6 milj. euroa (-32,7%), mutta tästä huolimatta vuosikatetta voidaan pitää hyvänä, sillä se kattaa poistot. Asukaskohtainen vuosikate on 535 euroa (vuonna 2023: 794 euroa). Tilikaudet 2020-2024 ovat olleet ylijäämäisiä. Vuoden 2024 ylijäämä oli 0,6 milj. euroa, kun vuoden 2023 ylijäämä

oli 4,4 milj. euroa. Taseessa oli vuoden 2023 lopussa kertynyttä ylijäämää 26,7 milj. euroa ja vuonna 2024 se kasvoi 27,4 milj. euroon. Taseessa oleva ylijäämä tuo hyvän puskurin vuoden 2025 ennakoidulle alijäämäiselle vuodelle ja antaa aikaa sopeuttaa toimintoja käytettävissä oleviin tuloihin. Myös lähivuosien talousnäkymät ovat haasteelliset.

Vuoden 2024 nettoinvestoinnit olivat 6,9 milj. euroa.

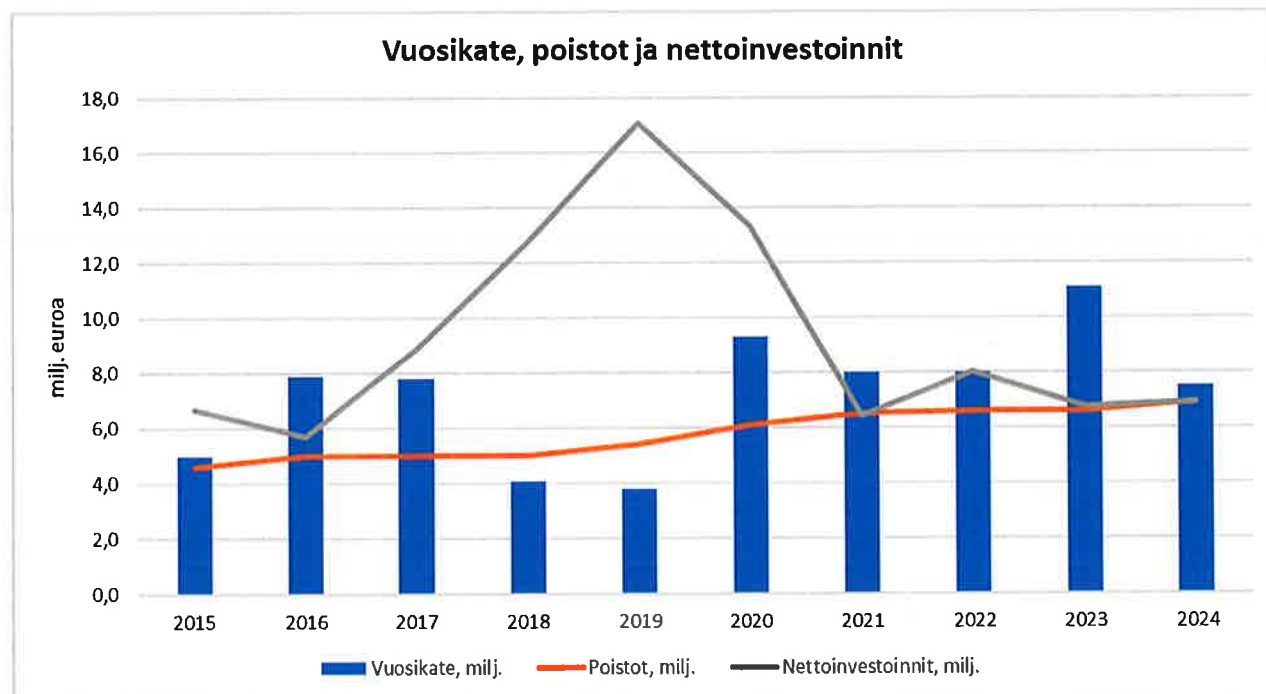
Kaupungin nettoinvestoinnit ovat olleet 2000-luvulla huomattavasti tulo-rahoitusta suurempia. Vuosina 2015-2024 nettoinvestoinnit ovat olleet yhteensä 92 milj. euroa, eli keskimäärin 9,2 milj. euroa vuotta kohti. Tulorahoituksen määrä on ollut 72 milj. euroa eli keskimäärin 7,2 milj. euroa vuodessa. Vaje on katettu pääosin lainalla. Lainamäärä on kasvanut samalla ajanjaksolla 18,2 milj. euroa. Vuoden 2024 lainamäärä on 64,3 milj. euroa (vuonna 2023: 63,1 milj. euroa) eli 4.583 euroa asukasta kohden (vuonna 2023: 4.499 euroa). Lainamäärä kasvoi vuoden 2024 aikana 1,2 milj. eurolla. Lainamäärästä on 24 milj. euroa lyhytaikaista lainaa.

Vuonna 2024 vuosikate riitti poistoihin, sillä vuosikate oli 7,5 milj. euroa ja poistot 6,9 milj. euroa. Vuosikate/poistot suhde on heikentynyt edellisvuodesta, ollen nyt 109,3% (vuonna 2023: 167,7%).

Kaupungin suhteellinen velkaantuneisuus kasvoi 139,5 %:iin (vuonna 2023: 131,7 %). Suhteellinen velkaantuneisuus on kasvanut, koska käyttötulot ovat laskeneet mutta velkamäärä ei ole laskenut samassa suhteessa. Suhteellisen velkaantuneisuuden kasvu on seurausta sote-uudistuksesta, koska velat ja vastuut jäivät kunnille. Vuonna 2024 laskennallinen lainanhoitokate heikkeni edellisvuoteen verrattuna, laskien 1,4:stä 0,9:ään. Tämä tarkoittaa, että kaupungin kyky kattaa lainanhoitomenot omalla tulorahoituksellaan heikentyi.

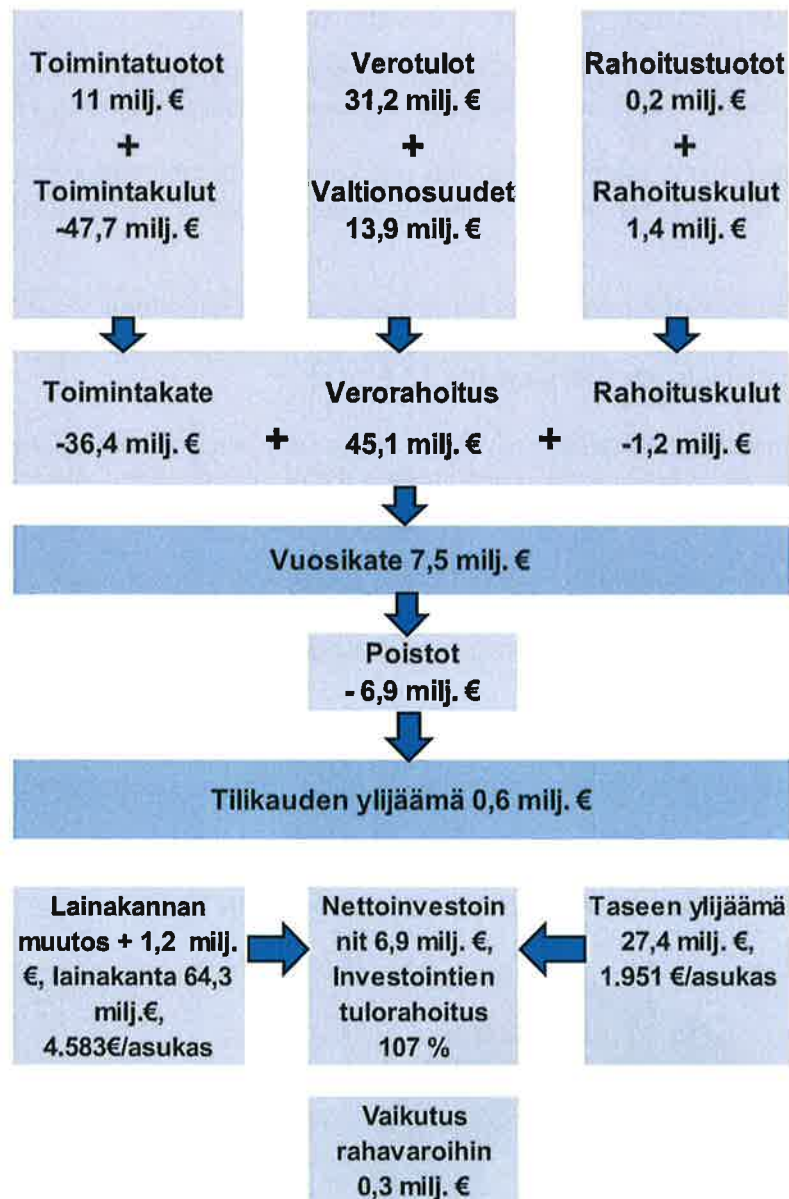
Investointien tulorahoitusprosentti oli vuonna 2024 107%. Investointien tulorahoitusprosentti on laskenut vuoteen 2023 verrattuna, jolloin luku oli 161%. Investointien tulorahoitusprosentin lasku johtuu käytännössä siitä, että vuonna 2024 vuosikate oli vuotta 2023 pienempi. Investointien tulorahoitusprosentin säilyminen yli 100 %:n on tärkeää, jotta investointeja voidaan rahoittaa ilman merkittävää lisävelkaantumista. Toiminnan ja investointien rahavirran kertymä viideltä vuodelta oli 2,5 milj. euroa, kun se vuonna 2023 oli huomattavasti heikompi (-12,1 milj. euroa). Tämä tunnusluku ei saisi muodostua pysyvästi negatiiviseksi, mutta vuosina 2020–2023 kertymä on ollut yhtäjaksoisesti negatiivinen.

Vuosikatteen, poistojen ja nettoinvestointien suhde on kehittynyt seuraavasti vuosina 2015-2024:

Tilikauden päättymisen jälkeiset olennaiset tapahtumat

Lapuan kaupunginhallitus on 21.11.2024 päättänyt ostaa Destia Oy:ltä Lapuan kaupungin Kirkonkylässä sijaitsevan tilan Kookinkallio 8:129 (408-404-8-129), jolla Destia Oy toiminnanharjoittajana on harjoittanut maa-aineslain mukaista kiviainesten ottamista. Kauppaa koskeva kauppakirja on allekirjoitettu 15.1.2025 ja kauppahinta maksetaan vuosien 2025–2030 aikana. Osana kiinteistön hankintaa toiminnanharjoittaja toteuttaa kalliokiviainesten ottamisen alueella siten, että toiminnanharjoittaja luovuttaa kyseisen montun siinä kunnossa, että siihen on louhittu porrastasanteet hiekkarannan tekoon sekä sukellussyvennys. Lapuan kaupunki teettää erillisen yleissuunnitelman virkistysalueesta. Osana kauppaa kiinteistöllä oleva varastohalli siirtyy Lapuan kaupungin omistukseen, kallioalueelta muodostuvia maa-aineksia voidaan hyödyntää meluvallirakenteiden rakentamisessa ja Lapuan kaupunki ostaa osan kiinteistöltä muodostuvasta kiviaineksesta.

Tilinpäätöksen 2024 keskeiset luvut**Talousarvion toteutuminen**

Vuoden 2024 talousarvio hyväksyttiin kaupunginvaltuuston kokouksessa 11.12.2023. Talousarvion vuosikatteen muodostui 4,8 milj. euroa, jolloin 6,7 milj. euron poistojen jälkeen tulos oli -1,9 milj. euroa. Vuoden 2024 tuloveroprosentti oli 8,9 %.

Vuoden 2024 alkuperäisen talousarvion toimintakulut olivat 49,3 milj. euroa. Sisäiset vuokrat käsiteltiin talousarviomuutoksena, mutta muita muutoksia talousarvion käyttötalousosaan ei ole tehty. Sisäisten vuokrien lisäyksen jälkeen talousarvion toimintakulut olivat 62,4 milj. euroa.

Ulkoisia ja sisäisiä toimintatuottoja kertyi 19,1 milj. euroa, joista sisäisten vuokratulojen osuus oli 7,6 milj. euroa. Toimintatuottoja kertyi talousarvioon verrattuna 0,5 milj. euroa enemmän.

Kaupunginvaltuuston toimintakulut olivat 0,12 milj. euroa. Toimintakate oli -0,12 milj. euroa. Talousarvioon nähden toimintakate alittui 0,005 milj. eurolla.

Tarkastuslautakunnan toimintakulut olivat 0,04 milj. euroa. Toimintakate oli -0,04 milj. euroa. Toimintakate ylittyi 0,004 milj. euroa. Kaupunginvaltuusto käsitteli ylityksen 17.2.2025.

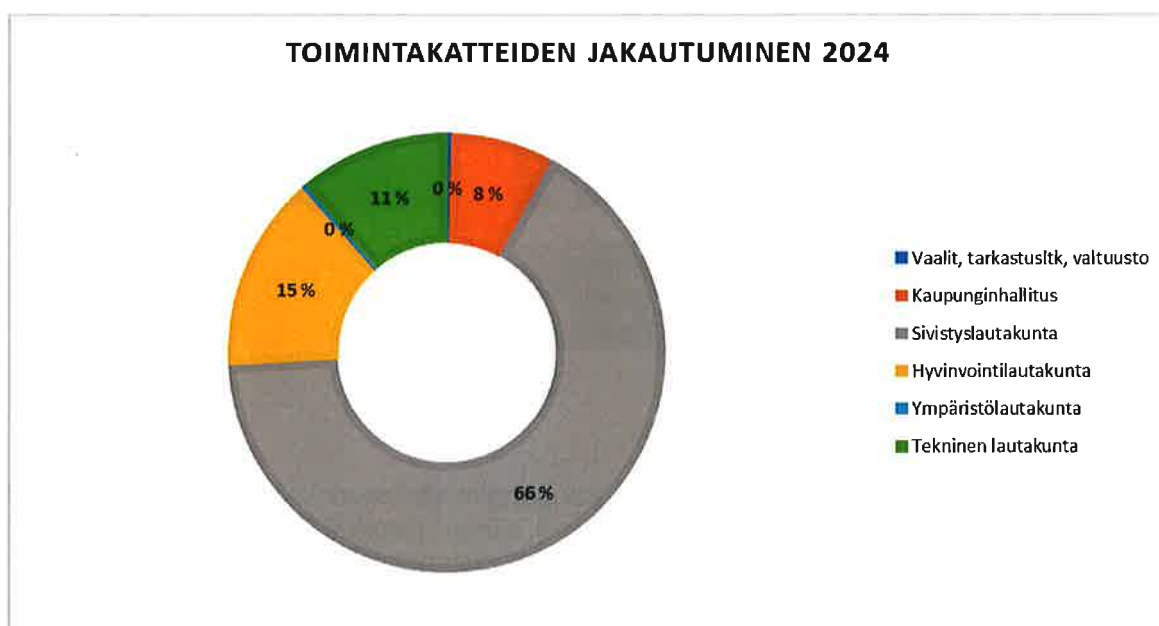
Kaupunginhallituksen toimintatuotot olivat 4,6 milj. euroa ja toimintakulut olivat 7,8 milj. euroa. Toimintakate oli -3,2 milj. euroa. Talousarvioon nähden toimintakate alittui 1,3 milj. eurolla.

Sivistyslautakunnan toimintatuotot olivat 1,1 milj. euroa ja toimintakulut olivat 28,8 milj. euroa. Toimintakate oli -27,7 milj. euroa. Toimintakate ylittyi talousarvioon verrattuna 0,1 milj. euroa. Kaupunginvaltuusto käsitteli ylityksen 17.2.2025.

Hyvinvointilautakunnan toimintatuotot olivat 1,1 milj. euroa ja toimintakulut olivat 7,2 milj. euroa. Toimintakate oli -6 milj. euroa. Toimintakate alittui talousarvioon verrattuna 0,1 milj. euroa.

Teknisen lautakunnan toimintatuotot olivat 12 milj. euroa, valmistus omaan käyttöön oli 0,3 milj. euroa ja toimintakulut olivat 17,1 milj. euroa. Toimintakate oli -4,7 milj. euroa. Talousarvioon verrattuna toimintakate ylittyi 0,1 milj. euroa. Kaupunginvaltuusto käsitteli ylityksen 24.3.2025.

Ympäristölautakunnan toimintatuotot olivat 0,2 milj. euroa ja toimintakulut olivat 0,4 milj. euroa. Toimintakate oli -0,1 milj. euroa. Toimintakate alittui talousarvioon verrattuna 0,1 milj. euroa.

Taulukossa on yhdistetty vaalien, tarkastuslautakunnan ja valtuuston toimintakatteet, koska niiden osuus on vähäinen.

Vuoden 2024 talousarviossa verotulojen määräksi oli arvioitu 30,274 milj. euroa. Verotulokehitys oli kuitenkin ennakoitua parempi kunnallisverotulojen osalta. Verotulokertymä oli 31,2 milj. euroa eli 0,9 milj. euroa talousarviota parempi. Kunnallisverotulokertymä oli 25,36 milj. euroa, mikä oli 1,2 milj. euroa talousarviota parempi.

Yhteisöveroa budjetoitiin 2,65 milj. euroa. Yhteisöveroa kertyi n. 2,51 milj. euroa, eli 0,14 milj. euroa talousarviota vähemmän.

Kiinteistöverotuloa kertyi 3,34 milj. euroa. Budjetoitu määrä oli 3,43 milj. euroa eli kiinteistövero saatiin 0,1 milj. euroa talousarviota vähemmän.

Valtionosuuksiin budjetoitiin 13,86 milj. euroa. Valtionosuuksia kertyi 13,89 milj. euroa eli valtionosuuksia saatiin 0,036 milj. euroa talousarviota enemmän.

Vuoden 2024 lainojen korkokulut olivat n. 1,4 milj. euroa. Talousarviossa lainojen korkokuluihin oli budjetoitu 1,6 milj. euroa, eli lainojen korkokulut toteutuivat 0,18 milj. euroa ennakoitua pienempinä.

Talousarvion vuosikate oli 4,8 milj. euroa ja toteutunut vuosikate oli 7,5 milj. euroa. Vuosikate oli 2,7 milj. euroa talousarviota parempi.

Suunnitelman mukaiset poistot ja arvonalentumiset olivat 6,9 milj. euroa ja tilikauden ylijäämä oli 0,6 milj. euroa. Tilikauden ylijäämä oli 2,5 milj. euroa talousarviota parempi.

1.5 Kaupungin henkilöstö

Kaupungin henkilöstön määrä 31.12.

Vuosi	Vakinaiset	Sijaiset	Määräaikaiset	Työllistetyt	Projekti-työntekijät	Yhteensä	Yht. ilman työllistettyjä	Näistä palkaton virkavapaa/työloma
2024	470	35	71	7	2	585	578	39
2023	485	28	76	5	3	597	592	33
2022	811	82	131	10	5	1039	1029	52
josta perusturva	321	41	29	6		397	391	22
2021	805	92	114	14	4	1029	1015	66
2020	786	93	94	10	3	986	976	66
2019	779	88	86	9	2	964	955	45
2018	767	93	90	8	2	960	952	59

Kaupungin vakinaisen henkilöstön määrä oli vuoden viimeisenä päivänä 470. Edelliseen vuoteen verrattuna vähennys on 15 henkilöä.

Kokonaishenkilöstömäärä oli vuoden lopussa 578. Lisäksi sivutoimisia tuntiopettajia oli vuoden lopussa 55 ja lyhytaikaisia sijaisia 1.

Tarkempi erittely henkilöstöstä toimielimittäin esitetään liitetiedoissa.

Kaupungissa laaditaan erillinen henkilöstökertomus.

Työelämätaitojen osaamismerkkit -koulutushankkeen jatkumona toteutettiin työhyvinvointiin liittyen koko henkilöstölle yksi koulutustilaisuus ja esihenkilöille lisäksi kaksi koulutustilaisuutta.

Esihenkilöiden tueksi on järjestetty myös kertomusvuonna neljä esihenkilöiden iltapäivää, joissa pääasiallisesti käsitellään ajankohtaisia asioita. Edelleen johtamisen tueksi sekä henkilöstön tasa-arvoisen kohtelun takaamiseksi on päivitetty ohjeistuksia sekä myös hyväksytty uusia ohjeita.

Uusi työhyvinvointiohjelma tuli voimaan vuoden 2024 alussa ja sen mukaisia toimenpiteitä on jo merkittävässä määrin toteutettu kertomusvuonna.

Henkilöstölle tehtiin kysely henkilöstön tasa-arvon ja yhdenvertaisuuden toteutumisesta sekä kehittämis ehdotuksista. Kyselyn tuloksia hyödynnettiin henkilöstön tasa-arvo- ja yhdenvertaisuussuunnitelman laadinnassa, suunnitelman hyväksyminen siirtyi vuodelle 2025.

Kahden vuoden välein toteutettavalla henkilöstötutkimuksella kartoitetaan henkilöstön tyytyväisyyttä. Henkilöstötutkimuksen kysely henkilöstölle toteutettiin loka-marraskuun aikana ja tutkimus valmistui marraskuun lopulla. Henkilöstötutkimuksen perusteella kokonaistasolla kaupunkiin työnantajana ollaan erittäin tyytyväisiä, koko kaupungin osalta keskiarvo oli 3,92 (asteikolla 1-5). Hallinnon toimialan kokonaistyytyväisyys oli 4,72, kasvatuksen, koulutuksen ja vapaa-ajan toimialan 3,86 ja teknisen toimialan 3,91. Henkilöstötutkimuksen tuloksia työstetään alkuvuoden 2025 aikana mm. työpaikkakokouksissa ja johtoryhmissä.

Toimenpideohjelman mukaisesti vapautuvien virkojen ja toimien täyttämistä on tapauskohtaisesti tarkasteltu kriittisesti. Vakinaisen henkilöstön määrä samoin kuin kokonaishenkilöstön määrä on edellisvuoteen verrattuna alentunut.

Koko kaupungin henkilötövuodet olivat 576,3 henkilötövuotta (HTV2, henkilötövuodet, joista vähennetty palkattomat poissaolot). Edelliseen vuoteen verrattuna tämä on 32 henkilötövuotta vähemmän.

Sairauspoissaolot alenivat edelliseen vuoteen verrattuna, poissaolot olivat 13,5 kalenteripäivää henkilötövuotta kohden (HTV2), kun edellisenä vuonna luku oli 14,9. Myös palkattomat poissaolot vähenivät edelliseen vuoteen verrattuna selvästi (16 %).

Vuonna 2024 henkilöstöllä oli käytössä liikunta-, kulttuuri- ja hyvinvointietu (epassi) 200 euroa/henkilö/vuosi.

Vuoden 2024 aikana eläkkeelle (vanhuuseläke, työkyvyttömyyseläke, kuntoutustuki, osatyökyvyttömyyseläke ja osakuntoutustuki) siirtyneitä henkilöitä oli yhteensä 20 (Kevan tilasto). Näistä vanhuuseläkkeelle siirtyi 16 henkilöä. Edellisenä vuonna eläkkeelle siirtyneitä oli 11 henkilöä, joista 8 siirtyi vanhuuseläkkeelle. Eläkkeelle siirtyneiden keski-ikä oli 62,5 vuotta (edellisvuonna 60,5 vuotta).

Lapuan kaupungin johtoryhmä

Lapuan kaupungin johtoryhmään kuuluvat kaupunginjohtaja, tekninen johtaja, sivistys- ja hyvinvointijohtaja, hallintopäällikkö, henkilöstöpäällikkö, talouspäällikkö ja tietohallintopäällikkö. Johtoryhmä kokoontuu säännöllisesti kaupunginjohtajan johdolla.

1.6 Ympäristöasiat

Lapuan kaupunki on laatinut vuonna 2021 yhdessä Alavuden, Kauhavan, Kuortaneen ja Kuorian kanssa kuntien yhteisen ilmastostrategian 2030. Kunnat ovat sitoutuneet edistämään ilmastostrategiassa asetettujen tavoitteiden saavuttamista toiminnassaan. Lapuan kaupunki on liittynyt myös energiatehokkuussopimukseen sopimuskaudelle 2017-2025. Lapuan kaupunki on laatinut kestävän kehityksen ohjelman, jossa on esitetty konkreettisia toimenpiteitä tavoitteiden saavuttamiseksi. Kestävän kehityksen ohjelman seurantaraportti käsitellään vuosittain kaupunginhallituksessa samanaikaisesti tasekirjan kanssa.

1.7 Muut ei-taloudelliset asiat

Kirjanpitolain 3a-luvun mukaan toimintakertomuksessa annetaan tiedot siitä, miten kunta huolehtii korruption ja lahjonnan torjumisesta sekä ihmisoikeusasioista. Korruptiolla tarkoitetaan vallan ja vaikutusvallan väärinkäyttöä. Lahjonnalla tarkoitetaan lahjuksen tai muun perusteettoman edun saamista, pyytämistä, antamista, vaatimista tai hyväksymistä siten, että se vaikuttaa kohdehenkilön tehtävän asianmukaiseen suorittamiseen tai siihen, miltä hänen toimintansa ulkopuolisista vaikuttaa. Päätöksenteon riippumattomuuden ja avoimuuden lisäämiseksi on luottamushenkilöiltä ja toimielinten esittelijöitä pyydetty kuntalain 84 pykälän mukaiset sidonnaisuusilmoitukset. Esteellisyyssäännöksiin on kiinnitetty huomiota luottamushenkilöiden koulutuksessa.

Lapuan kaupungilla ei ole erillistä ohjeistusta vieraanvaraisuudesta, eduista ja lahjoista eikä eettisistä toimintaperiaatteista lukuun ottamatta henkilöstön ja luottamushenkilöiden muistamisohjetta.

Yhdenvertaisuutta, tasa-arvoa ja ihmisoikeuksia edistetään kaupunginhallituksen hyväksymällä tasa-arvo- ja yhdenvertaisuussuunnitelmalla. Kaupunginhallitus on 16.12.2024 hyväksynyt päivitetyn tasa-arvo- ja yhdenvertaisuussuunnitelman vuosille 2025-2027.

1.8 Arvio todennäköisestä tulevasta kehityksestä

Vuonna 2024 Lapuan kaupungin tilikauden tulos oli 0,6 milj. euroa, vaikka vuoden 2024 talousarviota laadittaessa ennakoitiin 1,9 milj. euron alijäämää. Ennakoitua parempaan tulokseen vaikuttivat odotettua suuremmat kunnallisverotulot, maltillinen toimintakulujen kasvu ja budjetoitua pienemmät korkokulut. Toimintakulut kasvoivat 0,6 milj. euroa eli 1,2% verrattuna edelliseen vuoteen. Vuoteen 2024 kohdistui kaupungin toimenpideohjelman mukaisia sopeuttamistoimenpiteitä, jotka myös hillitsivät toimintakulujen kasvua.

Lapuan kaupungilla on vuoden 2024 lopussa taseeseen kertynyttä ylijäämää yhteensä 27,4 milj. euroa. Myös vuosien 2020–2023 tilikaudet ovat olleet ylijäämäisiä.

Lapuan kaupungin vuoden 2025 talousarvion vuosikate on 4,9 milj. euroa ja poistot sekä arvonalentumiset 6,7 milj. euroa. Vuoden 2025 talousarvioon lisättiin sisäiset vuokrat talousarviomuutoksena, mutta muita talousarviomuutoksia ei tehty käyttötalousosaan. Sisäisillä vuokrilla ei ole vaikutusta vuosikatteeseen.

Vuoden 2025 taloustilanteen arvioidaan heikkenevän merkittävästi, ja talousarviovuodesta ennakoidaan tulevan 1,9 milj. euroa alijäämäinen. Myös suunnitelmakauden talousnäkymät ennakoivat alijäämää. Vuoden 2025 ja tulevien vuosien ennusteiden vuoksi talouden tasapainottamiseen on kiinnitettävä erityistä huomiota, jotta tilikauden tulos paranisi nykyisistä arvioista. Ensisijaisesti kaupungin talous on sovitettava kestäväälle pohjalle ja toiminta mitoitettava käytettävissä oleviin tuloihin. Tämä edellyttää rakenteellisia toimenpiteitä ja kaupungin toimenpideohjelman aktiivista noudattamista. Optimaalinen vuosikatetavoite olisi noin 8 milj. euroa, jolloin investointeja pystyttäisiin rahoittamaan myös tulorahoituksella. Taseessa olevat ylijäämät antavat kuitenkin kaupungille lisäaikaa toimintojen sopeuttamiseen.

Talouden tasapainottamiseksi Lapuan kaupungilla on erillinen toimenpideohjelma, jonka puitteissa toteutetaan toimenpiteitä seuraavilla osa-alueilla:

- Tulojen laajentamis- ja tehostamistoimenpiteet

- Prosessien kuvaaminen ja kehittäminen toiminnan tehostamiseksi, digitalisaation lisääminen
- Toiminnallisten muutosten toteuttaminen pääasiassa eläköitymisten yhteydessä
- Organisaatorakenteiden läpikäynti ja arviointi sekä tarvittaessa hierarkian keventäminen
- Poikkihallinnollisen yhteistyön ja kolmannen sektorin kanssa tehtävän yhteistyön lisääminen toiminnan tehostamiseksi ja kustannusten säästämiseksi
- Palveluverkon arviointi ja rakenteellisten muutosten esitykset
- Palvelutason arviointi ja rakenteellisten muutosten esitykset
- Hankintatoimen kehittäminen
- Kustannusten välttämättömyyden arviointi, tiiviimpi seuranta sekä sisäinen koulutus
- Strategisten omistusten arviointi ja toimenpide-esitykset

Lapuan kaupungin lainamäärä on 64,3 milj. euroa vuoden 2024 lopussa, josta kuntatodistusten määrä oli 23 milj. euroa ja Lapuan kaupungin tytäryhtiöltä Lapuan Energialta saatu 1 milj. euron lyhytaikainen laina. Lainakanta kasvaa vuodesta 2025 alkaen merkittävästi investointitason noustessa, mikä lisää velkataakkaa ja rahoituskustannuksia. Vuodesta 2025 eteenpäin toiminnan ja investointien rahavirta muuttuu negatiiviseksi, mikä voi vaatia lisälainoitusta tai menojen leikkauksia. Talouden näkymät muuttuvat jatkossa entistä haasteellisimmiksi, joten tulojen kasvattaminen ja menojen hillitseminen sekä muut sopeustoimet ovat jatkossa välttämättömiä.

TALOUSTIEDOT	2023	2024	2025 **	2026**	2027**
Asukasmäärä 31.12.	14 024	14 029	13 849	13 766	13 681
Kunnallisveroprosentti	8,86	8,9	8,9	8,9	8,9
Toimintakate, 1000€	-35 516	-36 402	-39 583	-40 661	-41 770
Verotulot, 1000€	31 585	31 214	31 669	33 353	34 031
Valtionosuudet, 1000€	15 934	13 891	14 409	15 072	15 133
Vuosikate, 1000€	11 140	7 502	4 863	5 817	5 347
Poistot, 1000€	6 643	6 867	6 700	6 900	6 900
Tilikauden yli-/alijäämä, 1000€	4 405	636	-1 837	-1 083	-1 553
Vuosikate, % poistoista	168	110	73	84	78
Verotulot euroa, asukas	2 252	2 225	2 287	2 423	2 487
Valtionosuudet euroa/asukas	1 136	990	1 040	1 095	1 106
Vuosikate euroa/asukas	794	535	351	423	391
Toimintatuotot/toimintakulut, %	24	23	22	22	22
Taseen ylijäämä, 1000€	26 738	27 374	23 005	21 922	20 370
Nettoinvestoinnit, 1000€	6 752	6 893	11 264	14 629	8 866
Investointien tulo-rahoitus%	161	108	41	38	55
Lainakanta 31.12., 1000€	63 100	64 300	70 150	79 150	83 150
Lainat euroa/asukas	4 499	4 583	5 065	5 750	6 078
Toiminnan ja investointien rahavirta, 1000€	4 296	572	-6 431	-8 812	-3 687

* Asukasmäärä pohjautuu tilastokeskuksen ennustelukuihin vuosien 2025-2027 osalta

* Vuosien 2026-2027 verotuloarvioissa ei ole huomioitu aurinkovoimapuiston valmistumista Heininevalle. Aurinkovoimapuiston valmistuminen lisää kiinteistöverotuloja vuodesta 2026 alkaen merkittävästi. Kiinteistöverotuotto arvioidaan talousarvion 2026 valmistelussa tarkemmin kiinteistöverotuottotason täsmentyessä. Kiinteistöverotuoton kasvulla on positiivinen vaikutus kaupungin talouden tunnuslukuihin.

1.9 Arvio merkittävimmistä riskeistä ja epävarmuustekijöistä sekä muista toiminnan kehittämiseen vaikuttavista seikoista

Lapuan kaupungin johtoryhmä on arvioinut merkittävimmät riskit ja epävarmuustekijät. Riskeistä on laadittu erillinen yhteenveto, jossa riskit on luokiteltu strategisiin, taloudellisiin, operatiivisiin, ulkoisiin ja vahinkoriskeihin. Riskeistä on arvioitu niiden syyt, seuraukset, todennäköisyydet ja vaikutukset. Riskien seurannan ja valvonnan osalta on sovittu toimenpiteistä vastuuhenkilöineen sekä arvioitu tilikaudella toteutettuja toimenpiteitä.

Lapuan kaupungilla on erillinen sisäisen valvonnan ja riskienhallinnan ohje.

Strategiset ja taloudelliset riskit

Valtakunnallisen trendin mukaisesti syntyvyys alenee ja väestön ikääntyessä kuolleisuus lisääntyy. Vuonna 2024 Lapuan kaupungin luonnollinen väestömuutos oli -63. Tilastokeskuksen ennakkoväkilukutilaston mukaan Lapuan väkiluku kasvoi +5 ja nettomuuttovoitto oli positiivinen eli +68 henkilöä. Lapuan kaupungin tulee jatkossakin panostaa nettomuuttovoiton kasvuun, jotta väestönkasvu saadaan kokonaisuutena kasvu-uralle. Mikäli väestö vähenisi merkittävästi, olisi sillä vaikutuksia palveluverkon muutoksiin, verotulojen heikkenemiseen ja talouden tasapainoon.

Työpaikkojen säilyttäminen ja uusien työpaikkojen syntyminen on Lapuan kaupungille tärkeää. Lapuan kaupunki on tehnyt toimenpiteitä elinkeinotoiminnan neuvonta- ja sijoittumispalveluiden vahvistamiseksi. Lapuan kaupungin logistinen sijainti mahdollistaa työssäkäynnin laajalta alueelta, mutta elinvoimaisen kaupungin säilyttämiseksi on tärkeää mahdollistaa elinkeinotoiminnan investoinnit ja laajentuminen kaupungissa. Valtatie 19 ensimmäisen vaiheen parantaminen Lapuan ja Seinäjoen välillä on valmistunut ja valtatie 19 parannukset mahdollistavat talouden ja työllisyyden kasvun Lapualla. Lapuan kaupungin tulee jatkossakin panostaa liike- ja teollisuustonttien tarjontaan sekä elinkeinotoiminnan palveluihin siten, että uusia investointeja ja työpaikkoja saadaan Lapualle. Väestön ikääntymisen vuoksi tulee Lapuan kaupungin yhdessä muiden Kuntayhtymä Kympin kuntien kanssa ryhtyä toimenpiteisiin osaavan työvoiman lisäämiseksi. Osaavan työvoiman puute ja kohtaanto-ongelmat aiheuttavat haasteita työllistämisessä.

Strategian mukaisen talouden tasapainon ylläpitämiseksi Lapuan kaupungilla on erillinen toimenpideohjelma, jonka puitteissa toteutetaan toimenpiteitä talouden tasapainottamiseksi. Vaikka Lapuan kaupungin taseen ylijäämät ovat erinomaisella tasolla (27,4 miljoonaa euroa vuoden 2024 lopussa), tulee Lapuan kaupungin toteuttaa toimenpideohjelman mukaisia muutoksia siten, että talous pysyy ylijäämäisenä. Rahoituksen tasapaino edellyttää, että nettoinvestoinnit kyetään rahoittamaan tulo-rahoituksella. Lapuan kaupungin lainamäärä on 64,3 miljoonaa euroa. Velkamäärän vuoksi korkojen nousulla olisi merkittävä vaikutus kunnan talouteen. Mahdolliseen korkojen nousuun Lapuan kaupunki on varautunut siten, että lainoista 62,7% on kiinteäkorkoisia.

Toiminnalliset riskit

Toiminnallisten riskien tunnistamista ja arviointia tehdään myös osana päivittäistä johtamista. Tunnistetut toiminnalliset riskit huomioidaan organisaation varautumisen ja jatkuvuuden hallinnan suunnittelussa. Myös vakuuttamisella voidaan pienentää vahinkoriskeiden taloudellisia vaikutuksia. Omaisuusriskien kartoituksessa ja vakuutusten kilpailuttamisessa on käytetty asiantuntijana vakuutusmeklari Söderberg & Partners Oy:tä.

Merkittävimpiä toiminnallisia riskejä ovat henkilöstön saatavuuteen ja osaamisen kehittämiseen liittyvät asiat. Lapuan kaupungin vakituudesta henkilöstöstä arviolta 21% tulee

eläköitymään seuraavien viiden vuoden kuluessa. Tähän asti avoinna oleviin virkoihin ja toimiin on pääsääntöisesti saatu päteviä hakijoita. Suomen työmarkkinoilta poistuu merkittävä määrä ihmisiä tulevina vuosina ja se saattaa muodostaa riskin pätevien henkilöiden löytämiseksi. Lapuan kaupungin tulee jatkaa työhyvinvoinnin kehittämistä, jotta kaupunki on jatkossakin haluttu työnantaja.

Tietojärjestelmien ja -tekniikan merkitys on entistä suurempi kaikessa toiminnassa. Lapuan kaupungin tulee panostaa siihen, että henkilöstöä koulutetaan tunnistamaan tietoihin, tietojenkalasteluun ja tietojärjestelmiin kohdistuvat riskit. Kaupungin tulee myös jatkaa panostamista tietohallinnon osaamisen ja yhteistyökumppaniverkostojen kehittämiseen. It-ympäristön jatkuvalla kehittämisellä pyritään estämään mahdollisia palvelutuotannon häiriöitä.

Ulkoiset riskit

Lainsäädännön muutoksilla, valtion toteuttamilla kuntien tehtävien lisäämisellä ja valtion-osuuksien leikkauksilla saattaa olla merkittävä vaikutus kuntien toiminnan ja talouden kehittämisessä. Viime aikoina lainsäädännön muutokset on toteutettu nopealla aikataululla siten, että suunnittelu-aika on jäänyt lyhyeksi. Riskit muutosten toteuttamisessa ja niiden vaikutuksella kuntatalouteen on suuri, mikäli muutoksiin ei jää riittävää valmistautumisaikaa.

Ukrainan sodalla saattaa olla merkittäviä jälkivaikutuksia asukkaiden hyvinvoinnin ja turvallisuuden kokemuksiin sekä henkiseen kriisinkestävyyteen. Tästä saattaa aiheutua riski kustannusten lisääntymiseen varhaiskasvatuksessa, opetuksessa ja muillakin kaupungin toimialoilla. Lisäksi työn kuormittavuuden lisääntyminen saattaa heikentää henkilöstön voimavaroja ja jaksamista.

Toteutuneella sote-uudistuksella on merkittäviä vaikutuksia kuntien toimintaan ja talouteen. Vuosien 2021-2022 aikana lisääntyneet sosiaali- ja terveystaloudet ovat rasittaneet kuntien taloutta vuodesta 2024 alkaen. Lisäksi hyvinvointialueiden talouden alijäämä tulee suurella todennäköisyydellä vaikuttamaan hyvinvointialueen palveluverkkoon ja kiinteistötarpeisiin. Hyvinvointialueen tarvitsemien kiinteistöjen määrän väheneminen vaikuttaa kaupungin käyttötalouden heikkenemiseen.

Ulkoiset uhat voivat aiheuttaa häiriöitä palvelutuotannossa. Lapuan kaupungin erillinen uhka-arvio on laadittu maaliskuussa 2025. Ulkoisesta uhasta aiheutuvat häiriöt voisivat vaikeuttaa palveluiden tuottamista ja aiheuttaa taloudellisia vahinkoja. Kaupunginjohtaja ja toimialojen johtajat kokoontuvat säännöllisesti kaupungin valmiussuunnitteluun ja varautumiseen liittyvien tehtävien kehittämiseksi.

Kaupunkikonsernin merkittävät riskit

Kaupunkikonsernin merkittävien riskien tunnistamisessa ja arvioinnissa hyödynnetään tietoja toimialojen ja tytäryhtiöiden tunnistamista ja arvioimista riskeistä. Merkittävistä riskeistä raportoidaan vuosittain yhtiö/yhtymäkohtaisesti niiden omissa tilinpäätöksissä.

Kaupunkikonserniin kuuluvien tytäryhtiöiden organisaatioiden koko ei mahdollista tehtävien täydellistä eriyttämistä. Tästä aiheutuvien riskien pienentäminen edellyttää tytäryhtiöiltä tehokkaita jälkikontroleja. Tytäryhtiöiden organisaatioiden koko ja resurssit tarvittavan tiedon jakamiseen konsernijohtolle saattavat muodostaa riskin oikea-aikaisen viestinnän viivästymiseen.

Konsernin lainakanta oli tilinpäätösvouden lopussa 100,6 miljoonaa euroa. Konsernin suhteellinen velkaantuneisuus oli 168%.

1.10 Selonteko sisäisen valvonnan ja riskien hallinnan järjestämisestä

Sisäisen valvonnan ja riskienhallinnan tarkoituksena on tuottaa kohtuullinen varmuus, että kaupunkikonsernin toiminnassa ja päätöksenteossa noudatetaan lainsäädäntöä, kaupungin ohjeita ja hyvää hallintotapaa, toiminta on tehokasta ja tarkoituksenmukaista siten, että asetetut strategiset ja toiminnalliset tavoitteet saavutetaan kaupunginvaltuuston hyväksymän talousarvion puitteissa sekä että taloudellinen ja toiminnallinen raportointi on luotettavaa.

Sisäisellä valvonnalla tarkoitetaan sisäisiä menettelyitä ja toimintatapoja, joilla johto pyrkii varmistamaan toiminnan laillisuuden ja tuloksellisuuden. Sisäinen valvonta on kaupungin ja sen toimialojen ja vastuualueiden toiminnan omaa valvontaa, joka on johdon tekemää tai johdon lukuun tehtyä. Sillä varmistetaan, että tavoitteet saavutetaan, toiminta on lakien, sääntöjen, ohjeiden ja päätösten mukaista, resurssit käytetään tehokkaasti ja tuloksellisesti, omaisuus on turvattu ja johdon saama informaatio on oikeaa, tarkoituksenmukaista ja oikea-aikaista. Sisäinen valvonta on olennainen osa jokapäiväistä toiminnan ohjausta ja johtamista.

Valtuusto on päättänyt hallintosäännössä kuntalaissa säädetyllä tavalla sisäisen valvonnan ja riskienhallinnan perusteista. Kaupunginhallitus vastaa kokonaisvaltaisen sisäisen valvonnan ja riskienhallinnan järjestämisestä. Kukin toimielin ja vastuuhenkilö vastaavat omalla toimialallaan ja vastuualueellaan toiminnan sisäisestä valvonnasta.

Kaupunginhallitus antaa toimintakertomuksessa selvityksen, miten kaupungin sisäinen valvonta ja siihen liittyvä riskienhallinta on kaupungissa järjestetty, onko valvonnassa havaittu puutteita kuluneella tilikaudella ja miten sisäistä valvontaa on tarkoitus kehittää voimassa olevalla taloussuunnitelmakaudella.

Kaupunginvaltuusto on hyväksynyt kuntalaissa säädetyllä tavalla sisäisen valvonnan perusteet vuonna 2015. Kaupunginhallitus on hyväksynyt uudistetun sisäisen valvonnan ja riskienhallinnan ohjeen vuonna 2018. Yleisohjeella on luotu eri toimintayksikköjen sisäiselle valvonnalle yhtenäiset puitteet. Lisäksi kaupungin johtoryhmä on hyväksynyt ohjeen ”Sisäinen valvonta ja riskienhallinta osana toimintaprosesseja” tarkentamaan kaupungin yleisohjetta. Lapuan kaupunginhallitus on uusinnut sisäisen valvonnan ja riskienhallinnan ohjeen 2.12.2024, ja uusi ohje tulee voimaan vuoden 2025 alusta. Lapuan kaupungilla ei ole erillistä sisäisen tarkastuksen yksikköä, vaan sisäinen valvonta on osa kaupungin johtamisjärjestelmää ja päivittäisiä toimintaprosesseja.

Lautakunnat ja hallinnon toimiala ovat antaneet toimintakertomuksissaan selonteon sisäisen valvonnan järjestämisestä.

Sisäisen valvonta ja keskeiset johtopäätökset vuoden 2024 osalta

Sisäistä valvontaa on kehitetty vuodesta 2020 lähtien ja kehitystyötä tehdään sitä mukaa kun kehitystarpeita tulee esille. Taloushallinnon aikataulut ovat muovautuneet normaaliksi prosessiksi, jonka mukaisesti myös talouden toteutumaraportit valmistuvat kuukausittain ja viedään tiedoksi kaupunginhallitukselle. Osavuosikatsaukset, jotka sisältävät myös toiminnallisten tavoitteiden tilanteen, laaditaan neljännesvuosittain ja viedään tiedoksi myös valtuustolle. Näin päättäjät ja viranhaltijat saavat ajankohtaista tietoa talousarvion toteutumisesta ja kaupungin taloudellisesta tilanteesta.

Johtoryhmä on ottanut käytännöksi osana sisäistä valvontaa käydä läpi investointien toteutumat neljännesvuosittain kustannuspaikkakohtaisesti. Tässä yhteydessä pystytään seuraamaan, kuinka investointeja on saatu liikkeelle ja miten kustannukset toteutuvat suhteessa käytettävissä oleviin määrärahoihin. Myös mahdolliset lisämäärärahatarpeet

pystytään havaitsemaan seurannan avulla.

Tämän lisäksi johtoryhmälle toimitetaan listaus toimittajille maksetuista suorituksista 31.3., 30.6., 30.9. ja 31.12.

Johtoryhmä käy läpi myös hankerahajaksotukset, joista tehdään neljännesvuosittain koonti. Tässä yhteydessä johtoryhmälle muodostuu kokonaiskuva meneillään olevista hankkeista, niiden rahoituksesta sekä jäljellä olevista määrärahoista. Hankkeet ovat pääosin sivistys- ja hyvinvointilautakunnan alaisia.

Johtoryhmälle toimitetaan koontiraportti tehdyistä viranhaltijapäätöksistä kolmen kuukauden välein. Koontiraportista näkee kuka viranhaltija on tehnyt minkäkin päätöksen. Tarvittaessa päätöstä voidaan tarkemmin käydä läpi. Raportin avulla pystytään seuraamaan kaupungin viranhaltijoiden päätöksentekoa.

Vuoden 2024 aikana suoritettiin kohdennettu sisäisen valvonnan tarkastus, joka keskittyi palkanlaskentaan ajanjaksolla 1.1.–30.6.2024. Palkanlaskijoilta pyydettiin dokumentit tietyistä palkansaaajista, ja näiden asiakirjojen perusteella käytiin läpi palkanmaksun perusteet sekä palkka-aineiston siirtyminen kirjanpitoon. Lisäksi palkanlaskennan tarkastuksessa selvitettiin, mitä tietoja Populus-palkka-aineistosta siirtyy tietyille kirjanpidon tileille, koska tiedot eivät käy ilmi suoraan kirjanpidosta, sillä kyseessä on siirtotiedosto.

Tarkastushavaintona todettiin, että palkkahallinnosta on saatavissa selkeät raportit, joilla voidaan tarvittaessa todentaa, mitä tapahtumia palkkaohjelmasta siirtyy kirjanpitoon. Palkkahallinto oli myös havainnut oma-aloitteisesti joitakin virheitä ja korjannut ne dokumentoidusti. Maksuliikenteen osalta tarkistettiin henkilöille maksetut palkat ja verrattiin niitä palkkaerittelyihin. Raportit olivat yhteneväiset.

Mahdolliset virheet liittyvät todennäköisesti enemmän esihenkilöiden tekemiin virheisiin, kuten puutteellisiin työsopimusmerkintöihin (esimerkiksi määräaikaaisuuden peruste tai todistus terveydentilasta). Myös kirjanpidon merkinnöissä saattaa olla virheellisyyksiä (otoksessa havaittiin virheellisiä tiliöintejä). Tarkastuksessa ei arvioitu palkkaperusteiden tai kilometrikorvausten mahdollisia virheitä tai tulkinnanvaraisuuksia, sillä niiden hyväksyminen ja päätöksenteko kuuluvat esihenkilöille.

Muita suppeampia sisäisen valvonnan kohteita kuluvana vuonna olivat muun muassa muistiotositteiden läpikäynti maaliskuulta ja maksuliikenneohjelman käyttäjäroolien dokumentointi.

Vuoden 2024 lopussa kaupungin esihenkilöille (viranhaltijoille) lähetettiin sisäisen valvonnan tarkistuslista. Listassa kartoitettiin vastuita sisäisessä valvonnassa, päätöksentekoprosessin valvontaa, talouden ja toiminnan suunnittelua ja seurantaa, henkilöstöasioita, kirjanpitoa ja maksuliikennettä, omaisuuden hallinnointia, sopimuksia sekä riskien hallintaa. Kyseessä oli neljäs peräkkäinen vuosi, jolloin kysely toteutettiin.

Toimialojen johtajille on toimitettu koonti oman alueensa esimiesten vastauksista ja lisäksi vastaukset koottiin yhteen koko kaupungin tasolla ja käsiteltiin johtoryhmässä. Sisäisen valvonnan tarkistuslistan merkitys korostuu siinä, että johto saa tietoa, mitä asioita on tarpeen kehittää ja mihin tulisi kiinnittää huomiota. Keskeisimmät suositukset vastausten perusteella olivat: 1. sisäisen valvonnan tarkistuslistan vastausten yhteenveto on tärkeä käydä läpi johtoryhmässä sekä toimialojen omissa johtoryhmissä ja keskustella tuloksista sekä niihin liittyvistä korjaavista toimenpiteistä 2. Ohjelmien varmistusvälien läpikäynti yhdessä tietohallinnon kanssa toimialakohtaisesti, mikäli varmistuksiin liittyy epäselvyyksiä. Tietohallinnon on tärkeää tietää toimialoille hankittavista tietojärjestelmistä. 3.

Riskienkartoituksen päivitys tarpeiden mukaisesti tai tietyin väliajoin. 4. Irtaimistoluetteloa koskevan ohjeistuksen laatiminen tai karloitus siitä, mitä irtaimistoluetteloon tulisi sisällyttää, sekä selvitys kaupungin varastoista ja irtaimistosta. 5. Tehtäväkuvien päivittäminen osana vuosittaisia kehityskeskusteluja ja 6. Sisäisen valvonnan tarkistuslistan kysymysten läpikäynti syksyllä 2025.

Säännösten ja määräysten noudattaminen

Kaupungin toiminta ja päätöksenteko on perustunut lakeihin, viranomaisohjeisiin sekä kaupungin sääntöihin sekä hyvään hallintotapaan. Päätöksenteossa on noudatettu valtuuston hyväksymän Lapuan kaupungin hallintosäännön mukaisia määräyksiä.

Sääntöjen ja määräysten noudattamista on valvottu osana jokapäiväistä toimintaa kaupungin johtamisjärjestelmän mukaisesti. Virheitä ja laiminlyöntejä ei ole havaittu.

Tavoitteiden toteutuminen, varojen käytön valvonta, tuloksellisuuden arvioinnin pätevyys ja luotettavuus

Eri toimielimille asetettujen tavoitteiden saavuttaminen on käsitelty ao. toimielimen kohdalla toimintakertomuksessa.

Lautakunnat ovat vuoden aikana raportoineet talousarvion sekä toiminnallisten tavoitteiden toteutumisesta kaupunginhallitukselle/-valtuustolle maaliskuun, kesäkuun, syyskuun sekä tilinpäätöksen tilanteen mukaan. Kaupunginhallitukselle on lisäksi kuukausittain raportoitu talousarvion toteutumatilanne sekä arvio määrärahan riittävydestä. Kaupungin kokonaistaloudellisesta tilanteesta on raportoitu kaupunginhallitukselle ja -valtuustolle raportointiohjeiden mukaisesti sekä talousseminaareissa, tilinpäätöksen ja seuraavan vuoden talousarvion käsittelyn yhteydessä. Kokonaistalouden näkökulmasta talousinformaatio on ollut riittävää.

Riskienhallinnan järjestäminen

Kaupungin henkilöstö ja omaisuus on vakuutettu. Henkilövakuutukset ovat OP Vakuutus Oy:ssä ja omaisuusvakuutukset ovat IF Vahinkovakuutus Oy:ssä. Kaupungin irtain ja kiinteä omaisuus on pääsääntöisesti vakuutettu täydestä arvosta. Vakuutusturva käydään vuosittain läpi vakuutusmeklarin ja kaupungin edustajien tapaamisessa. Vakuutusten kilpailutusten suunnittelu on käynnistetty vuoden 2024 lopussa.

Lakisääteistä työpaikan vaarojen tunnistamista ja riskien arviointia toteutetaan jatkuvana prosessina. Henkilöstöriskit liittyvät palvelutuotannossa pääosin pätevän henkilöstön saatavuuteen osittain vakinaisen henkilöstön osalta sekä erityisesti sijaistyövoiman osalta. Monella toiminnan alalla ohut organisaatio voi aiheuttaa riskin, koska tällöin toiminnan järjestäminen poikkeuksellisessa tilanteessa voi vaikeutua. Henkilöriskit on tunnistettu ja niihin on pyritty mahdollisuuksien mukaan varautumaan esim. varahenkilöjärjestelyillä ja ydinprosessin kuvaamisella.

Rakennushankkeiden riskien hallinta on tapahtunut työturvallisuuslainsäädännön mukaisesti.

Omaisuuksien hankinnan, luovutuksen ja hoidon valvonta

Kaupungin omistajapoliittiset linjaukset on hyväksytty kaupunginvaltuustossa lokakuussa 2018. Lapuan kaupunginvaltuusto on 9.12.2024 uudistanut kaupungin omistajapoliittiset linjaukset, ja uudet linjaukset tulevat voimaan vuoden 2025 alusta.

Lapuan kaupungin omistajapolitiikka on johtamisen väline, joka luo puitteet kaupunkikonsernin menestykselliselle toiminnalle. Omistajapolitiittisten linjausten lähtökohtana on kaupungin strategia ja siihen perustuvat kehittämistavoitteet.

Kaupungin omistajapolitiikka keskittyy kaupungin tytäryhtiöiden ja osakkuusyhtiöiden tarkasteluun. Laajemmassa tarkastelussa kaupungin omistajapolitiikka käsittää kaikki kaupungin omaisuuserät. Omistajapolitiikka määrittelee mm., missä tehtävissä tai toiminnoissa kaupunki on mukana omistajana ja sijoittajana. Omistajapolitiikan päämäärän ja linjausten toteuttaminen on jatkuva prosessi, jonka käytännön toimenpiteet konkretisoituvat yksittäisten päätösten kautta. Kaupungin omistamat yhtiöt ja säätiöt (myös mahdolliset peruskaupungin liiketoimintapotentiaalia omaavat kokonaisuudet) arvioidaan kerran kaupunginhallituksen toimintakauden aikana.

Lapuan kaupungilla on hankintaohjeet. Lisäksi on laadittu mallit ja prosessikuvaukset hankinta- ja sopimusasiakirjoille. Hankinnat ovat tärkeä osa-alue ja hankintamenettelyistä tarvitaan säännöllistä koulutusta tai ohjeistusta varsinkin henkilöiden vaihtuessa. Lapuan kaupungin hankintaohje on käsitelty kaupunginhallituksessa 17.6.2024 ja päivitetty hankintaohje tuli voimaan 1.8.2024 alkaen.

Kaupungin rakennusten ja kiinteistöjen luettelointi ja hoito on keskitetty tekniselle toimialalle. Irtaimiston hoito ja valvonta on hajautettu toimialoille. Sisäisen valvonnan tarkistuslistan vastausten perusteella omaisuuden hankinnan, luovutuksen ja hoidon valvonnan osalta havaittiin, että esimerkiksi kaupungin irtaimistoluetteloiden ylläpidosta on hyvä tehdä linjausta.

Sopimustoiminta

Kaupunginvaltuuston ja -hallituksen hyväksyttävät sopimukset valmistellaan keskitetysti hallinnon toimialalla. Muiden toimielinten hyväksyttävät sopimukset valmistellaan toimialoitain ja tarvittaessa tehdään yhteistyötä hallinnon toimialan kanssa.

Sopimusten toteutumisen seuranta kuuluu asianomaisen vastuuhenkilön toimenkuvaan. Sopimusten hallintaa helpottaa asianshallintajärjestelmä.

Kaupungin sopimusohjeet ja prosessikuvaukset on päivitetty vuonna 2018.

Konsernivalvonta

Kaupunginvaltuusto on hyväksynyt vuonna 2018 Lapuan kaupungin konserniohjeen. Lapuan kaupunki on päivitetty konserniohje on käsitelty valtuustossa 9.12.2024 ja se astuu voimaan 1.1.2025 alkaen. Ohjeen mukaan tytäryhteisöillä on ollut raportointivelvollisuus koskien talousarviota, osavuositarkastusta sekä tilinpäätöstä. Tytäryhtiöt ovat huolehtineet raportointivelvollisuudestaan Lapuan kaupungille.

Kaupunginhallitus on tarvittaessa kutsunut yhtiöiden toimivaa johtoa kokouksiinsa antamaan tilannekatsauksen toiminnastaan.

2. Tilikauden tuloksen muodostuminen ja toiminnan rahoitus

2.1 Tilikauden tuloksen muodostuminen

Tilikaudelle jaksotettujen tulojen riittävyys jaksotettuihin menoihin osoitetaan tuloslaskelman välitulosten eli toimintakatteen, vuosikatteen ja tilikauden tuloksen avulla. Arvioinnissa käytetään lisäksi tuloslaskelman eristä ja välituloksista laskettuja tunnuslukuja.

Esitettävä tuloslaskelma sisältää ulkoiset tuotot ja kulut.

TULOSLASKELMA JA SEN TUNNUSLUVUT

Tuloslaskelma	Tilinp. 2024	Tilinp. 2023
Ulkoinen	(1000€)	(1000€)
Toimintatuotot	10 954	11 184
Valmistus Omaan Käyttöön	355	435
Toimintakulut	-47 711	-47 136
Toimintakate	-36 402	-35 516
Verotulot	31 214	31 585
Valtionosuudet	13 891	15 934
Rahoitustuotot ja -kulut		
Korkotuotot	20	19
Muut Rahoitustuotot	220	294
Korkokulut	-1 417	-1 091
Muut Rahoituskulut	-25	-84
Vuosikate	7 502	11 140
Poistot ja arvonalentumiset	-6 866	-6 643
Satunnaiset tuotot		
Satunnaiset kulut		-92
Tilikauden tulos	636	4 405
Tilinpäätössiirrot		
Tilikauden Yli/Alijäämä	636	4 405

TULOSLASKELMAN TUNNUSLUVUT	2024	2023
Toimintatuotot/Toimintakulut, %	23,1 %	23,9 %
Vuosikate/poistot, %	109,3 %	167,7 %
Vuosikate €/ asukas	535 €	794 €
Asukasmäärä 31.12.	14 029	14 024

Toimintatuotot prosenttia toimintakuluista

= 100* Toimintatuotot/Toimintakulut

Vuosikate prosenttia poistoista

= 100* Vuosikate/(Suunnitelman mukaiset poistot + arvonalentumiset)

Vuoden 2024 toimintatuotot olivat 10,95 milj. euroa. Toimintatuotot laskivat vuoteen 2023 verrattuna n. 0,23 milj. euroa eli 2,1%. Toimintatuottojen lasku selittyy mm. hankerahojen vähentymisellä tukien ja avustusten tiliryhmässä. Toimintatuottojen osuus toimintakuluista oli n. 23,1 % (vuonna 2023: 23,9 %). Valmistus omaan käyttöön oli 0,36 milj. euroa, kun se vuonna 2023 oli 0,4 milj. euroa.

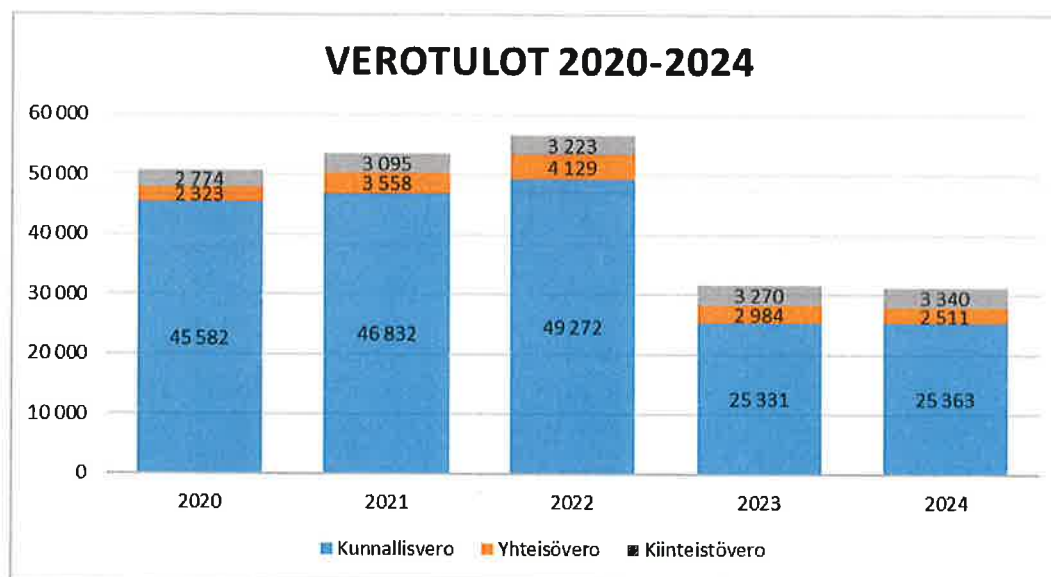
Vuoden 2024 toimintakulut olivat 47,7 milj. euroa (vuosi 2023: 47,1 milj. euroa). Toimintakulujen kasvu on pysynyt maltillisena ja kasvu vuoteen 2023 verrattuna on ollut 0,6 milj. euroa eli 1,2%.

Seuraavasta taulukosta nähdään toimintakulujen jakautuminen ja vertailu edelliseen vuoteen:

Toimintakulut (1000€), ulkoiset	2024	2023	Muutos €	Muutos %	Toimintakulujen %-osuus 2024
Henkilöstökulut	29 895	30 179	-284	-0,9 %	62,7 %
Palvelujen ostot	10 508	9 653	856	8,9 %	22,0 %
Aineet, tarvikkeet ja tavarat	5 346	4 973	373	7,5 %	11,2 %
Avustukset	1 303	1 449	-146	-10,1 %	2,7 %
Muut toimintakulut	659	882	-223	-25,3 %	1,4 %
Yhteensä	47 711	47 136	575	1,2 %	100,0 %

Toimintakate on toimintatuottojen ja -kulujen erotus, joka osoittaa paljonko toimintakuluista jää katettavaksi verorahoituksella ja valtionosuuksilla. Toimintakate on kunnassa aina miinusmerkkinen. Vuoden 2024 toimintakate oli -36,4 milj. euroa, kun se edellisellä vuonna oli -35,5 milj. euroa. Toimintakatteen muutos edelliseen vuoteen verrattuna on -0,9 milj. euroa.

Vuoden 2024 verotulotilitykset olivat 31,2 milj. euroa. Verotulot vähenivät edellisvuodesta 0,4 milj. euroa eli 1,2%:ia. Vuoden 2024 verotulot ovat kertyneet 8,9%:n (vuonna 2023: 8,86%) kunnallisveroprosentilla.

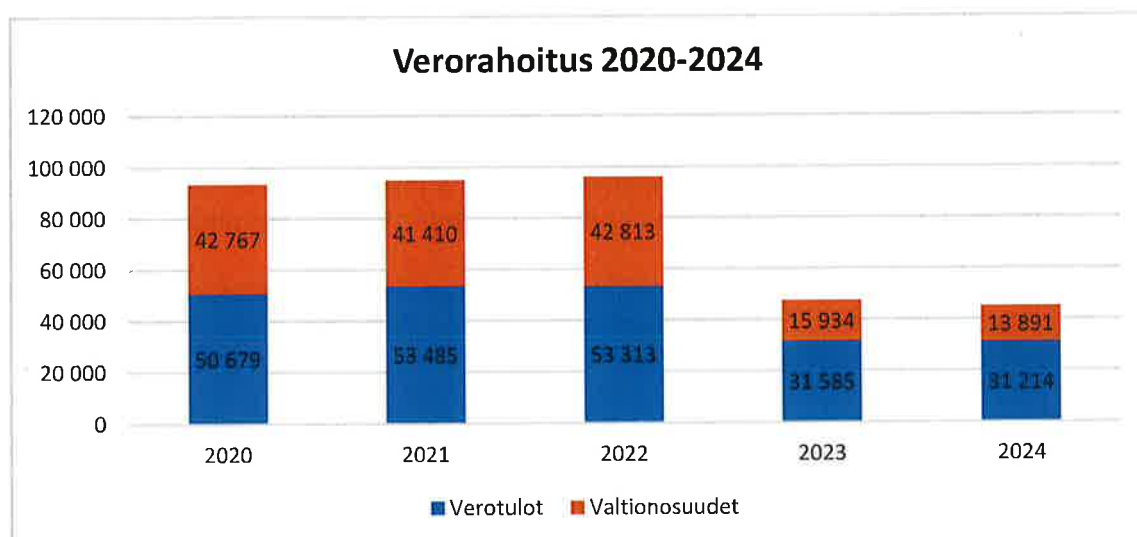

Vuoden 2024 valtionosuudet olivat yhteensä 13,89 milj. euroa, mikä on 2,04 milj. euroa vähemmän kuin vuonna 2023 (15,93 milj. euroa). Tämä merkittävä lasku johtuu pääasiassa

sote-uudistuksen vaikutuksista, jotka ovat muuttaneet kuntien rahoitusrakennetta ja vähentäneet valtionosuuksia erityisesti peruspalvelujen osalla.

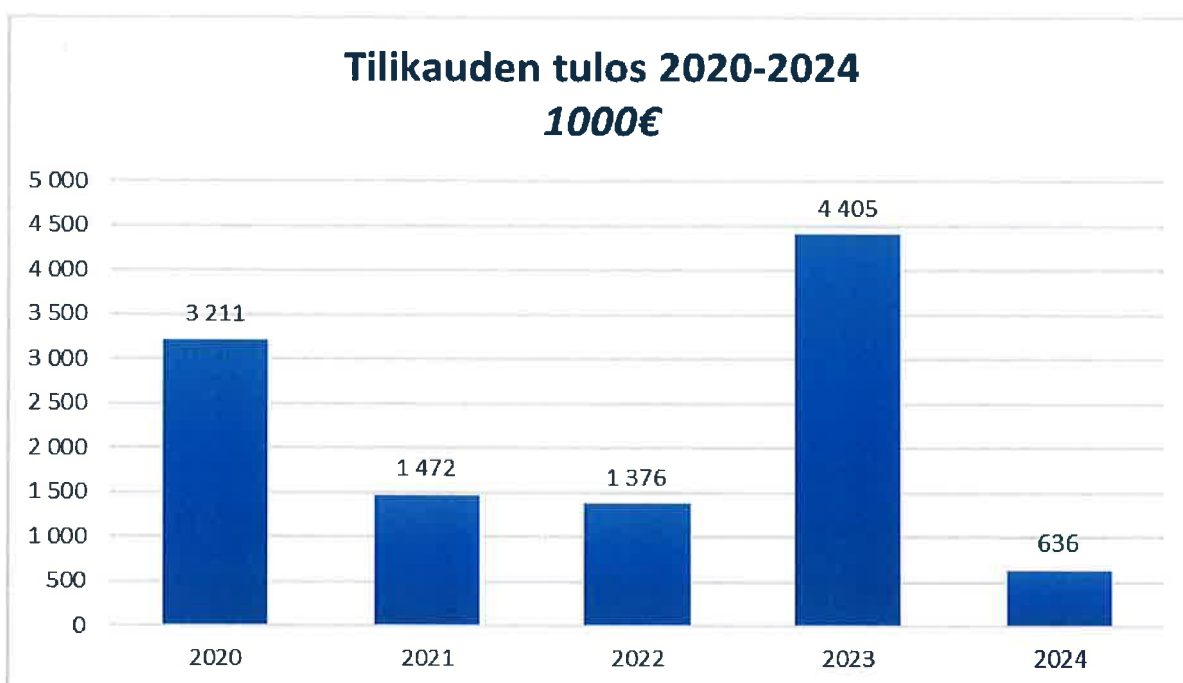
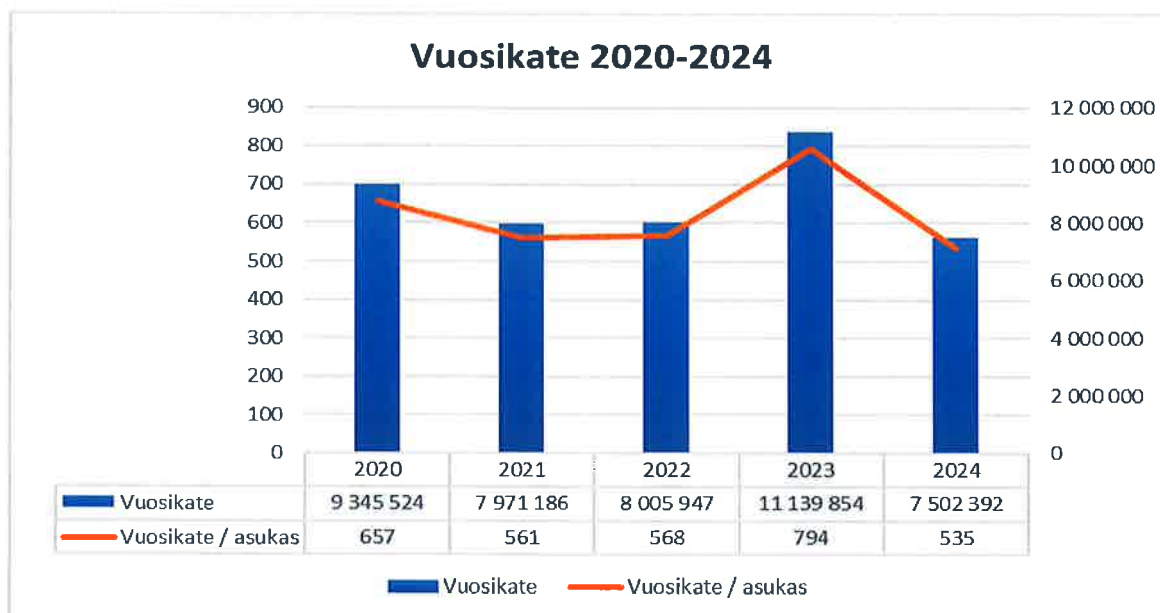
Valtionosuudet	Vuosi 2024	Vuosi 2023
Kunnan peruspalvelujen valtionosuus, ml. Tasaukset	11 191 642	13 535 703
Opetus- ja kulttuuritoimen muut valtionosuudet	149 628	-165 591
Verotulomenetysten korvaus	2 549 923	2 563 558
Yhteensä	13 891 193	15 933 670

Verotulot ja valtionosuudet vuonna 2024 olivat yhteensä 45,1 milj. euroa. Vuoden 2023 verotulot ja valtionosuudet olivat yhteensä 47,5 milj. euroa. Verorahoitus on vähentynyt edellisvuodesta 2 milj. euroa. Sote-muutoksen vaikutukset heijastuvat edelleen vuodelle 2024 ja näkyvät sekä verotulojen että valtionosuuksien pientymisenä.

Vuosikate on keskeinen kateluku arvioitaessa tulo- ja menorahoituksen riittävyyttä. Vuosikate osoittaa tulo- ja menorahoituksen, joka jää käytettäväksi investointeihin, sijoituksiin ja lainan lyhennyksiin. Perusoletus on, että mikäli vuosikate on siitä vähennettävien poistojen suuruinen, tulo- ja menorahoitus on riittävä edellyttäen, että poistot vastaavat keskimääräistä poistonalaisten investointien tasoa. Tilinpäätöksen mukainen vuosikate oli n. 7,5 milj. euroa (vuonna 2023: 11,1 milj. euroa). Suunnitelmanmukaiset poistot ja arvonalennukset olivat 6,9 milj. euroa (vuonna 2023: 6,6 milj. euroa). Vuosikate kattoi poistot 109,3% prosenttisesti, kun vuoden 2023 vastaava tunnusluku oli 167,7%. Vuosikate asukasta kohden on myös yleisesti käytetty tunnusluku tulo- ja menorahoituksen riittävyyden arvioinnissa. Vuosikate asukasta kohti oli 535 euroa, kun se vuonna 2023 oli 794 euroa. Kuntien ennakkollisten tilinpäätösarvioiden perusteella kuntien keskimääräinen vuosikate asukasta kohti vuonna 2024 oli 577 euroa.

Tilikauden tulos on tilikaudelle jaksotettujen tulojen ja menojen erotus, joka lisää tai vähentää kunnan pääomaa. Vuoden 2024 tilikauden tulos oli ylijäämäinen 0,6 milj. euroa. Vuoden 2023 tilikauden tulos oli ylijäämäinen 4,4 milj. euroa. Taseen kertynyt ylijäämä oli vuoden 2024 tilinpäätöksessä 27,4 milj. euroa, kun se vuoden 2023 lopussa oli n. 26,7 milj. euroa.

2.2 Toiminnan rahoitus

Toiminnan rahoitusta tilikauden aikana tarkastellaan rahoituslaskelman ja siitä laskettavien tunnuslukujen avulla. Rahoituslaskelmassa esitetään erikseen tulorahoituksen ja investointien nettomäärä ja rahoitustoiminnan eli anto- ja ottolainauksen, oman pääoman ja maksuvalmiuden muutosten nettomäärä. Näiden kahden nettomäärän erotus tai summa osoittaa kunnan rahavarojen muutoksen tilikaudella.

RAHOITUSLASKELMA	2024	2023
Ulkoinen	1 000 €	1 000 €
Toiminnan rahavirta		
Vuosikate	7 502	11 140
Satunnaiset erät, netto		-92
Tulorahoituksen korjauserät	-98	-106
Investointien rahavirta		
Investointimenot	-7 179	-6 925
Rahoitusosuudet investointeihin	164	27
Pysyvien vastaavien hyödykkeiden luovutustulot	183	252
Toiminnan ja investointien rahavirta	572	4 296
Rahoituksen rahavirta		
Antolainauksen muutokset		
Antolainasaamisten lisäys	-1 000	-337
Antolainasaamisten vähennys	97	991
Lainakannan muutokset		
Pitkäaikaisten lainojen lisäys	5 000	5 000
Pitkäaikaisten lainojen vähennys	-7 800	-8 400
Lyhytaikaisten lainojen muutos	4 000	-1 000
Oman pääoman muutokset		
Muut maksuvalmiuden muutokset	-580	-2 999
Rahoituksen rahavirta	-283	-6 745
Rahavarojen muutos	289	-2 449
Rahavarat 31.12.	3 422	3 133
Rahavarat 1.1	3 133	5 582
RAHOITUSLASKELMAN TUNNUSLUVUT	2024	2023
Toiminnan ja investointien rahavirran kertymä 5		
vuodelta, 1000€	2 472	-12 098
Investointien tulorahoitus, %	107 %	161 %
Laskennallinen lainanhoitokate	0,9	1,4
Kassan riittävyys, pv	19	18
Asukasmäärä	14 029	14 024

Investointien tulorahoitus, %

= 100 * Vuosikate / Investointien omahankintameno

Laskennallinen lainanhoitokate

= (Vuosikate + Korkokulut) / (Korkokulut + Laskennalliset lainanlyhennykset)

Kassan riittävyys (pv)

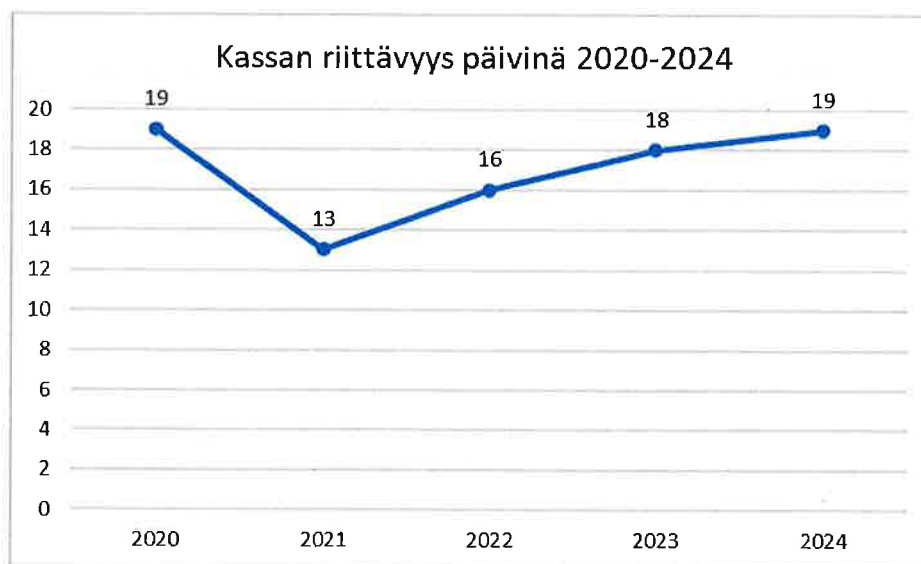
= 365 pv x rahavarat 31.12. / Kassasta maksut tilikaudella

Toiminnan ja investointien rahavirta on itsessään jo tunnusluku, jonka positiivinen määrä ilmaisee sen, kuinka paljon rahavirrasta jää nettoantolainaukseen, lainojen lyhennyksiin ja kassan vahvistamiseen ja negatiivinen määrä ilmaisee sen, että menoja joudutaan kattamaan joko olemassa olevia kassavaroja vähentämällä tai ottamalla lisää lainaa. Toiminnan ja investointien rahavirta – välituloksen tilinpäätösvoiton ja neljän edellisen vuoden kertymän avulla voidaan seurata investointien omahankituksen toteutumista pitemmällä aikavälillä. Omahankitusvaatimus täyttyy jos kertymä viimeksi päättyneenä tilinpäätösvoittona on positiivinen. Toiminnan ja investointien rahavirran kertymä ei tulisi muodostua pysyvästi negatiiviseksi. Toiminnan ja investointien rahavirta oli 0,6 milj. euroa ja rahoituksen rahavirta negatiivinen 0,3 milj. euroa. Rahavarat lisääntyivät 0,3 milj. eurolla. Toiminnan ja investointien rahavirran kertymä 5 vuodelta oli positiivinen 2,5 milj. euroa.

Investointien tulorahoitus -tunnusluku kertoo, kuinka suuri osa investointien omahankintamenosta on rahoitettu tulorahoituksella. Vuonna 2024 tulorahoitus kattoi 107 % investointien omahankintamenosta, eli investoinnit voitiin rahoittaa lähes kokonaan tulorahoituksella ilman lisärahoitusta. Vuonna 2023 tilanne oli vielä parempi, sillä investointien tulorahoitusprosentti oli 161, %. Tunnusluvun heikkeneminen vuonna 2024 selittyy erityisesti vuosikatteen heikentymisellä, sillä investointimenoissa ei ollut suurta eroa näiden vuosien välillä.

Laskennallinen lainanhoitokate -tunnusluku kuvaa lainanhoitoon käytettävissä olevan tulorahoituksen ja laskennallisten lainanlyhennysten sekä korkojen suhdetta eli kykyä hoitaa lainoista aiheutuvia velvoitteita. Tulorahoitus riittää lainojen hoitoon, jos tunnusluvun arvo on 1 tai suurempi. Kun tunnusluvun arvo on alle 1, joudutaan vieraan pääoman hoitoon ottamaan lisälainaa, realisoimaan kunnan omaisuutta tai vähentämään rahavaroja. Kunnan lainanhoitokyky on hyvä, kun tunnusluvun arvo on yli 2, tyydyttävä kun tunnusluku on 1-2 ja heikko kun tunnusluvun arvo jää alle yhden. Lapuan kaupungin laskennallinen lainanhoitokate oli 0,9 eli heikko. Vuonna 2023 vastaava tunnusluku oli 1,4.

Kunnan maksuvalmiutta kuvataan kassan riittävyytenä päivissä. Tunnusluku ilmaisee, monenko päivän kassasta maksut voidaan kattaa kunnan rahavaroilla. Rahavaroihin lasketaan rahoitusarvopaperit sekä rahat ja pankkisaamiset. Kassavarat riittivät 19 päivän kassasta maksuja varten, edellisvuoden luku oli 18 päivää. Kassavarojen riittävyyteen ei ole tullut merkittäviä muutoksia edellisvuoteen verrattuna. Kassavarojen riittävyys -tunnusluku on heikko, mutta kassaa voidaan hallita lyhytaikaisen rahoituksen (kuntatodistusten) avulla. Vuonna 2023 kuntien keskimääräinen kassan riittävyys oli 82 päivää.

3. Rahoitusasema ja sen muutokset

Kunnan rahoituksen rakennetta kuvataan taseen ja siitä laskettavien tunnuslukujen avulla.

TASE JASEN TUNNUSLUVUT

TASE VASTAAVAA	TP 2024 1 000 €	TP 2023 1 000 €	TASE VASTATTAVAA	TP 2024 1 000 €	TP 2023 1 000 €
A PYSYVÄT VASTAAVAT	127 402	126 434	A OMA PÄÄOMA	54 847	54 210
I Aineettomat hyödykkeet	636	707	I Peruspääoma	27 472	27 472
1. Aineettomat oikeudet	5	61	II Edellisten tilik:n yli-/alijäämä	26 738	22 333
2. Muut pitkävaikutteiset menot	630	645	III Tilikauden yli-/alijäämä	636	4 405
II Aineelliset hyödykkeet	119 560	119 423	D TOIMEKSIANTOJEN PÄÄOMAT	421	397
1. Maa- ja vesialueet	19 553	19 219	1. Lahjoitusrahastojen pääomat	263	253
2. Rakennukset	62 622	64 155	2. Muut toimeksiantojen pääomat	158	144
3. Kiinteät rakenteet ja laitteet	35 030	34 404	E VIERAS PÄÄOMA	78 474	77 706
4. Koneet ja kalusto	1 616	1 583	I Pitkäaikainen	40 086	42 294
5. Ennakkomaksut ja keskenen.hanki	740	62	1. Lainat rah.- ja vak.laitoksilta	33 000	35 300
III Sijoitukset	7 206	6 305	2. Lainat julkisyhteisöiltä		
1. Osakkeet ja osuudet	5 571	5 573	3. Liittymismaksut ja muut velat	7 086	6 994
2. Muut lainasaamiset	1 312	312	II Lyhytaikainen	38 388	35 413
3. Muut saamiset	323	420	1. Joukkovelkakirjalainat	23 000	19 000
B TOIMEKSIANTOJEN VARAT	263	253	2. Lainat rah.- ja vak.laitoksilta	7 300	7 800
1. Valtion toimeksiannot			3. Lainat muilta luotonantajilta	1 000	1 000
2. Lahjoitusrahastojen varat	263	253	4. Saadut ennakot	293	384
C VAIHTUVAT VASTAAVAT	6 078	5 626	5. Ostovelat	3 013	3 311
I Vaihto-omaisuus	0	0	6. Liittymismaksut ja muut velat	501	510
1. Aineet ja tarvikkeet	0	0	7. Siirtovelat	3 281	3 407
II Saamiset	2 656	2 493	VASTATTAVAA YHTEENSÄ	133 742	132 314
Lyhytaikaiset saamiset	2 656	2 493			
1. Myyntisaamiset	1 828	2 032	TASEEN TUNNUSLUVUT	2024	2023
2. Lainasaamiset	170	0	Omavaraisuusaste, %	41,1 %	41,1 %
3. Muut saamiset	558	352	Suhteellinen velkaantuneisuus, %	139,5 %	131,7 %
4. Siirtosaamiset	100	109	Kertynyt yli-/alijäämä, 1000€	27 374	26 738
III Rahoitusomaisuusarvopaperit			Kertynyt yli-/alijäämä, euroa/asukas	1 951	1 907
IV Rahat ja pankkisaamiset	3 422	3 133	Lainakanta 31.12. 1000€	64 300	63 100
VASTAAVAA YHTEENSÄ	133 742	132 314	Lainakanta 31.12, euroa/asukas	4 583	4 499
			Lainat ja vastuut 31.12, 1000€	64 497	63 338
			Lainat ja vastuut, €/asukas	4 597	4 516
			Lainasaamiset, 1000€	1 312	312
			Asukasäärä	14 029	14 024

Omavaraisuusaste,%

=100*(oma pääoma + poistoero ja vapaaeht.varaukset)/(Koko pääoma-Saadut ennakot)

Suhteellinen velkaantuneisuus, %

= 100* (vieras pääoma – saadut ennakot)/Käyttötulot

Kertynyt ylijäämä(alijäämä)

= Edellisten tilikausien ylijäämä + tilikauden ylijäämä

Lainakanta 31.12

= Vieras pääoma – (saadut ennakot+ostovelat+siirtovelat+muut velat)

Lainat ja vuokravastuut 31.12

= Vieras pääoma – (saadut ennakot+ostovelat+siirtovelat+muut velat) + vuokravastuut

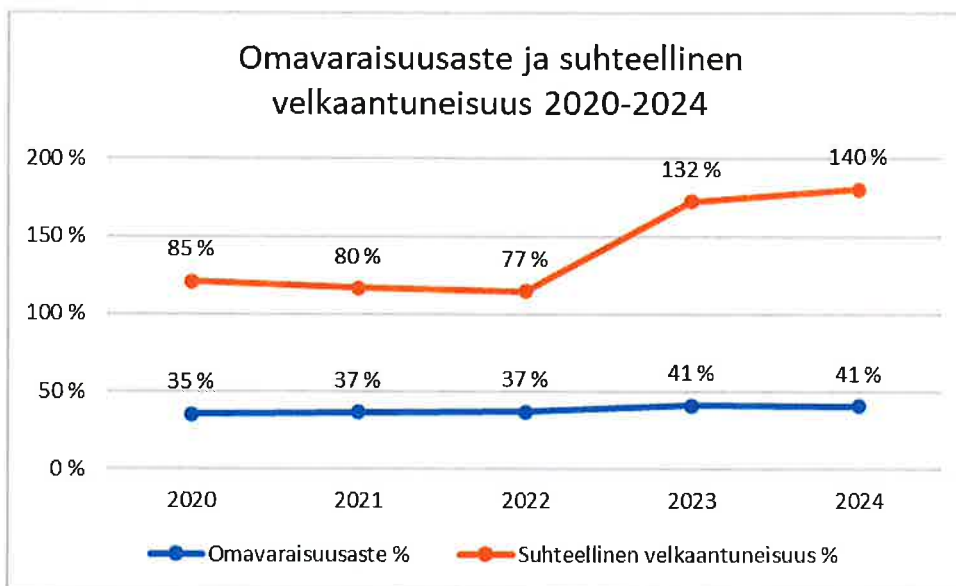
Lainasaamiset 31.12

= Sijoituksiin merkityt joukkovelkakirjalainasaamiset ja muut lainasaamiset

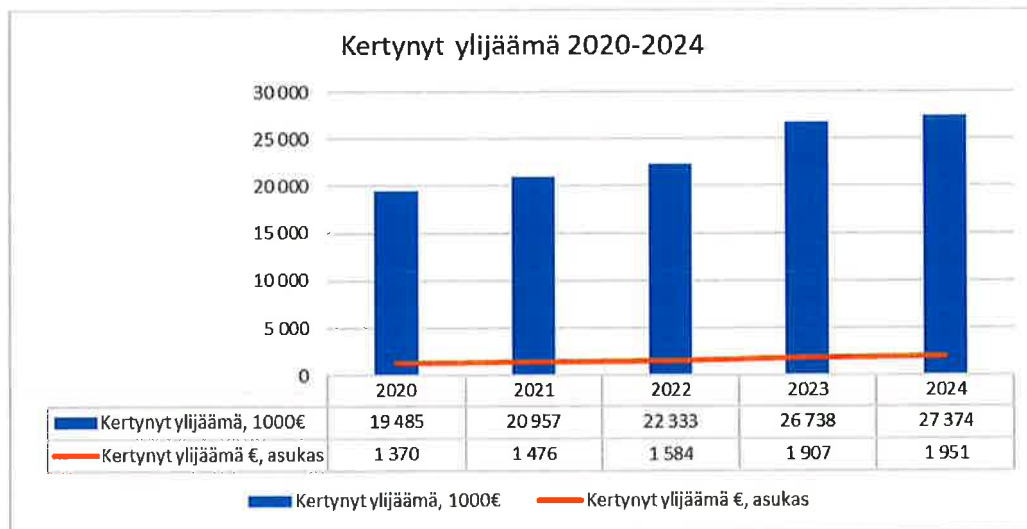
Taseesta laskettavat tunnusluvut kuvaavat kunnan omavaraisuutta, rahoitusvarallisuutta ja velkaisuutta. Kaupungin taseen loppusumma oli tilinpäätöshetkellä 133,7 milj. euroa, kun se vuonna 2023 oli 132,3 milj. euroa. Taseen oma pääoma oli tilikauden lopussa 54,8 milj. euroa. Oma pääoma kasvoi 0,6 milj. euroa tilikauden ylijäämän seurauksena vuoteen 2023 verrattuna. Vieraan pääoman määrä oli 78,5 milj. euroa.

Omavaraisuusaste mittaa kunnan vakavaraisuutta, alijäämän sietokykyä ja sen kykyä selviytyä sitoumuksista pitkällä tähtäyksellä. Omavaraisuuden hyvänä tavoitetasona voidaan pitää 70 %:n omavaraisuutta. 50 %:n tai sitä alempi omavaraisuusaste merkitsee kuntataloudessa merkittävän suurta velkarasitetta. Kaupungin omavaraisuusaste oli 41,1%, mikä on sama kuin vuonna 2023. Vuonna 2023 kaikkien kuntien keskimääräinen omavaraisuusaste oli 62 % ja Etelä-Pohjanmaalla 42%. Lapuan kaupungin omavaraisuusaste on pysynyt alle 50 %:ssa viimeiset viisi vuotta.

Suhteellinen velkaisuusprosentti kertoo, kuinka paljon kunnan käyttötuloista tarvittaisiin vieraan pääoman takaisinmaksuun. Suhteellinen velkaisuus on omavaraisuusastetta käyttökelpoisempi tunnusluku kuntien välisessä vertailussa, koska pysyvien vastaavien hyödykkeiden ikä, niiden arvostus ja poistomenetelmät eivät vaikuta tunnusluvun arvoon. Mitä pienempi tunnusluvun velkaantuneisuuden arvo on, sitä paremmat mahdollisuudet kunnalla on selviytyä velan takaisinmaksusta tulorahoituksella. Vuoden 2024 tilinpäätöksessä suhteellinen velkaisuusprosentti oli 139,5 %, kun se edellisvuonna oli 131,7 %. Suhteellinen velkaantuneisuus on kasvanut sote-muutoksen seurauksena. Vuonna 2023 kaikkien kuntien keskimääräinen suhteellinen velkaisuusprosentti oli 98 %, kun se vielä vuonna 2022 oli 56 %.

Lapuan kaupungin taseessa on 27,4 milj. euron ylijäämäpuskuri tilikauden 2024 lopussa. Vuoden 2023 tilinpäätöksessä ylijäämän määrä oli 26,7 milj. euroa. Kaupungilla on kertynyt ylijäämää 1.951 euroa asukasta kohden. Vuonna 2023 kaikkien kuntien keskimääräinen asukaskohtainen taseen kertynyt ylijäämä oli 2.974 euroa ja Etelä-Pohjanmaalla vastaava luku oli 877 euroa.

Kaupungin lainakanta oli tilinpäätöksessä 64,3 milj. euroa. Vuotta aikaisemmin lainakannan määrä oli 63,1 milj. euroa eli lainamäärä kasvoi 1,2 milj. eurolla. Lainamäärä asukasta kohden oli 4.583 euroa (vuonna 2023: 4.499 euroa). Vuonna 2023 Suomen kuntien keskimääräinen asukaskohtainen lainakanta oli 3.368 euroa ja Etelä-Pohjanmaalla 4.933 euroa/asukas. Vuoden 2024 ennakkollisten tilinpäätöstietojen mukaan kuntien keskimääräinen lainakanta olisi 3.368 euroa asukasta kohden ja Etelä-Pohjanmaalla 5.007 euroa asukasta kohden.

4. Kokonaistulot ja -menot

Kokonaistulojen ja -menojen laskelma laaditaan tuloslaskelmasta ja rahoituslaskelmasta, jotka sisältävät vain ulkoiset tulot, menot ja rahoitustapahtumat. Kokonaistulo ja -meno käsitteet kattavat laskelmassa varsinaisen toiminnan ja investointien tulot ja menot sekä rahoitustoiminnan rahan lähteet ja käytön.

Kokonaismenot olivat 64,8 milj. euroa, joista toimintakulujen osuus oli n. 74 prosenttia ja korkokulujen osuus 2,2%. Investointimenot olivat 7,2 milj. euroa ja lainojen lyhennykset olivat 7,8 milj. euroa. Kokonaistulot olivat 65,6 milj. euroa eli ne ylittivät kokonaismenot noin 0,87 milj. eurolla. Verotulojen ja valtionosuuksien määrä kokonaistuloista oli 45 milj. euroa.

KOKONAISTULOT JA -MENOT 2024 ulkoiset

TULOT	1 000 €	%	MENOT	1 000 €	%
Varsinainen toiminta			Varsinainen toiminta		
Toimintatuotot	10 954	16,7	Toimintakulut	47 711	73,7
Verotulot	31 214	47,5	- valmistus omaan käyttöön	-355	-0,5
Valtionosuudet	13 891	21,2	Korkokulut	1 417	2,2
Korkotuotot	20	0,0	Muut rahoituskulut	25	0,0
Muut rah.tuotot	220	0,3	Satunnaiset kulut	0	0,0
Satunnaiset tuotot			Tulorahoituksen korjauserät		
Tulorahoituksen korjauserät			+/- pakollisten varausten muutos	0	0,0
- Pysyvien vastaavien			- Pysyvien vastaavien		
hyödykkeiden luovutusvoitot	-98	-0,1	hyödykkeiden luovutustappiot	0	0,0
Investoinnit			Investoinnit		
Rahoitusos. investointimenoihin	164	0,2	Käyttöomaisuusinvestoinnit	7 179	11,1
Pysyvien vastaavien hyödykkeiden luovutustulot	183	0,3	Rahoitustoiminta		
Rahoitustoiminta			Antolainasaamisten lisäykset	1 000	1,5
Antolainasaam. vähennykset	97	0,1	Pitkäaikaisten lainojen vähennykset	7 800	12,0
Pitkäaikaisten lainojen lisäys	5 000	7,6	Lyhytaikaisten lainojen vähennys	0	0,0
Lyhytaikaisten lainojen lisäys	4 000	6,1	Oman pääoman vähennykset	0	0,0
Kokonaistulot yhteensä	65 646	100,0	Kokonaismenot yhteensä	64 777	100,0

5. Konsernin toiminta ja talous

5.1 Yhdistelmä konsernitilinpäätökseen liittyvistä yhteisöistä

Kuntalain 68 a §:n mukaan kunnan, joka tytäryhteisöineen muodostaa kuntakonsernin, tulee laatia ja sisällyttää tilinpäätökseensä konsernitilinpäätös. Kunnan konsernitilinpäätös käsittää konsernituloslaskelman, konsernitaseen, konsernin rahoituslaskelman sekä niiden liitteinä ilmoitettavat tiedot.

Konsernitilinpäätös laaditaan konserniyhteisöjen taseiden ja tuloslaskelmien sekä niiden liitetietojen yhdistelmänä. Lisäksi konsernitilinpäätökseen yhdistellään rivi riviltä peruspääoman jäsenosuuksien mukaisessa suhteessa niiden kuntayhtymien ja liikelaitos-kuntayhtymien tase, tuloslaskelma ja liitetiedot, joissa kunta on jäsenenä. Näiden lisäksi kunnan konsernitilinpäätökseen yhdistellään konserniyhteisöjen omistusosuutta vastaava määrä osakkuusyhteisöjen voitosta tai tappiosta sekä oman pääoman muutoksesta.

Konsernitilinpäätökseen sisällytetään lisäksi konsernin rahoituslaskelma, jossa annetaan selvitys kuntakonsernin varojen hankinnasta ja niiden käytöstä tilikauden aikana.

Konsernirakenteeseen on tullut vuoden 2024 aikana muutos, sillä Kuntayhtymä Kymppi tuli uutena kuntayhtymänä mukaan kaupungin konsernirakenteeseen. Lapuan kaupungin osuus Kuntayhtymä Kymppistä on 21,42%. Kuntayhtymä kymppin kuntayhtymäosuuden arvo on taseessa 32.134,21 euroa.

Yhdistelmä konsernitilinpäätökseen sisältyvistä yhteisöistä:

Tytäryhteisöt

• Lapuan Energia Oy	100%
• Invest Lapua Oy	100%
Tytäryhteisön tytäryhteisö	
• Kiinteistö Oy Yllinpuisto	50,50%
Osakkuusyhteisöt	
• Kiinteistö Oy Myllynkivi	31,30%
• Simpsiönvuori Oy	100%
• Lapuan Kotiasunnot Oy	100%
Tytäryhtiön tytäryhtiöt	
• Asunto Oy Koivusato	70,31%
• Asunto Oy Lapuan Myllytie 1	54,10%
Osakkuusyhteisöt	
• Asunto Oy Väliänkatu 6	38,88%
• Lapuan taide -ja tiedesäätiö	100%
• Thermopolis Oy, suoraomistus	79,76%
• Thermopolis Oy, konsernin omistusosuus	96,91%
• Lapuan Jätevesi Oy	64%

Kuntayhtymät

• Etelä-Pohjanmaan liiton kuntayhtymä	7,38%
• Seinäjoen koulutuskuntayhtymä	5,57%
• Kuntayhtymä Kymppi	21,42%

Osakkuusyhteisöt

• Kiinteistö Oy Sahanplassi	49,7%
• Lappavesi Oy	45%
• Emineo Oy	27%

5.2 Konsernin toiminnan ohjaus ja valvonta

Omistajaohjauksen strateginen johtamismalli käsittää kaupunginvaltuuston hyväksymän kaupunkistrategian ja omistajaohjauksen periaatteet sekä kaupunginhallituksen hyväksymän sisäisen valvonnan ja riskienhallinnan ohjeen. Strategista johtamista tukee kaupunginvaltuuston hyväksymä konserniohje. Kaupunginvaltuusto on vahvistanut omistajapoliittiset linjaukset ja konserniohjeen 29.10.2018. Kaupunginvaltuusto on joulukuussa 2024 käsitellyt ja hyväksynyt Lapuan kaupungin uudet omistajapoliittiset linjaukset, jotka tulevat voimaan 1.1.2025.

Lapuan kaupunkikonsernin omistajaohjauksesta ja konsernivalvonnan järjestämisestä vastaavat konsernijohtoon kuuluvat kaupunginhallitus, kaupunginjohtaja sekä kaupunginhallituksen erikseen määräämät viranhaltijat. Kaupunginjohtajan tehtävänä on toimia konsernin johtajana ja aktiivisella omistajaohjauksella myötävaikuttaa hänen ohjattavakseen määrättyjen yhtiöiden hallintoon ja toimintaan. Lapuan kaupungin konserniohje koskee Lapuan kaupunkia, sen tytäryhteisöjä sekä näiden tytäryhteisöjä. Niiden kuntayhtymien osalta, joissa kaupunki on jäsenenä, konserniohjetta noudatetaan soveltuvin osin kaupungin äänivaltaisuus huomioiden. Lisäksi ohjetta voidaan hyödyntää soveltuvin osin kaupungin osakkuusyhteisöjen ohjauksessa. Kaupungin tytäryhteisön ja kuntayhtymän on annettava kaupunginhallitukselle kaupunkikonsernin taloudellisen aseman arvioimiseksi ja sen toiminnan tuloksen laskemiseksi tarvittavat tiedot.

Konsernijohto seuraa säännöllisesti tytäryhteisöjen toiminnan tuloksellisuutta. Tytäryhteisöjen tulee antaa kaupungille puolivuositain raportti sille asetettujen tavoitteiden toteutumisesta, toiminnan ja talouden kehittämisestä sekä arvio niihin liittyvistä riskeistä.

Lisäksi tytäryhteisöjen ja omistusyhteisöjen tulee toimittaa helmikuun loppuun mennessä kaupungille tilinpäätösasiakirjat ja selvitys valtuuston asettamien toiminnallisten ja taloudellisten tavoitteiden toteutumisesta.

Konserniyhteisöjen toiminnan ja talouden toteutumista selvitetään tässä toimintakertomuksessa jäljempänä.

5.3 Olennaiset konsernia koskevat tapahtumat

Lapuan kaupunkikonserniin on liittynyt uutena kuntayhtymänä Kuntayhtymä Kymppi. Lapuan kaupungin omistusosuus Kuntayhtymä Kymppin osuuksista on 21,42 %. Vuoden 2024 merkittävimmät konsernia koskevat tapahtumat olivat:

- Valtuusto myönsi 1 milj. euron omavelkaisen takauksen Lapuan Kotiasunnoille Niskalan-
katu 2 B investoinnin rahoitukseen.
- Simpsiönvuori Oy haki POP Pankki/Lakeuden Osuuspankilta 0,7 milj. euron lisälainan,
johon Simpsiönvuori Oy antoi pankille 0,525 milj. euron kiinteistökiinnityksen ja lainan toi-
seen 0,35 milj. euron erään Lapuan kaupunginvaltuusto myönsi takauksen
- Valtuusto myönsi 0,5 milj. euron lainan ja 0,5 milj. euron pääomalainan Simpsiönvuori
Oy:n rahoitustilanteen vahvistamiseksi.
- Valtuusto hyväksyi vuonna 2024 Lapuan kaupungin omistajapoliittiset linjaukset, jotka tu-
levat voimaan 1.1.2025 alkaen.
- Valtuusto hyväksyi joulukuussa 2024 kaupungin konserniohjeen, joka tulee voimaan
1.1.2025 alkaen.
- Kaupunginhallitus hyväksyi uudistetun sisäisen valvonnan ja riskienhallinnan ohjeen jou-
luukuussa 2024 ja joka tulee voimaan 1.1.2025 alkaen.

Lapuan Energia

Lapuan kaupunki omistaa 100% Lapuan Energian osakekannasta.

Lapuan Energian tilikauden tulos oli ylijäämäinen 19.746. euroa. Edellisen tilikauden tulos oli ylijäämäinen 1.010. euroa. Lapuan kaupunki on ottanut Lapuan Energialta lyhytaikaista lainaa 1 milj. vuoden 2024 aikana.

Invest Lapua Oy

Lapuan kaupunki omistaa 100% Invest Lapua Oy:n osakekannasta.

Invest Lapua Oy:n tilikauden alijäämä oli 24.819 euroa. Edellisvuoden tilikauden tulos oli ylijäämäinen 2.579 euroa.

Simpsonvuori Oy

Lapuan kaupunki omistaa 100% Simpsonvuori Oy:n osakekannasta.

Simpsonvuori Oy:n tilikauden tulos oli alijäämäinen 502.832 euroa. Edellisvuoden tilikauden tulos oli alijäämäinen 3.658 euroa.

Lapuan Kotiasunnot Oy

Lapuan kaupunki omistaa 100% Lapuan Kotiasunnot Oy:n osakekannasta.

Lapuan Kotiasunnot Oy:n tilikauden tulos oli alijäämäinen 36.726 euroa. Edellisen vuoden tilikauden tulos oli ylijäämäinen 43 euroa.

Lapuan Taide- ja Tiedesäätiö

Lapuan kaupunki omistaa 100% Lapuan taide- ja tiedesäätiön säädepääomasta.

Lapuan taide- ja tiedesäätiön tilikauden alijäämä oli 1.234 euroa. Edellinen tilikausi oli ylijäämäinen 776 euroa.

Thermopolis Oy

Lapuan kaupungin suoraomistus Thermopolis Oy:n osakekannasta on 79,76% ja konsernin omistusosuus on 91,89%.

Thermopolis Oy:n tilikauden ylijäämä oli 7.835 Edellisvuoden alijäämä oli 9.349 euroa.

Lapuan Jätevesi Oy

Lapuan kaupunki omistaa 64% Lapuan jäteveden osakepääomasta.

Lapuan jäteveden tilikauden ylijäämä oli 109.306 euroa. Edellisen tilikauden ylijäämä oli 71.036 euroa.

5.4 Selonteko konsernivalvonnan järjestämisestä

Lapuan kaupungin hallintosäännön 24 §:n mukaan kaupungin konsernijohtoon kuuluvat kaupunginhallitus ja kaupunginjohtaja sekä kaupunginhallituksen erikseen määräämät vi-
ranhaltijat.

Lapuan kaupungin konserniohje on hyväksytty kaupunginvaltuustossa 29.10.2018. Em. konserniohje on ollut voimassa vuonna 2024. Valtuusto on käsitellyt joulukuussa 2024 päivitettyä konserniohjetta, joka tulee voimaan 1.1.2025 alkaen.

Konserniohjeessa on kattavasti kuvattu toimivallanjako, talouden ja investointien suunnittelu ja ohjaus, konsernivalvonnan ja raportoinnin sekä riskienhallinnan järjestäminen, ennakko-
kannan hankinnan kriteerit, konsernin sisäiset palvelut, kunnan tytäryhteisöjen hallitusten kokoonpano ja nimittäminen, kunnan tytäryhteisöjen hyvä hallinto- ja johtamistapa, tiedotta-
minen ja kuntakonsernin tarkastus.

Lapuan kaupungin omistajapolitiittiset linjaukset on hyväksytty kaupunginvaltuustossa 29.10.2018. Ohjeessa on kattavasti kuvattu kokonaisvaltaisen riskienhallinnan ja sisäisen valvonnan huomioiminen, vastuu omistajapolitiikan toteuttamisesta sekä Lapuan kaupungin omistajapolitiittiset linjaukset. Lapuan kaupungin päivitetty omistajapolitiittiset linjaukset on kä-
sitelty valtuustossa joulukuussa 2024 ja uudet omistajapolitiittiset linjaukset tulevat voimaan 1.1.2025.

Kaupunkikonsernissa tulee yhtenäistä riskienhallintapolitiikkaa, jonka periaatteet on kuvattu Lapuan kaupungin sisäisen valvonnan ja riskienhallinnan ohjeessa. Poliitiikalla määritetään ne periaatteet, joiden mukaan riskeihin varaudutaan. Lapuan kaupungin tytäryhtiöt voivat laa-
tia tarkempia ohjeita sisäisen valvonnan ja riskienhallinnan tulokselliseksi toteuttamiseksi. Ohjeiden tulee kuitenkin olla Lapuan kaupungin sisäisen valvonnan ja riskienhallinnan ohjeen periaatteiden mukaisia. Lapuan kaupungin sisäisen valvonnan ja riskienhallinnan uudistettu ohje on käsitelty kaupunginhallituksessa 2.12.2024 ja uudistettu ohje tulee voimaan 1.1.2025 alkaen.

Lapuan kaupungin konserniohjeen 9 §:n mukaan kaupungin tytäryhteisön ja kuntayhtymän on annettava kaupunginhallitukselle kaupunkikonsernin taloudellisen aseman arvioimiseen ja sen toiminnan tuloksen laskemiseen tarvittavat tiedot. Konsernijohto on säännöllisesti seu-
rannut tytäryhteisöjen toiminnan tuloksellisuutta.

Tytäryhteisöt ovat antaneet seurantaan varten kaupungille puolivuositain raportin sille asetet-
tujen tavoitteiden toteutumisesta, toiminnan ja talouden kehittymisestä sekä arvion niihin liittyvistä riskeistä. Lisäksi tytäryhteisöjen toimitusjohtajat ovat esitelleet kaupunginhallituksen talousarvioseminaarissa marraskuussa alkavan tilikauden talousnäkymät sekä toiminnalliset, taloudelliset ja laadulliset tavoitteet.

Konsernijohtoon on seurannut säännöllisesti tytäryhteisöjen toiminnan tuloksellisuutta. Tytär-
yhteisöjen ja osakkuusyhteisöjen on pitänyt toimittaa helmikuun loppuun mennessä kaupungille tilinpäätösasiakirjat käsittäen tuloslaskelman ja taseen liitetietoineen, talousar-
vion toteumavertailun, toimintakertomuksen sekä tilintarkastuskertomuksen. Tytäryhtiöt ovat pääsääntöisesti toimittaneet pyydytetyt tilinpäätösasiakirjat annetun ohjeistuksen mukaan.

Hallintosäännön 25 §:n mukaan konsernijohto antaa valtuustolle raportin konserniyhtiöiden tavoitteiden toteutumisesta ja taloudellisen aseman kehittymisestä sekä arvion tulevasta ke-
hityksestä ja riskeistä puolivuositain.

Yhtiökokouspöytäkirjajäljennökset sekä tilinpäätösasiakirjat tulee toimittaa kaupungin kirjaimoon.

Kaupunkikonserniin kuuluvien tytäryhteisöjen ja säätiön toimitusjohtajia on muistutettu konserniohjeesta, sen aikatauluista sekä velvoitteesta toimittaa hallituksen kokousten esityslistat ja pöytäkirjat juoksevasti tiedoksi kaupunginjohtajalle ja kaupunginhallituksen puheenjohtajalle. Tytäryhtiöt ovat osittain noudattaneet annettua ohjeistusta.

5.5 Konsernitilinpäätös ja sen tunnusluvut

Konsernitilinpäätöksen toimintatuotot olivat 27,6 milj. euroa ja toimintakulut olivat 60,7 milj. euroa. Toimintatuotot kattoivat toimintakuluista 45,6 %. Vuosikate oli 9,8 milj. euroa (vuonna 2023: 14,2 milj. euroa) ja poistot ja arvonalentumiset olivat 9,3 milj. euroa (vuonna 2023: 9,5 milj. euroa). Konsernin tilikauden ylijäämä oli 0,4 milj. euroa (vuonna 2023: 4,6 milj. euroa). Vuosikate asukasta kohti oli 698 euroa, kun se vuonna 2023 oli 1.012 euroa.

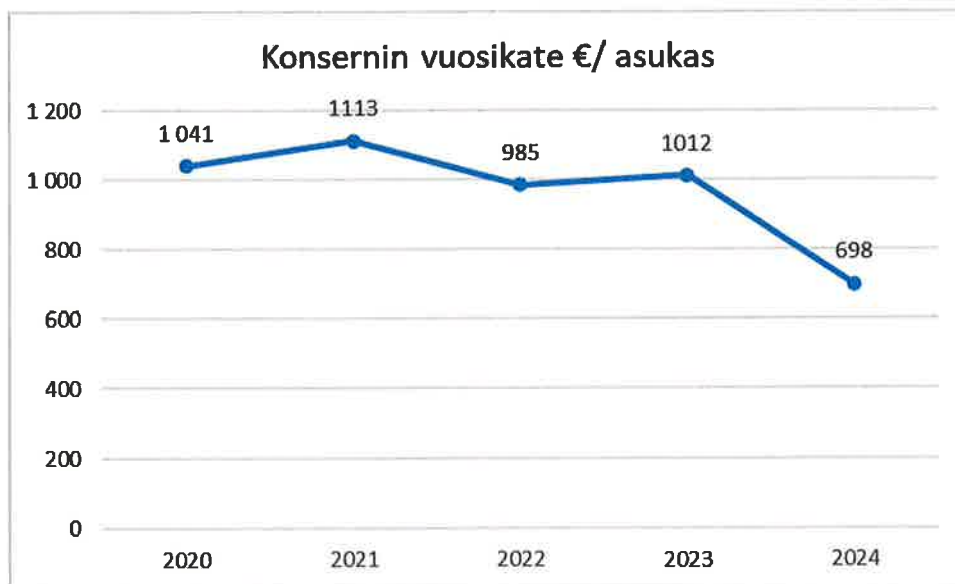
Konsernituloslaskelma ja sen tunnusluvut

	2024	2023
	1 000 €	1 000 €
Toimintatuotot	27 647	27 005
Toimintakulut	-60 660	-58 653
Osuus osakkuusyhteisöjen voitosta (tappiosta)	33	-4
Toimintakate	-32 981	-31 653
Verotulot	31 214	31 585
Valtionosuudet	13 891	15 934
Rahoitustuotot ja kulut		
Korkotuotot	8	17
Muut rahoitustuotot	646	674
Korkokulut	-2 889	-1 534
Muut rahoituskulut	-102	-828
Vuosikate	9 788	14 195
Poistot ja arvonalentumiset		
Suunnitelman mukaiset poistot	-9 254	-9 547
Arvonalentumiset	-33	2
Satunnaiset erät		
Tilikauden tulos	500	4 650
Tilinpäätössirrot	0	0
Tilikauden verot	-84	-26
Laskennalliset verot	11	-40
Vähemmistöosuudet	-40	-25
Tilikauden ylijäämä (alijäämä)	387	4 559

Konsernituloslaskelman tunnusluvut

	2024	2023
Toimintatuotot/Toimintakulut, %	45,6	46,0
Vuosikate/poistot, %	105,4	148,7
Vuosikate, €/asukas	698	1012
Asukasmäärä	14 029	14 024

Konsernin vuosikate euroina/asukas vuosina 2020 – 2024

Konsernin rahoituslaskelma ja sen tunnusluvut

RAHOITUSLASKELMA	2024	2023
Ulkoinen	1 000 €	1 000 €
Toiminnan rahavirta		
Vuosikate	9 788	14 195
Satunnaiset erät		
Tilikauden verot	-84	-26
Tulorahoituksen korjauserät	-137	-91
Investointien rahavirta		
Investointimenot	-11 792	-10 716
Rahoitusosuudet investointimenoihin	192	77
Pysyvien vastaavien hyödykkeiden luovutustulot	189	280
Toiminnan ja investointien rahavirta	-1 845	3 719
Rahoituksen rahavirta		
Antolainauksen muutokset		
Antolainasaamisten lisäys		-286
Antolainasaamisten vähennys		743
Lainakannan muutokset		
Pitkäaikaisten lainojen lisäys	9 833	8 110
Pitkäaikaisten lainojen vähennys	-12 789	-10 738
Lyhytaikaisten lainojen muutos	4 531	-392
Oman pääoman muutokset	32	-92
Muut maksuvalmiuden muutokset	1 608	-3 112
Rahoituksen rahavirta	684	-6 031
Rahavarojen muutos	-1 161	-2 312
Rahavarat 31.12.	7 150	8 310
Rahavarat 1.1	8 310	10 622
RAHOITUSLASKELMAN TUNNUSLUVUT	2024	2023
Toiminnan ja investointien rahavirran kertymä 5 vuodelta, 1000€	-122	-12 035
Investointien tulorahoitus, %	84,4 %	133,4 %
Laskennallinen lainanhoitokate	0,8	1,1
Kassan riittävyys, pv	30	37
Asukasmäärä	14 029	14 024

Toiminnan ja investointien rahavirran kertymä viideltä vuodelta -tunnusluku tarkastelee investointien omarahoituksen toteutumista tilinpäätös vuodelta ja sitä edeltävältä neljältä vuodelta. Positiivinen kertymä ilmoittaa kuinka paljon rahavirrasta jää nettoantolainaukseen, lainojen lyhennyksiin ja kassan vahvistamiseen. Negatiivinen kertymä ilmaisee sen, että menoja joudutaan kattamaan joko olemassa olevia kassavarjoja vähentämällä tai ottamalla lisää lainaa. Tunnusluku ei saisi muodostua pysyvästi negatiiviseksi. Toiminnan ja investointien rahavirran kertymä viideltä vuodelta oli -0,1 milj. euroa (vuosi 2023: -12 milj. euroa).

Investointien tulorahoitus -tunnusluku kertoo, kuinka paljon investointien omahankintamenoista on rahoitettu tulorahoituksella. Tunnusluku vähennettynä sadasta osoittaa prosenttiosuuden, mikä on jäänyt rahoitettavaksi pääomarahoituksella eli pysyvien vastaavien hyödykkeiden myynnillä, lainalla tai rahavarojen määrää vähentämällä. Investointien tulorahoitusprosentti oli 84,4%. Vuonna 2023 vastaava tunnusluku oli 133,4%.

Laskennallinen lainanhoitokate - tunnusluku kuvaa lainanhoitoon käytettävissä olevan tulorahoituksen ja laskennallisten lainanlyhennysten sekä korkojen suhdetta eli kykyä hoitaa lainoista aiheutuvia velvoitteita. Konsernin lainanhoitokyky on hyvä, jos tunnusluvun arvo on yli 2, tyydyttävä, kun tunnusluvun arvo on 1 - 2 ja heikko, jos tunnusluvun arvo jää alle yhden. Tulorahoitus riittää lainojen hoitoon, jos tunnusluvun arvo on 1 tai suurempi. Kun tunnusluvun arvo on alle 1, joudutaan vieraan pääoman hoitoon ottamaan lisälainaa, realisoimaan kuntakonsernin omaisuutta tai vähentämään rahavaroja.

Lapuan kaupunkikonsernin laskennallinen lainanhoitokate oli 0,8 vuonna 2024 ja 1,1 vuonna 2023. Laskennallinen lainanhoitokate on ollut vuonna 2024 heikko.

Konsernin maksuvalmiutta kuvataan kassan riittävyytenä päivissä. Tunnusluku ilmaisee, monenko päivän kassasta maksut voidaan kattaa konsernin rahavaroilla. Lapuan kaupunkikonsernin kassan riittävyys on 30 päivää. Vuonna 2023 kuntakonsernien keskimääräinen kassan riittävyys päivinä on ollut 37 päivää.

Konsernitase ja sen tunnusluvut

KONSERNITASE JA SEN TUNNUSLUVUT

VASTAAVAA	2024 1 000 €	2023 1 000 €	VASTATTAVAA	2024 1 000 €	2023 1 000 €
PYSYVÄT VASTAAVAT	167 100	165 111	OMA PÄÄOMA	58 705	58 599
Aineettomat hyödykkeet	946	1 028	Peruspääoma	27 472	27 472
Aineettomat oikeudet	200	271	Säätiöiden ja yhdistysten perusp.	170	170
Muut pitkävaikutteiset menot	745	757	Arvonkorotusraho	286	286
Ennakkomaksut			Muut omat rahastot	382	382
Aineelliset hyödykkeet	161 944	159 862	Edellisten tilikausien yli-/alijäämä	30 008	25 730
Maa- ja vesialueet	22 912	22 583	Tilikauden yli-/alijäämä	387	4 559
Rakennukset	91 704	91 431	VÄHEMMISTÖOSUUS	410	372
Kiinteät rakenteet ja laitteet	35 038	34 417	PAKOLLISET VARAUKSET	0	0
Koneet ja kalusto	6 722	6 454	Muut pakolliset varaukset	0	0
Muut aineelliset hyödykkeet	3 447	3 473	TOIMEKSIANTOJEN PÄÄOMAT	857	742
Ennakkomaksut ja kesken-					
eräiset hankinnat	2 121	1 504	VIERAS PÄÄOMA	122 488	121 568
Sijoitukset	4 210	4 222	Pitkäaikainen korollinen pääoma	66 568	69 061
Osakkuusyhteisöosuudet	2 473	2 436	Pitkäaikainen koroton pääoma	12 604	12 433
Osakkeet ja osuudet	1 717	1 762	Lyhytaikainen korollinen pääoma	34 053	29 982
Joukkovelkakirjalainasaamiset	0	0	Lyhytaikainen koroton pääoma	9 263	10 092
Muut lainasaamiset	0	0			
Muut saamiset	20	23	VASTATTAVAA YHTEENSÄ	182 460	181 280
TOIMEKSIANTOJEN VARAT	699	600			
VAIHTUVAT VASTAAVAT	14 661	15 570	KONSERNITASEEN TUNNUSLUVUT		
Vaihto-omaisuus	2 067	1 091	Omavaraisuusaste, %	32	33
Saamiset	5 445	6 169	Suhteellinen velkaantuneisuus, %	168 %	163 %
Pitkäaikaiset saamiset	1 188	1	Kertynyt ylijäämä (alijäämä), 1000 €	30 395	30 289
Lyhytaikaiset saamiset	4 257	6 167	Kertynyt ylijäämä (alijäämä), €/as	2 167	2 160
Rahoitusarvopaperit	844	884	Konsernin lainakanta 31.12., 1000 €	100 621	99 043
Rahat ja pankkisaamiset	6 306	7 426	Konsernin lainakanta €/asukas	7 172	7 062
VASTAAVAA YHTEENSÄ	182 460	181 280	Konsernin lainasaamiset 31.12., 1000 €	0	0
			Lainat ja vuokravastuut 31.12.	101 231	99 677
			Lainat ja vuokravastuut €/asukas	7 216	7 108
			Asukasmäärä	14 029	14 024

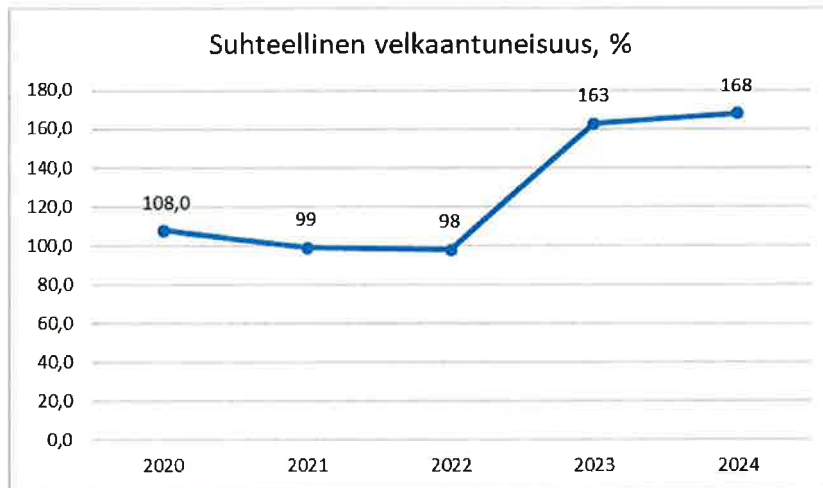
Lapuan kaupunkikonsernin taseen loppusumma oli 182,46 milj. euroa. Taseen loppusumma kasvoi 1,18 milj. euroa.

Taseesta laskettavat tunnusluvut kuvaavat konsernin omavaraisuutta, rahoitusvarallisuutta ja velkaisuutta.

Omavaraisuusaste mittaa konsernin vakavaraisuutta, alijäämän sietokykyä ja sen kykyä selviytyä sitoumuksista pitkällä tähtäyksellä. Jos tunnusluvun arvo on 50 % tai sitä alempi, se merkitsee merkittävän suurta velkarasitetta. Konsernin omavaraisuusaste oli 32%, edellisvuonna omavaraisuusaste oli 33%.

Suhteellinen velkaantuneisuus-tunnusluku kertoo, paljonko konsernin käyttötuloista tarvittaisiin vieraan pääoman takaisinmaksuun. Käyttötulot muodostuvat tilikauden toimintatuotoista, verotuloista ja käyttötalouden valtionosuuksista. Mitä pienempi velkaantuneisuuden tunnusluvun arvo on, sitä paremmat mahdollisuudet konsernilla on selviytyä velan takaisinmaksusta tulorahoituksella. Konsernin suhteellinen velkaantuneisuus oli 168 %. Suhteellinen velkaantuneisuusprosentti vuonna 2023 oli 163 %. Sote-muutos vaikutti myös konsernin suhteellinen velkaantuneisuus -tunnusluvun kasvuun vuodesta 2023 lähtien.

Konsernin suhteellinen velkaantuneisuus vuosina 2020-2024

Konsernin lainakannalla tarkoitetaan korollista vierasta pääomaa. Lainamäärä oli tilinpäätös-vuoden lopussa 100,6 milj. euroa (vuonna 2023: 99 milj. euroa), asukasta kohti 7.172 euroa (vuonna 2023: 7.062) euroa. Keskimääräinen kuntakonsernilainakanta oli vuonna 2023 6.966 euroa / asukas ja Etelä-Pohjanmaalla 7.262 euroa asukasta kohden.

6. Tilikauden tuloksen käsittely

Vuoden 2024 tilikauden ylijäämä on 636.262,11 euroa. Kaupunginhallitus esittää, että tilikau-den ylijäämä 636.262,11 euroa siirretään taseessa omaan pääomaan yli-/alijäämä-tilille.

7. Talousarvion toteutuminen

Kunnan toiminnassa ja taloudenhoidossa on noudatettava talousarviota. Talousarvion toteumavertailussa seurattavia asioita ovat toiminnallisten tavoitteiden ja nettomenojen seuraaminen. Talousarviossa on käyttötalous- ja tuloslaskelmaosa sekä investointi- ja rahoi-tusosa. Vuoden 2024 talousarviossa käyttötalousosan toimintakatteet ovat sitovia valtuustoon nähden toimielintasolla. Toiminnallisista ja taloudellisista tavoitteista toimielimet ovat antaneet selvityksensä toimintakertomuksissaan. Talousarvion toteumavertailu sisältää sisäiset menot ja tulot.

7.1 Käyttötalouden toteutuminen

Tässä kappaleessa esitellään hallintokuntien käyttötalouden toteutumisvertailut ja toiminta-kertomukset. Toimintatulojen ja -menojen toteutuman vertailussa sisäiset erät ovat mukana. Tuloslaskelman tulojen ja menojen erotus eli toimintakate ilmoittaa, paljonko käyttötalouden kuluista jää katettavaksi verotuloilla ja valtionosuuksilla.

Yhteenveto toimielinten toimintakatteista

(sisäiset ja ulkoiset erät)

Toimintakate / ulkoiset ja sisäiset	Talousarvio 2024	Talousarvio muutos	Muutettu talousarvio	Toteutuma	Poikkeama +yli/-alle	Tot. %
Käyttötalousosa						
Vaalit	0	0	0	16 463,41	16 463,41	
Kaupunginvaltuusto	-76 000	-51 130	-127 130	-121 709,68	-5 420,32	95,7 %
Tarkastuslautakunta	-36 700	0	-36 700	-40 666,28	3 966,28	110,8 %
Kaupunginhallitus	-1 201 200	-3 333 170	-4 534 370	-3 217 901,93	-1 316 468,07	71,0 %
Sivistyslautakunta	-22 085 150	-5 557 050	-27 642 200	-27 745 121,84	102 921,84	100,4 %
Hyvinvointilautakunta	-3 179 130	-2 992 150	-6 171 280	-6 025 748,34	-145 531,66	97,6 %
Tekninen lautakunta	-10 973 900	6 387 880	-4 586 020	-4 703 561,09	117 541,09	102,6 %
Ympäristölautakunta	-207 050	-33 740	-240 790	-142 678,21	-98 111,79	59,3 %
Yhteensä	-37 759 130	-5 579 360	-43 338 490	-41 980 923,96	-1 357 566	96,9 %

Talousarviomuutos sisältää sisäiset vuokrat.

7.1.1 Vaalit

Vaalit

Käyttötalouden toteutuminen
Sitovuustaso toimielimen toimintakate
Sisältää sisäiset ja ulkoiset erät

	Alkuperäinen talousarvio	Talousarvio muutos	Muutettu talousarvio	Toteutuma 2024	Poikkeama + yli/-alle	Käyttö %
Toimintatuotot						
Myyntituotot						
Tuet ja avustukset	60 000		60 000	77 935	17 935	129,9 %
Toimintatuotot	60 000		60 000	77 935	17 935	129,9 %
Toimintakulut						
Henkilöstökulut	-49 000		-49 000	-51 546	2 546	105,2 %
Palvelujen ostot	-6 000		-6 000	-6 638	638	110,6 %
Aineet, tarvikkeet ja tavarat	-4 000		-4 000	-1 963	-2 037	49,1 %
Muut toimintakulut	-1000		-1 000	-1 326	326	
Toimintakulut	-60 000		-60 000	-61 472	1 472	102,5 %
Toimintakate	0	0	0	16 463	16 463	

7.1.2 Kaupunginvaltuusto

Valtuusto

Käyttötalouden toteutuminen
Sitovuustaso toimielimen toimintakate
Sisältää sisäiset ja ulkoiset erät

	Alkuperäinen talousarvio	Talousarvio muutos	Muutettu talousarvio	Toteutuma 2024	Poikkeama + yli/-alle	Käyttö %
Toimintakulut						
Henkilöstökulut	-51 500		-51 500	-49 242	-2 258	95,6 %
Palvelujen ostot	-22 500		-22 500	-20 089	-2 411	89,3 %
Aineet, tarvikkeet ja tavarat	-2 000		-2 000	-34	-1 966	1,7 %
Muut toimintakulut		-51 130	-51 130	-52 345	1 215	102,4 %
Toimintakulut	-76 000	-51 130	-127 130	-121 710	-5 420	95,7 %
Toimintakate	-76 000	-51 130	-127 130	-121 710	-5 420	95,7 %

Kaupunginvaltuusto kokoontui vuoden 2024 aikana 7 kertaa ja käsitteli 95 asiapykälää. Kaupungin taloudellista tilanteesta on raportoitu valtuustolle neljännesvuosittain. Kaupungin taloudellista tilannetta on käyty läpi myös vuoden 2024 talousarvioseminaarissa 22.-23.10.2024.

Vuoden 2024 talousarvio hyväksyttiin 11.12.2023 ja talousarvion vahvistamisen yhteydessä valtuusto vahvisti taloudelliset ja toiminnalliset tavoitteet toimielimille sekä linjasi tulevien vuosien investointien painopistealueet.

7.1.2 Tarkastuslautakunta

Tarkastuslautakunta

Käyttötalouden toteutuminen

Sitovuustaso toimielimen toimintakate

Sisältää sisäiset ja ulkoiset erät

	Alkuperäinen talousarvio	Talousarvio muutos	Muutettu talousarvio	Toteutuma 2024	Poikkeama + yli/ - alle	Käyttö %
Toimintakulut						
Henkilöstökulut	-12 700		-12 700	-10 322	-2 378	81,3 %
Palvelujen ostot	-23 900		-23 900	-30 109	6 209	126,0 %
Aineet, tarvikkeet ja tavarat	-100		-100	-235	135	235,0 %
Toimintakulut	-36 700		-36 700	-40 666	3 966	110,8 %
Toimintakate	-36 700	0	-36 700	-40 666	3 966	110,8 %

Tarkastuslautakunnan talousarvio ylittyi 3.966 euroa. Valtuusto on käsitellyt ylityksen 17.2.2025 §5.

Tarkastuslautakunnan kokouksia on ollut 11 ja käsiteltyjen asioiden määrä on ollut 60.

Tarkastuslautakunnan jäsenet:

Markku Keskikallio puheenjohtaja, Hanna Peräaho, Jukka Tauriainen, Kari Nirha ja Nina Aila.

Tilintarkastajana on Elina Pesonen, KHT, JHT, KPMG Oy Ab

7.1.3 Kaupunginhallitus

Kaupunginhallitus

Käyttötalouden toteutuminen

Sitovuustaso toimielimen toimintakate

Sisältää sisäiset ja ulkoiset erät

	Alkuperäinen talousarvio	Talousarvio muutos	Muutettu talousarvio	Toteutuma 2024	Poikkeama + yli/ -alle	Käyttö %
Myyntituotot	508 400		508 400	695 469	187 069	136,8 %
Maksutuotot	3 000		3 000	266 577	263 577	
Tuet ja avustukset	135 500		135 500	151 014	15 514	111,4 %
Muut toimintatuotot	3 110 400		3 110 400	3 469 055	358 655	111,5 %
Toimintatuotot	3 757 300		3 757 300	4 582 115	824 815	122,0 %
Toimintakulut						
Henkilöstökulut	-1 717 000		-1 717 000	-1 506 391	-210 609	87,7 %
Palvelujen ostot	-2 393 700		-2 393 700	-2 220 206	-173 494	92,8 %
Aineet, tarvikkeet ja tavarat	-61 800		-61 800	-53 565	-8 235	86,7 %
Avustukset	-620 200		-620 200	-464 707	-155 493	74,9 %
Muut toimintakulut	-165 800	-3 333 170	-3 498 970	-3 555 148	56 178	101,6 %
Toimintakulut	-4 958 500	-3 333 170	-8 291 670	-7 800 017	-491 653	94,1 %
Toimintakate	-1 201 200	-3 333 170	-4 534 370	-3 217 902	-1 316 468	71,0 %

Kaupunginhallituksen alaisuuteen kuuluvat kaupungin johto, hallinto, taloushallinto, henkilöstöhallinto, tietohallinto, markkinointiviestintä, elinkeinotoiminnan kehittäminen, metsätalous, maaseututoimi, ympäristöterveydenhuolto, maahanmuutto ja työllistäminen.

Kaupunginhallituksen tärkeimmät tehtävät liittyvät kaupungin hallintosäännön mukaisesti kaupungin strategiseen johtamiseen, hallinnon ja talouden ohjaukseen ja kaupungin sekä kaupunkikonsernin yleiseen kehittämiseen.

Lapuan kaupunginhallituksen tavoitteet pohjautuvat Lapuan kaupungin strategian mukaisiin tavoitteisiin, joita ovat hyvinvoinnin lisääminen, kasvun varmistaminen ja talouden tasapainon ylläpitäminen.

Toimintavuonna kaupunginhallitus kokoontui 19 kertaa ja käsitteli 394 asiapykälää.

Tilivelvolliset viranhaltijat: kaupunginjohtaja Satu Kankare, hallintopäällikkö Minna Kangasluoma, talouspäällikkö Anne Marjamäki, henkilöstöpäällikkö Päivi Luhtala-Sipilä, tietohallintopäällikkö Jaakko Herttua.

Hallinnon toimiala

Hallinnon toimiala toimii kaupunginhallituksen ja kaupunginjohtajan alaisuudessa. Hallinnon toimiala koostuu hallintopalveluista, talouspalveluista, henkilöstöpalveluista ja tietohallintopalveluista sekä viestinnästä, markkinoinnista ja maahanmuutosta.

Vuonna 2025 hallinnon toimialalle kuuluvat myös työllisyyspalvelut Kuntayhtymä Kympin hallinnoimana, ympäristöterveydenhuolto Seinäjoen kaupungin hallinnoimana, maaseutu-toimi Seinäjoen kaupungin hallinnoimana, lomituspalvelut Kurikan kaupungin hallinnoimana ja elinkeinopalvelut Invest Lapua Oy:n tuottamana.

Hallinnon toimiala valmistelee hallituksen ratkaisuvaltaan kuuluvat asiat.

Sisäinen valvonta

Säännösten, määräysten ja päätösten noudattaminen

Hallinnon toimialalla on noudatettu säännöksiä, kaupungin ohjeita ja toimintaa koskevia päätöksiä sekä hyvää hallintotapaa. Hallintopalveluiden tehtäviin kuuluu osaltaan myös muiden toimialojen lainmukaisuuden seuranta sekä asiantuntija-avun antaminen juridisissa asioissa.

Tavoitteiden toteutuminen ja varojen käytön valvonta

Hallinnon toiminnallisten tavoitteiden toteutuminen on selvitetty jäljempänä tavoiteraportoinnin yhteydessä. Taloudelliset tavoitteet toteutuivat hyvin. Kaupunginhallituksen toimintatuotot olivat 4,58 milj. euroa ja toimintakulut 7,8 milj. euroa. Toimintakate alittui 1,3 milj. euroa. Toimintakate toteutui talousarvioon nähden n. 71%:sti.

Kaupungin rahavaroja on hoidettu huolellisesti. Maksuvalmiutta on ylläpidetty käyttäen pitkäaikaisia lainoja sekä lyhytaikaiseen rahoitustarpeeseen kuntatodistuksia. Hallinnon toimiala seuraa kaupungin kokonaistaloudellisen tilanteen kehitystä ja raportoi siitä kaupunginhallitukselle ja valtuustolle raportointiohjeiden mukaisesti. Talousraportoinnin lisäksi kaupungin taloustilannetta on käsitelty kaupunginvaltuuston ja kaupunginhallituksen talousseminaarissa sekä talousarviokäsittelyn yhteydessä.

Riskienhallinta

Hallinnon toimialan toiminnalliset riskit liittyvät erityisesti henkilöstön niukkuuteen ja tehtävien hoitamiseen poissaolojen aikana. Sijaisjärjestelyjen tekeminen on haastavaa vähäisten henkilöresurssien vuoksi. Nämä riskit on tunnistettu ja niitä on pyritty minimoimaan työtehtävien järjestelyillä. Vaarallisia työyhdistelmiä on pyritty välttämään, mutta pienen organisaation vuoksi niitä voi olla.

Hankinnat

Hallinnon toimialan hankinnoissa on noudatettu hankintalakia, hallintosääntöä ja kaupungin hankintaohjetta. Hallinnon hankinnat ovat pääsääntöisesti hankintalain kansallisen kynnysarvon alittavia hankintoja, minkä vuoksi hankintoja ohjaa erityisesti kaupungin hankintaohje.

Sopimustoiminta

Kaupunginvaltuusto on siirtänyt kaupunginhallitukselle vastuun sopimusten hallinnan ja sopimusvalvonnan järjestämisestä.

Hallintopalvelut hoitaa hallinnon toimialan vastuulle kuuluvien sopimusten valmistelun ja valvonnan sekä tukee muita toimialoja tarvittaessa sopimusasioissa. Sopimusten laadinnassa on huomioitu kaupungin etujen turvaaminen ja sopimusten valvonta on tapahtunut asianmukaisesti. Hallintopalvelut ovat laatineet kaupunkitason dokumentteja ja malleja sopimusasiakirjojen tekoa varten.

Hallintopalvelut**Palvelukuvaus**

Hallintopalvelut hoitaa mm. kaupunginvaltuuston, kaupunginhallituksen ja sen toimikuntien valmistelu-, sihteeri- ja täytäntöönpanotehtävät, oikeudelliset palvelut ja arkistointitehtävät, vaalien ja kansanäänestysten järjestelytehtävät, työllistämiseen liittyvät hallintotehtävät sekä painatus- ja tulostuspalvelut.

Toiminnalliset ja taloudelliset tavoitteet vuonna 2024 ja niiden toteutuminen

Strateginen tavoite	Talousarviotavoite	Toimenpide/mittari	Toteutuma
Hyvinvoinnin lisääminen	Asiakaspalvelun tehostaminen ja asiakaslähtöisen palvelun kehittäminen	Asiakaspalvelun seuranta kaupungin neuvontapisteeseen siirryttyä Vanhaan Paukkuun.	Infopisteen avajaiset on pidetty 7.3.2024.
Hyvinvoinnin lisääminen	Tiedonhallinnan ja asiakirjahallinnon kehittäminen	Kaikkien toimialojen kaikkien asiakirjojen arkistointi Case-M:ään (tavoite 100 %)	Koulutusta on pidetty toimialoille. Tekninen 13.2.2024 ja KaKoVa 18.3.2024. Hallinnon toimialan koulutus on pidetty 13.9.2024.
Talouden tasapainon ylläpitäminen	Sähköisen Suomi.fi-viestien käyttöönoton hyödyntäminen	Sähköisen asianhallintajärjestelmän parempi hyödyntäminen ja säästöt postimaksuissa	Suomi.fi -viestit ja postipalvelu on otettu käyttöön vuoden 2025 tammi- helmikuussa.

Henkilöstöpalvelut

Palvelukuvaus

Henkilöstöpalveluiden tehtävänä on kaupungin henkilöstöpolitiikan suunnittelu sekä keskitettyjen henkilöstöhallinnon palvelujen tuottaminen. Tähän liittyen henkilöstöpalvelut hoitaa koko kaupungin keskitetyn palkanlaskennan, paikallisen neuvottelu- ja sopimustoiminnan, yhteistoimintaan liittyviä tehtäviä, henkilöstöhallintoa koskevien ohjeistusten valmistelun, yhteistyön työterveyshuollon kanssa, virka- ja työehtosopimusneuvontaa, henkilöstön hyvinvointiin liittyviä tehtäviä sekä työnantajan työsuojelutehtäviä.

Toiminnalliset ja taloudelliset tavoitteet vuonna 2024 ja niiden toteutuminen

Strateginen tavoite	Talousarviotavoite	Toimenpide/mittari	Toteutuma
Hyvinvoinnin lisääminen	Osaamisen kehittäminen	Esihenkilökoulutukset: Esihenkilön iltapäivät 4 krt/v ja esihenkilöiden yhteinen koulutustilaisuus 2 krt/v Koko henkilöstön yhteinen työhyvinvointiin liittyvä koulutus 1 krt/v	Esihenkilön iltapäivä 5.3.2024, 21.5.2024 ja 2.9.2024, 3.12.2024 Osallistumisprosentti 86%. Esihenkilöiden yhteinen koulutustilaisuus 27.5.2024 ja 1.10.2024, osallistumisprosentti 74%. Koulutus koko henkilöstölle on pidetty 12.11.2024.
Hyvinvoinnin lisääminen	Kehityskeskustelut koko henkilöstölle	Kehityskeskustelujen seuranta neljännesvuosittain, tavoite 90% kehityskeskusteluista käyty vuoden loppuun 2024 mennessä	Kehityskeskusteluiden toteutuma 31.12.2024: 87,1%.
Hyvinvoinnin lisääminen	Työhyvinvoinnin lisääntyminen	Henkilöstökyselyn toteuttaminen syksyllä 2024	Henkilöstökysely toteutettu 29.10.-10.11.2024, toteuttaja Taloustutkimus Oy. Vastausprosentti 52 %. Kokonaistyytyväisyys 3,92.

Tunnusluvut

	TP 2020	TP 2021	TP 2022	TP 2023	TP 2024
Vakinaisen henkilöstön määrä	786	805	811	485	470
Kehityskeskustelun käynti%	76	48	53	81	87

Tietohallintopalvelut

Palvelukuvaus

Tietohallintopalvelut vastaa kaupungin fyysisestä ICT-ympäristöstä. Palvelu sisältää ulkoiset ja sisäiset tiedonsiirtoyhteydet ja sisäverkon hallinnan. Lisäksi vastuualueeseen kuuluu palvelinympäristö, fyysiset ICT-laitteet, tietoturvan järjestäminen, palvelinten varmuuskopiointi sekä käyttäjien tekninen tuki.

Tavoitteet vuonna 2024 ja niiden toteutuminen

Strateginen tavoite	Talousarviotavoite	Toimenpide/mittari	Toteutuma
Talouden tasapainon ylläpitäminen, Hyvinvoinnin lisääminen	Tietoturvallisuuden lisääminen estämällä sähköpostitunnusten väärinkäyttö Monitoimilaitteiden kustannustehokkuuden, tietoturvan ja käyttäjäystävällisyyden parantaminen Kyberturvallisuuden jatkuva parantaminen edellyttää kehittämisprojektien toteutusta	MFA:t käyttöön kaikissa kaupungin sähköposteissa Kaupungin monitoimilaitteiden kilpailutus Erillisten projektien toteutus uusimpien teknologioiden hyödyntämiseksi talousarvion puitteissa	Käyttöönotto toteutettu suunnitelman mukaan. Monitoimilaitteet kilpailutettu. Laitteet toimitettu vuoden 2024 aikana. VPN-turvaa on kehitetty.
Hyvinvoinnin lisääminen	Tietohallintoyksikön palvelukyvyyn kehittäminen ja yhteishengen ylläpito.	Henkilöstön osaamisen turvaaminen koulutuksilla.	Tietoturvaohjelmiston koulutusta pidetty. Koulutusta pidetään tasaisin väliajoin.

Talouspalvelut

Palvelukuvaus

Talouspalveluissa hoidetaan keskitetysti kaupungin kirjanpito, osto- ja myyntireskontran hoito, ostolaskujen sähköinen kierrätys ja maksuliikenne sekä koko kaupunkia koskevan talousarvion sekä talousarviosuunnitelman ja tilinpäätöksen valmistelu ja koonti, kaupungin kokonaistalouden suunnittelu, seuranta ja raportointi, konsernitilinpäätös ja konsernihallintoon liittyviä tehtäviä sekä kaupungin rahoitus- ja sijoitusjärjestelyt. Talousyksikössä suoritetaan lisäksi sisäisen valvonnan tehtäviä.

Toiminnalliset ja taloudelliset tavoitteet vuonna 2024 ja niiden toteutuminen

Strateginen tavoite	Talousarviotavoite	Toimenpide/mittari	Toteutuma
Talouden tasapainon ylläpitäminen	Paperisten ostolaskujen vähentäminen, tavoitetta vuodelta 2023 jatketaan	Verkkolaskujen määrä vähintään 98% vuoden 2024 loppuun mennessä.	Verkkolaskujen määrä 31.12.2024 on ollut 99%.
Talouden tasapainon ylläpitäminen	Ostolaskujen sähköisen hyväksynnän -järjestelmän kehitys tai vaihto	Helppokäyttöisyyden ja tehokkuuden lisääminen ostolaskujen hyväksynnässä	Otettu käyttöön uusi toiminnallisuus joka tehostaa laskujen käsittelyä.
Talouden tasapainon ylläpitäminen	Talousarvioprosessin kehittämien edelleen	Talousarvioprosessin aikataulut, ohjelmien parempi hyödyntäminen	Talousarvioprosessin aikataulut toteutunut. Budjetointiohjelma tuo rajoituksensa prosessin kehittämiseksi.

Tunnusluvut

	TP 2020	TP 2021	TP 2022	TP 2023	TP 2024
Paperiset ostolaskut/ kpl	5 496	5 065	2 143	397	128
Verkkolaskujen määrä/kpl	17 289	18 135	20 502	14 818	15 223

Markkinointiviestintä

Lapuan kaupungin markkinointiviestinnän keskeisiä tehtäviä ovat brändin hallinta, elinvoimaisuudesta viestiminen monikanavaisesti ja koordinoitusti yhteistyössä eri toimijoiden kanssa, kampanjoiden toteuttaminen, tiedotuslehden julkaisu sekä muu markkinointiviestintä.

Toiminnalliset ja taloudelliset tavoitteet vuonna 2024 ja niiden toteutuminen

Strateginen tavoite	Talousarviotavoite	Toimenpide/mittari	Toteutuma
Kasvun varmistaminen	Pito- ja vetovoimatekijöiden markkinointi ja -viestintä	Nettomuuttovoitto (+) Väestön kasvu (+)	Tilanne 31.12.2024 : Väestönkasvu +5 asukasta, nettomuuttovoitto + 68
Kasvun varmistaminen Hyvinvoinnin lisääminen	Osallistaminen, kampanjat, messut, tilaisuudet, tyytyväisyystutkimukset	Tavoite 2 kpl/toimenpide	Osallistaminen 6 kpl kampanjat 2 kpl messut 4 kpl tilaisuudet 13 kpl tyytyväisyystutkimukset 3kpl kyselyt 2kpl
Kasvun varmistaminen	Monikanavaisten sisältöjen tuottaminen sosiaaliseen mediaan, verkkosivuille sekä muihin ulkoisiin ja sisäisiin viestintäkanaviin	Näkyvyyden kasvu-%	Seuraajat: Facebook + 5,66 % (+208) tilanne vuodenvaihteessa 3883 kpl Instagram +10,98 % (+189) tilanne vuodenvaihteessa 1911 kpl LinkedIn: yht. 478 seuraajaa Julkaisut: Uutiskirje: 4 kpl julkaistu Tilaaajamäärä 933 Hyviä Uutisia Lapualta -lehti: 1 kpl

7.1.4 Sivistyslautakunta

Sivistyslautakunta

Käyttötalouden toteutuminen

Sitovuustaso toimielimen toimintakate

Sisältää sisäiset ja ulkoiset erät

	Alkuperäinen talousarvio	Talousarvio muutos	Muutettu talousarvio	Toteutuma 2024	Poikkeama + yli/ -alle	Käyttö %
Toimintatuotot						
Myyntituotot	192 000		192 000	458 610	266 610	238,9 %
Maksutuotot	433 350		433 350	365 126	-68 224	84,3 %
Tuet ja avustukset	679 200		679 200	253 490	-425 710	37,3 %
Muut toimintatuotot	1 400		1 400	9 635	8 235	688,2 %
Toimintatuotot	1 305 950		1 305 950	1 086 860	-219 090	83,2 %
Toimintakulut						
Henkilöstökulut	-18 493 550		-18 493 550	-18 606 074	112 524	100,6 %
Palvelujen ostot	-3 173 410		-3 173 410	-3 240 565	67 155	102,1 %
Aineet, tarvikkeet ja tav	-746 970		-746 970	-657 268	-89 702	88,0 %
Avustukset	-800 650		-800 650	-605 568	-195 082	75,6 %
Muut toimintakulut	-176 520	-5 557 050	-5 733 570	-5 722 507	-11 063	99,8 %
Toimintakulut	-23 391 100	-5 557 050	-28 948 150	-28 831 982	-116 168	99,6 %
Toimintakate	-22 085 150	-5 557 050	-27 642 200	-27 745 122	102 922	100,4 %

Palvelukuvaus

Sivistyslautakunnan alaisen kasvatuksen, koulutuksen ja vapaa-ajan toimialan toiminta koostuu varhaiskasvatuksesta, esi- ja perusopetuksesta, koululaisten aamu- ja iltapäivätoiminnasta, erityisopetuksesta ja lukiokoulutuksesta.

Yleishallinto

Kasvatuksen, koulutuksen ja vapaa-ajan toimialan johtotiimiin ovat kuuluneet: sivistys- ja hyvinvointijohtaja, opetuspäällikkö, varhaiskasvatuspäällikkö, musiikkiopiston rehtori, kansalaisopiston/taidekoulun rehtori, kirjastotoimenpäällikkö, kulttuuripäällikkö, liikunta- ja nuorisotoimenpäällikkö ja sihteerinä kasvatuksen, koulutuksen ja vapaa-ajan toimialan hallinto-sihtööri.

Kasvatuksen, koulutuksen ja vapaa-ajan toimialan yleishallinto vastaa toimialaan kuuluvien palveluiden suunnittelusta, valmistelusta ja toimeenpanosta. Henkilöstöä yleishallinnossa on neljä: sivistys- ja hyvinvointijohtaja, opetuspäällikkö, varhaiskasvatuspäällikkö ja hallintosihtööri.

Tilivelvollisina viranhaltijoina ovat toimineet sivistys- ja hyvinvointijohtaja Mika Kamunen, opetuspäällikkö Juho Norrena 31.7.2024 saakka, vt. opetuspäällikkö Carita Jussinmäki 1.8.2024 alkaen, varhaiskasvatuspäällikkö Katja Korkiamäki, varhaiskasvatuksen alue-esimiehet Henna-Riikka Niemistö, Anu Latvala, Anne Peräsalo, Jenni Latvala, varhaiskasvatuksen palveluohjaaja Henna Pohjanoksa, alakoulujen rehtorit / koulunjohtajat Marko Kivimäki, Marika Pohjoispää, Teemu Rantala, Eija Västinsalo 31.7.2024 saakka, Kirsi Sulka-koski 1.8.2024 alkaen, Ulla-Maija Saikkonen-Mahne, Tiina Takamäki, Ville Rantala, Teija Karvonen, Aino Talvitie-Luomala 20.12.2024 saakka, Laura Kanerva 21.12.2024 alkaen, Tuula Tervonen, Jorma Nyrhilä 31.7.2024 saakka, Marjo Valkama 1.8.2024 alkaen, yläkoulun rehtori Petri Saunamäki ja lukion rehtori Kaisa Piiparinen.

Sivistyslautakunta

Sivistyslautakunta: puheenjohtaja Ilpo Ulvinen, varapuheenjohtaja Simo Ikola, jäsenet Pauliina Luomala, Henry Kivistö, Eeva Jylhä, Samuli Kylkisalo, Marjo Lakso, Hanna Peräaho, Hannu Saarela, kaupunginhallituksen edustaja Riitta Kangasluoma ja nuorisovaltuuston edustaja Diana Magyar.

Sivistyslautakunnan esittelijänä on toiminut sivistys- ja hyvinvointijohtaja Mika Kamunen ja sihteerinä kasvatuksen, koulutuksen ja vapaa-ajan toimialan hallintosihteeri Tiina Lassila. Sivistyslautakunta on vuoden 2024 aikana pitänyt 12 kokousta.

Sisäisen valvonnan ja riskienhallinnan järjestäminen

Sivistyslautakunnan alaiset yksiköt ovat läpikäyneet/täyttäneet sisäisen valvonnan tarkistuslistan koskien vuoden 2024 toimintaa. Yksiköt ovat raportoineet siitä eteenpäin kasvatuksen, koulutuksen ja vapaa-ajan toimialan hallintoa ja edelleen eteenpäin kaupungin johtoryhmälle. Raporttien yhteenvedon perusteella toimialan hallinto laatii toimenpiteet mahdollisten kehittämistoimenpiteiden tekemiseen.

Sivistyslautakunnan ja sen alaisten yksikköjen toiminnassa on noudatettu voimassa olevia säännöksiä, ohjeita ja toimintaa koskevia päätöksiä.

Kiinteistöjen ja irtaimiston vakuuttaminen on hoidettu keskitetysti. Sivistyslautakunnan alaisissa yksiköissä ovat seuraavat ajantasaiset ennaltaehkäisevät suunnitelmat ja varautumissuunnitelmat: Pelastussuunnitelmat, turvallisuussuunnitelmat, kiusaamista ehkäisevä suunnitelma, kiusaamistapausten selvittelyyn liittyvä suunnitelma.

Pelastussuunnitelmia on yksiköittäin harjoitettu. Perusopetuksen koulujen ja lukion osalta on otettu käyttöön hälytysjärjestelmä vuoden 2022 aikana ja vuoden 2024 aikana hälytysjärjestelmää on harjoiteltu koulun henkilöstön keskuudessa yhteistyössä turvallisuusasiantuntijan kanssa. Palvelukykyyn liittyvät riskit liittyvät ohueen organisaatioon.

Tavoitteet vuonna 2024 ja niiden toteutuminen

Yhteistyö hyvinvointialueen sosiaali- ja terveystalouden kanssa eteni yhteisten toimintamallien osalta.

Yhteistyö hyvinvointialueen kanssa on ollut keskeinen osa palveluiden järjestämistä. Vastuunjakoja ja roolituksia on kehitetty hyvässä yhteistyössä. Esimerkiksi perhekeskuksen ja opiskeluhoitoon yhteistyöhön saatiin rakennettua hyvää toimintamallia. Hyvinvointialueen mukanaan tuoma muutos tulee vaikuttamaan yhteistyöhön ja toiveissa on, että hyvää yhteistyötä ja palveluiden kehittämistä jatketaan tulevaisuudessakin kuntalaisten eteen.

Strateginen tavoite	Talousarviotavoite	Toimenpide	Toteutuma
Hyvinvoinnin lisääminen Talouden tasapainon ylläpitäminen	Elämänlaatu ja mielen hyvinvointi -Työ- ja toimintakyky paranee -Työn kuormittavuus tasapainottuu -Työkyvyttömyyseläkkeelle siirytään vähemmän -Sairauspoissaolot vähenevät -Työkykyisten määrä kasvaa	- Hyödynnetään elintapaohjauksen tilastoja - Seurataan Kaikukortin käyttöä - Hyödynnetään hyvinvointisuunnitelmassa mainittuja mittaristoja	Hyvinvointiraportti 2024 valmistuu kevään 2025 aikana, sis. mainittujen mittarien seuranta. Kaikukorttitoiminta on vakiinnuttanut paikkansa kaupungin toiminnassa. Sairauspoissaolot vähenivät edelliseen vuoteen verrattuna.
Hyvinvoinnin lisääminen Talouden tasapainon ylläpitäminen	HyTe -yhteistyön kehittäminen ja sujuvoittaminen yhdessä hyvinvointialueen kanssa	Moniammatillisuuden ja siihen liittyvien toimintaprosessien selkiyttäminen yhdessä sivistyspalveluiden sekä hyvinvointialueen sosiaali- ja terveyspalveluiden kanssa.	Toteutui. Kehitystyö jatkuu edelleen.
Hyvinvoinnin lisääminen	Vahvuutena Välittäminen: Aukkailla on mahdollisuus aktiiviseen osallistumiseen, yhteisöllisyys lisääntyy	Asiakaskyselyt Osallistuvan budjetin kampanjat: 1-3 kpl Osallisuus- ja yhdenvertaisuus-suunnitelma päivitetty: K/E	Järjestötapaaminen järjestetty keväällä, tapaamisessa kysely järjestöille. Seuraava suunnitteilla syksyllä. Nuorisotoimen osuuskampanja toteutuksessa. Osallisuus ja yhdenvertaisuus-suunnitelman päivitys siirtyy v.2025 (laajan hyvinvointisuunnitelman yhteyteen)

Varhaiskasvatuspalvelut

Palvelukuvauk

Varhaiskasvatus on suunnitelmallinen ja tavoitteellinen opetuksen, kasvatuksen ja hoidon muodostama kokonaisuus, jossa painottuu pedagogiikka. Varhaiskasvatusta ohjaa varhaiskasvatustalaki (540/2018), jossa säädetään lapsen oikeudesta varhaiskasvatukseen sekä varhaiskasvatuksen tavoitteista. Varhaiskasvatus on merkittävä osa suomalaista koulutusjärjestelmää sekä tärkeä vaihe lapsen kasvun, kehityksen ja oppimisen polulla. Esiopetusta, jota säätelee perusopetuslaki, järjestetään varhaiskasvatusyksiköissä, koulujen tiloissa toimivissa esiopetusryhmissä tai 0-2 luokkien yhteydessä.

Subjektiiivinen oikeus varhaiskasvatukseen on lapsilla, jotka eivät ole oppivelvollisuusikäisiä sekä sitä vanhemmilla lapsilla, milloin erityiset olosuhteet sitä vaativat eikä hoitoa ole muulla tavoin järjestetty.

Varhaiskasvatuksessa toiminnan lähtökohtana on kiinteä kasvatusyhteistyö huoltajien kanssa. Varhaiskasvatusta järjestettäessä toimitaan monialaisessa yhteistyöverkostossa, jolla mahdollistetaan jokaisen lapsen kasvu ja kehitys lapsen edun mukaisesti.

Tavoitteet vuonna 2024 ja niiden toteutuminen

Varhaiskasvatuksen palveluverkko koostui vuoden 2024 aikana Ritavuoren, Alanurmon, Jokilaakson, Kissankellon ja Liuhtarin päiväkodeista, Liuhtarin, Keskuskoulun ja Ritavuoren esiopetusryhmistä sekä Myllärin, Tiistenjoen, Vaahteran, Kultahipun ja Karpalon ryhmiksistä. Yksityisiä päiväkoteja toimi kolme (3), Mimilii, MarjaPulla ja Pilke Merihevonen. Vuoden 2024 alussa kotona toimivia perhepäivähoitajia toimi 14, syyskaudella perhepäivähoitajia oli 13. Kauhajärven päiväkotiryhmän toiminta loppui 1.8.2024 alkaen ja samaan aikaan Myllärin ryhmäperhepäiväkodin lapsimäärä vähennettiin kahdestatoista (12) kahdeksaan (8). Varhaiskasvatuksesta eläköityi vuoden 2024 aikana yksi (1) varhaiskasvatuksen opettaja, kaksi (2) varhaiskasvatuksen lastenhoitajaa sekä yksi (1) kotona toimiva perhepäivähoitaja.

Vuoden 2024 aikana varhaiskasvatuksessa jatkettiin edelleen "Vahvuutena välittäminen" -teemaa. Teema näkyi arjessa mm. tunne- ja vuorovaikutustaitojen sekä kaveritaitojen opetteluina ja teemaa sisällytettiin vahvasti kaikkeen varhaiskasvatuksen toimintaan. Yksiköissä keskityttiin vahvasti yhteisöllisyyden, hyvän huomaamisen ja positiivisen, osallistavan kasvatuksen ja työyhteisötaitojen kehittämiseen.

Kevään 2024 aikana varhaiskasvatuksessa laadittiin toiminnallinen tasa-arvo- ja yhdenvertaisuussuunnitelma ryhmäkohtaisesti. Varhaiskasvatuksessa toteutettiin sekä perheille suunnattu hyvinvointikysely että henkilöstölle suunnattu työhyvinvointikysely.

Syksyn 2024 aikana varhaiskasvatuksessa otettiin käyttöön varhaiskasvatuksen laadunarviointijärjestelmä Valssi (Karvi), jossa laadunarvioinnin teemana oli Tuen paikalliset linjaukset sekä Leikki. Lisäksi vuoden lopulla toteutettiin varhaiskasvatuksen asiakastytytyväisyyskysely huoltajille. Kyselyn tulosten käsittely ja toimenpiteet ajoittuvat vuoden 2025 alkupuolelle.

Perhekeskusyhteistyötä toteutettiin säännöllisesti yhteistyössä hyvinvointialueen ja varhaiskasvatuksen kanssa Kohtaamispaikka Ilonassa perheamiaisien järjestämisen merkeissä.

Henkilöstölle järjestettiin useita täydennyskoulutusmahdollisuuksia ETEVÄ- varhaiskasvatuksen täydennyskoulutusverkoston toimesta. Koko henkilöstön koulutus toteutui syyskuussa aiheella "Tunteet työssä ja arvostava kohtaaminen - Työhyvinvointia posi-

tiivisesta pedagogiikasta”. Tavoitteena varhaiskasvatuksessa oli toimintakaudella 2024 vahvistaa tiimityöskentelyä sekä henkilöstön ammatillista osaamista.

Varhaiskasvatuksen henkilöstöä täydensi vuoden 2024 ajan valtion erityisavustushankkeella kolme resurssilastenhoitajaa, joiden pääasiallinen tehtävä oli tukea lapsiryhmien toimintaa ja kohdentaa resursseja tukea tarvitsevien lasten avustamiseen.

Talousarviovuodelle 2024 asetettuihin tavoitteisiin päästiin hyvin, mutta suuri osa tavoitteista on sellaisia, joiden työstämistä jatketaan vuoden 2025 aikana johdonmukaisen kehittämistyön näkökulmasta.

Päiväkoti

Strateginen tavoite	Talousarviotavoite	Toimenpide	Toteutuma
Hyvinvoinnin lisääminen Osallistaminen	Pedagogiikan vahvistaminen ja sisällöllinen kehittäminen	Varhaiskasvatuksen laadun arviointi ja arviointimenetelmän käyttöönotto	Käyttöönotto toteutunut. Kehittämistyö jatkuu vuosittaisena.
	Osallisuus / yhteisöllisyys	Henkilöstön ammatillisen osaamisen vahvistaminen ja olemassa olevan tietotaidon hyödyntäminen työyhteisöissä	Toteutunut ja jatketaan edelleen seuraavalle vuodelle
		Maakunnalliseen ETEVÄ- varhaiskasvatuksen täydennyskoulutussuunnitelmaan sitoutuminen, koulutusten hyödyntäminen mahdollisimman tehokkaasti	Toteutunut.
Hyvinvoinnin lisääminen	Kolmitasoisien tuen käytänteiden vahvistaminen HYTE- yhteistyö	Tiimityöskentelyn menetelmien vahvistaminen ja johdonmukainen kehittäminen yksiköissä	Toteutunut ja jatketaan edelleen seuraavalle vuodelle.
		Lapsen tuen toteutumisen inklusiivisesti, tuki viedään lapsen luo vahvasti osana lapsen arkea	Toteutunut.
Hyvinvoinnin lisääminen	Osallisuus / yhteisöllisyys	Hyväksi havaittujen yhteistyökäytänteiden ylläpitäminen hyvinvointialueella toimivien tahojen kanssa	Toteutunut osittain. Yhteistyömuodot hakevat vielä muotoaan.
		Vahvuusperusteinen toimintatapa ja työote, positiivisen pedagogiikan vahvistaminen, vahvuutena välittäminen -teema keskeisenä kaikessa toiminnassa	Toteutunut ja jatketaan edelleen seuraavalle vuodelle.
Hyvinvoinnin lisääminen	Osallisuus / yhteisöllisyys	Tunne- ja vuorovaikutustaitojen vahvistaminen	

		Yhteisöllisen toimintatavan lisääminen yksiköiden ja ryhmien välillä	Toteutunut.
		Toiminnallisen tasa-arvo- ja yhdenvertaisuussuunnitelman laatiminen	Toteutunut.

Keskeisimmät tunnusluvut / Päiväkoti

	TP 2020 1.1.-31.7.20 *	TP 2020 1.8.-31.12.20 *	TP 2021	TP 2022	TP 2023	TP 2024
Toimintapäivät, maksimikapasiteetti**	105 270	94 380	94 380	98 978	101 398	101 640
Hoitopaikat (rakenteellinen)	435	390	390	409	419	420

*Tilinpäätösvuonna 2020 eduskunnassa hyväksyttiin lakimuutos 1.8.2020 alkaen, jolla pienennettiin varhaiskasvatuksen ryhmäkokoja 24 lapsesta 21 lapseen. Tämä vaikutti rakenteellisiin hoitopaikkoihin varhaiskasvatuksessa ja siitä syystä TP 2020 on jaettu kahteen ajanjaksoon

**Toimintapäivät maksimikapasiteetilla on laskettu n. 242 päivällä/vuosi

***Toimintavuoden 2023 tilinpäätöksessä päiväkotien tunnusluvut on jaettu kahteen ajanjaksoon varhaiskasvatuksen palveluverkon uudistuksen ja siitä johtuvien rakenteellisten hoitopaikkojen muutoksen myötä

Perhepäivähoito

Strateginen tavoite	Talousarviotavoite	Toimenpide/mittari	Toteuma
Hyvinvoinnin lisääminen	Perhepäivähoidon säilyttäminen osana varhaiskasvatuspalveluja	Tavoitetaso 15 - 20 hoitajaa	Ei toteutunut, hoitajien määrä vähentynyt eläköitymisen ja työnkierron johdosta, eikä palveluverkkoon ole tarvetta rekrytoida uusia hoitajia
Hyvinvoinnin lisääminen	Pedagogisen toimintakulttuurin kehittäminen perhepäivähoitossa	Perhepäivähoidon laadun arviointi ja arviointimenetelmien käyttöönotto	Ei toteutunut. Laadunarviointi kohdistui käyttöönoton alkuvaiheessa päiväkotitoimintaan
Hyvinvoinnin lisääminen, osallistaminen	Osallisuus /yhteisöllisyys	Vahvuusperusteinen toimintatapa ja työote, positiivisen pedagogiikan vahvistaminen Tunne- ja vuorovaikutustaitojen vahvistaminen Yhteisöllisen toimintatavan lisääminen perhepäivähoitajien tiimien sekä varahoitopäiväkotien välillä Vahvuutena välittäminen -teema keskeisenä kaikessa toiminnassa. Toiminnallisen tasa-arvo- ja yhdenvertaisuussuunnitelman laatiminen	Toteutunut ja jatkuu edelleen seuraavalle vuodelle Toteutunut Ei toteutunut Toteutunut Toteutunut ryhmäperhepäivähoidon osalta

Kotihoidon tuki, yksityisen hoidon tuki ja palveluseteli

Strateginen tavoite	Talousarviotavoite	Toimenpide/mittari	Toteutuma
Hyvinvoinnin lisääminen Talouden tasapainon ylläpitäminen	Yksityisen varhaiskasvatuksen palvelurakenteen vakiinnuttaminen	Palveluseteli kattaa 22-25% koko varhaiskasvatuspäivähoito kokonaisuudesta Lasten sijoittelun seuranta	Toteutunut, palveluseteliasiakkaiden määrä n. 23%

Keskeisimmät tunnusluvut / Perhepäivähoito

	TP 2020 1.1.- 31.7.*	TP 2020 1.8.- 1.12.*	TP 2021	TP 2022	TP 2023 1.1.- 29.2. ***	TP 2023 1.3.- 31.12. ***	TP 2024
Kunnallinen ryhmä- perhepäivähoito							
Toimintapäivät, maksimikapasiteetti**	17 600	17 600	19 360	22 880	22 880	14 080	13 200
Hoitopaikat (rakenteellinen)	80	80	88	104	104	64	60
Kunnallinen perhepäi- vähoito							
Toimintapäivät, maksi- mikapasiteetti**	27 280	23 760	20 240	20 240	14 960	14 080	12 320
Hoitopaikat (rakenteellinen)	124	108	92	92	68	64	56

*Kotona toimivia perhepäivähoitajia on toiminut toimintakaudella 2019-2020 31 ja määrä väheni toimintakaudella 2020-2021 27. Tämä vaikutti rakenteellisiin hoitopaikkoihin varhaiskasvatuksessa ja siitä syystä TP 2020 on jaettu kahteen ajanjaksoon.

**Toimintapäivät maksimikapasiteetilla on laskettu n. 220 päivällä/vuosi

***Toimintavuoden 2023 tilinpäätöksessä kunnallinen ryhmäperhepäivähoito ja perhepäivähoito on jaettu kahteen ajanjaksoon varhaiskasvatuksen palveluverkon uudistuksen ja siitä johtuvien rakenteellisten hoitopaikkojen muutoksen myötä

Keskeisimmät tunnusluvut vuosilta 2020-2024 / Kotihoidon tuki

	TP 2020	TP 2021	TP 2022	TP 2023	TP 2024
Kotihoidontuki/perheitä	125	107	102	94	160
Kotihoidontuki/lapsia	196	165	143	128	212
Palveluseteli/lapsia	196	185	175	160	140
Kuntalisä/lapsia	142	116	116	71	66

*Huom! Kotihoidontuen tilastointi on vuoden 2024 tilinpäätöksessä ilmoitettu uuden käytännön mukaisesti vuositilaston tiedoista eikä ole verrannollinen aikaisempiin tilinpäätöstietoihin.

Perusopetus

Alakoulut

Palvelukuvaus

Lapualaisille lapsille järjestetään ikäkauden ja edellytysten mukaista perusopetusta, joka edistää oppilaiden tervettä kasvua, oppimista ja kehitystä. Kouluissa hankitaan tavoitteellisesti elämässä tarvittavia tietoja ja taitoja sekä kehitetään tervettä itsetuntoa. Perusopetuksen aikana luodaan pohja elinikäiselle oppimiselle. Yhdessä kotien kanssa tuetaan oppilaiden elämänhallintataitoja sekä omien vahvuuksien löytämistä. Vuorovaikutustaidot kehittyvät yhteisöllisessä toiminnassa.

Lapualla toimii 11 perusopetuksen alakoulua: Alanurmon koulu, Haapakosken koulu, Hellanmaan koulu, Kauhajärven koulu, Keskuskoulu, Liuhtarin koulu, Männikön koulu, Poutun koulu, Ritavuoren koulu, Ruhan koulu ja Tiistenjoen koulu. Esiopetusta järjestetään koulujen yhteydessä Hellanmaan, Männikön, Kauhajärven ja Tiistenjoen kouluissa.

Oppilaan oppimista ja koulunkäyntiä tuetaan mahdollisimman varhaisessa vaiheessa erilaisin tukimuodoin ja joustavin rakentein. Erityistä tukea saavien opetusta järjestetään kaikilla kouluilla. Pienryhmät on sijoitettu Keskuskouluun ja Liuhtarin kouluun. Yhteistyö huoltajien kanssa pyritään rakentamaan luottamukselliseksi vuorovaikutussuhteeksi monipuolisten yhteistyön avulla.

Oppilaiden iltapäivätoimintaa järjestetään koulujen toimesta Alanurmossa, Liuhtarissa, Ritavuorella, Keskuskoululla ja Ruhan koululla. Lisäksi Kauhajärven, Männikön ja Tiistenjoen kouluilla järjestetään iltapäivätoimintaa yhteistyössä varhaiskasvatuksen kanssa.

Tavoitteet vuonna 2024 ja niiden toteutuminen

Vuoden 2024 osalta alakouluissa edettiin suunnitelman mukaisesti. Tärkeimmät tavoitteet: hyvinvointi, verkostoyhteistyö ja pedagoginen kehittäminen etenivät, mutta kehittämistyö jatkuu samansuuntaisena edelleen. Erityisesti kouluilla kiinnitettiin huomiota oppilaan osallisuuden lisäämiseen ja yhteisön hyvinvointiin.

"Vahvuutena välittäminen" -kampanja toimi kaikissa yksiköissä. Kaupungin oma hyvinvointikysely toimi tärkeässä roolissa koulujen hyvinvointityön tavoitteiden asettamisessa. Verkostomainen työtapana on vakiintunut toimintamalli ja verkostot ovat levittäneet hyviä käytäntöjä sekä parantaneet tiedonkulkua koulujen välillä. Tiimiopettajuutta ja joustavia tuen järjestelyjä on kehitetty toimivimmiksi sekä yhteisiä linjauksia on täsmennetty.

Yhteistyö hyvinvointialueen kanssa on ollut keskeinen osa palveluiden järjestämistä. Toimintamalleja, vastuunjakoja ja roolituksia on kehitetty edelleen. Esimerkiksi perhekeskuksen ja opiskeluhuollon ohjausryhmien organisoitumista on täsmennetty ja otettu käyttöön osittain yhteinen vuosikello.

Strateginen tavoite	Talousarviota-voite	Toimenpide	Toteutuma
Hyvinvoinnin lisääminen, kehittäminen, innovointi	Kouluturvallisuus	Hyvinvointikyselyssä alakoulujen oppilaista kokee olonsa koulussa turvallisesti 81 %. Tavoitteena on parantaa kyseistä osuutta. Kiusaamista kertoo kokevansa (3-6-luokan oppilaista) vähintään kerran viikossa 11,7 %. Tavoitteena on pienentää kyseistä osuutta.	Osittain toteutunut (turvallisuuden kokemus alakouluissa oli hyvinvointikyselyssä edelleen 81 %, kiusattujen oppilaiden osuus 11,1%). Kehittämistyö jatkuu ja tuloksia arvioidaan seuraavan hyvinvointikyselyn yhteydessä.
Hyvinvoinnin lisääminen, kehittäminen, osallistaminen Hyvinvoinnin lisääminen, kehittäminen, verkostoituminen	Osallisuus / yhteisöllisyys Hyvinvointialue-yhteistyö	Hyvinvointikyselyn tulosten hyödyntäminen kaikissa yksiköissä oppilaiden, huoltajien ja henkilöstön näkökulmista kaikissa yksiköissä. Mittarina kirjausten toteutuminen yksiköittäin. Moniammatillisuuden ja siihen liittyvien prosessien selkiyttäminen oppilaiden hyvinvoinnin turvaamiseksi. Perhekeskus ja opiskeluhoitotyön yhteensovittaminen. Kokonaisvaltaisten palveluiden rakentaminen. Moniammatillisen hyvinvointityön mallintaminen. Mittarina toteutuneet yhteistyökokoukset.	Toteutunut Toteutunut Kehittämistyö jatkuu

Hyvinvoinnin lisääminen, kehittäminen, osallistaminen, verkostoituminen	Verkostojen kehittäminen	Verkostojen ylläpitäminen ja toiminnan kehittäminen. Verkostotavoitteiden kirjaaminen sekä toimijoiden roolien määrittely kaikissa toimivissa verkostoissa. Mittarina kirjausten toteutuminen/toteutumattomuus.	Toteutunut osittain
Hyvinvoinnin lisääminen kehittäminen innovointi verkostoituminen	Pedagoginen kehittäminen	Yhteisopettajuuden lisääminen. Lähikouluperiaatteen ja inklusion edistäminen. Kustannustehokkaiden ja tuen tarpeita vastaavien erityispedagogisten käytänteiden kehittäminen: tupa-opetus ja kehittäjäryhmän toiminta. Digitalisaation tuomien mahdollisuuksien hyödyntäminen. Alkuopetuksen toiminnallisuuden kehittäminen. Tuen käsikirjan päivittäminen. Mittarina teemaan liittyvien koulutusten ja pedagogisten kahviloiden määrä.	Toteutunut osittain Kehittämistyö jatkuu

Tunnusluvut

	TP 2020	TP 2021	TP 2022	TP 2023	TP 2024
Tuntikehys					
Yleisopetus	1768,5	1736,5	1740	1568	1578
Osa-aikainen erityisopetus + koordinointi	197	235	235	350	342
Luokkamuotoinen erityisopetus	160	166,5	166,5	270	244
Henkilökunta					
Opettajat	84	86	86	92	91
Ohjaajat ja kouluvalmentajat	36	35	35	30	28
Oppilasmäärä	1133	1108	1105	1126	1063

Yläkoulu

Palvelukuvaus

Yläkoulu antaa opetusta vuosiluokilla 7-9, jonka tavoitteena on oppilaan päättötodistus ja mahdollisuus siirtyä toisen asteen opintoihin sekä antaa oppilaalle elämässään tarvittavat tarpeelliset tiedot ja taidot. Opetuksessa ja kasvatuksessa edistetään sivistystä ja annetaan mahdollisuus itsensä kehittämiseen monipuolisesti. Oppilaille opetetaan vastuuntunnon merkitystä, omatoimisuutta ja vahvistetaan myönteisen minäkuvan syntymistä. Koulu kasvattaa nuoria hyvään sosiaaliseen kanssakäymiseen ja suvaitsevaisuuteen.

Opintomenestyksen turvaamiseksi koulussa annetaan yleistä, lehostettua ja erityistä tukea. Osa-aikaista erityisopetusta antaa kolme kokoaikaista erityisopettajaa ja erityisluokanopetusta viisi kokoaikaista erityisluokanopettajaa. Oppilaanohjauksen kautta oppilaan omaa oppimisympäristöä ja käsitystä tulevasta työympäristöstä vahvistetaan.

Kouluterveydenhuolto hoitaa säännölliset terveystarkastukset, opettaa terveitä elämäntapoja ja säännöllistä ruokailua yhteistyössä opetuksen ja ruokapalvelun kanssa. Ongelmatilanteissa toimitaan aktiivisesti kotien, psykologin ja kuraattorin, -lääkärin ym. tahojen kanssa.

Koulu osallistuu valtakunnallisiin arviointi- ja vertailututkimuksiin, joiden kautta palvelua voidaan kehittää.

Tavoitteet vuonna 2024 ja niiden toteutuminen

Vuoden 2024 toiminta on toteutunut suunnitellulla tavalla. Keskeiset pedagogiset tavoitteet, 9.-luokkalaisten päättötodistus ja toisen asteen opintoihin siirtyminen, toteutuivat.

Moniammatillisen yhteistyön rooli, määrä ja tarve ovat lisääntyneet. Tähän tarpeeseen on vastattu suunnitellusti. Yhteistyö erityisesti lastensuojelun, sosiaalipalvelujen sekä hyvinvointialueen kanssa on entisestään tiivistynyt ja toimintamalleja, vastuunjakoja sekä roolituksia on kehitetty edelleen.

Huomiota kiinnitettiin erityisesti oppilaiden osallisuuden lisäämiseen ja yhteisön hyvinvointiin, yhteistyössä koulun verkostojen kanssa. Vanhempainyhdistys aloitti toimintansa.

"Vahvuutena välittäminen" -kampanja on ollut koulussa suunnitellusti esillä ja yhteistyö kotien kanssa on ollut aktiivista.

Opetuksen tuen osalta on otettu käyttöön tiimiopetus aiempaa laajemmassa määrin. Tehdävää on jaettu ja räätälöity kulloiseenkin tilanteeseen ja tarpeeseen nähden joustavasti.

Strateginen tavoite	Talousarviotavoite	Toimenpide	Toteutuma
Hyvinvoinnin lisääminen	Osallisuuden ja yhteisöllisyyden vahvistaminen	Kampanjan jatko Yhteisöllisyyttä lisäävät tapahtumat	Toteutunut. Kehittämistyö koko toimintakauden kestävä
Hyvinvoinnin lisääminen	HYTE-yhteistyö sosiaali- ja terveystieteiden kanssa	Moniammatillisuuden ja siihen liittyvien prosessien selkiyttäminen oppilaiden hyvinvoinnin turvaamiseksi. Koko- naisvaltaisten palveluiden rakentaminen.	Toteutunut. Kehittämistyö koko toimintakauden kestävä
Hyvinvoinnin lisääminen Talouden tasapainon ylläpitäminen	Oppilaan päättötodistus ja toisen asteen opintoihin siirtyminen	Laadukas opetus pätevällä ja määrältään riittävällä henkilöstöllä. Päättötodistus ja oppilaanohjaus sekä seuranta.	Toteutunut
Hyvinvoinnin lisääminen Talouden tasapainon ylläpitäminen	Kodin ja koulun yhteistyö. Vanhempien kasvatustyön tukeminen sekä kouluki- saamisen ehkäisy	Varhainen puuttuminen ilmeneviin ongelmiin ja ongelmien kasaantumisen sekä syrjäytymisen ehkäisy riittävällä henkilöstöllä. Hyvinvointikysely ja hyvinvointikertomus	Toteutunut. Kehittämistyö koko toimintakauden kestävä

Tunnusluvut

	2020	2021	2022	2023	2024
Tuntikehys	1170,5	1142,33	1180,59	1209,1	1260,5
Yleisopetus	1013,5	985,33	995,17	1003,93	1038,5
Luokkamuotoinen eo	100	100	125	135,42	150
Yksilöllinen eo	57	57	60,42	69,75	58
Oppilasmäärä	523	523	539	554	565
Henkilökunta					
Opetushenkilöstö	52(47)*	53 (48)*	54 (48)*	54 (49)	56 (51)
Ohjaajat			5	5	5
Muu henkilökunta	2	2	3	3	3

*Tarkennus opetushenkilöstöön: Sulkeissa oleva luku on pelkästään yläkoululla opettavien määrä. Ensimmäisessä luvussa on mukana myös opettajat, joiden pääkoulu on jokin muu.

Lukiokoulutus

Palvelukuvaus

Lapuan lukio on yleissivistävä, ylioppilastutkintoon johtava ja jatko-opintoihin yliopistossa, korkeakoulussa, ammattikorkeakoulussa tai lukion oppimäärään perustuvassa ammatillisessa koulutuksessa valmentava toisen asteen oppilaitos, jonka ylläpitäjänä on Lapuan kaupunki. Lapuan lukion tehtävänä on tarjota laadukasta ja monipuolisesti painotettua lukiokoulutusta. Opetuksen järjestämisessä pyritään siihen, että opiskelijoiden opintojaksovalinnat toteutuisivat mahdollisimman laajasti. Opetushenkilöstön kanssa yhteistyössä päivittäisestä koulutyön sujumisesta pitävät huolen lukion hyvinvointiryhmä ja opiskelijakunnan edustajana opiskelijakunnan hallitus ja opiskelijafoorumi.

Lapuan lukio toimii keväällä 2019 valmistuneissa tiloissa.

Lukion tehtävänä on tarjota laadukasta ja monipuolisesti painotettua lukiokoulutusta. Opetuksen järjestämisessä pyritään siihen, että opiskelijoiden kurssivalinnat toteutuisivat mahdollisimman laajasti. Opetushenkilöstön kanssa yhteistyössä päivittäisestä koulutyön sujumisesta pitävät huolen lukion hyvinvointiryhmä ja opiskelijakunnan edustajana opiskelijakunnan hallitus.

Lukiokoulutuksen kannalta keskeisiä sidosryhmiä ovat Lapuan yläkoulu, Sedu Lapua, Lapuan kansalaisopisto, Lapuan kaupunginkirjasto, Lapuan musiikkiopisto, Lapuan kulttuuritoimi, Lapuan nuorisotoimi, Opinlakeus-verkosto ja Etelä-Pohjanmaan Urheiluakatemia.

Tavoitteet vuonna 2024 ja niiden toteutuminen

Vuonna 2024 lukion toiminta toteutui asetettujen tavoitteiden osalta lähes suunnitellusti.

- Kouluturvallisuutta kehitettiin yhteistyössä turvallisuuskoordinaattori Ilpo Rantalan ja Sedu Lapuan kanssa.
- Opiskelijoiden, henkilöstön ja sidosryhmien osallisuutta ja yhteisöllisyyttä vahvistettiin esim. koulutusten ja teema-/tapahtumapäivien avulla.
- Yhteistyötä hyvinvointialueen sosiaali- ja terveystalouden kanssa jatkettiin opiskelu- huollon palveluiden turvaamiseksi ja kehittämiseksi.
- Johtotiimi-, johtoryhmä- ja ryhmänohjaajatiimityöskentelyä kehitettiin ja kehitetään edelleen osana koulun toimintakulttuuria.
- Opetussuunnitelma 2021: opintojaksovalintojen toteutumista seurattiin ja lukion toimintakulttuuria kehitettiin uuden opetussuunnitelman mukaisesti.
- Lähilukion markkinointia jatkettiin yhteistyössä Lapuan yläkoulun kanssa ja alueellisessa Opinlakeus-verkostossa.
- Oppivelvollisuuden laajentamisen ja maksuttoman toisen asteen taloudellisia ja toiminnallisia vaikutuksia seurattiin.

Verrattuna valtakunnalliseen trendiin lukiokoulutuksen valinneiden osuus perusopetuksen päättäneiden ikäluokasta oli Lapualla pienempi: valtakunnallisesti 55% hakeutui ensisijaisesti lukioon ja Lapualla 50% eli 95/190 hakijasta. Viiteen edelliseen vuoteen verrattuna Lapuan tulos on hyvä: v. 2023 41 %, v. 2022 43 %, v. 2021 49%, v. 2020 52%, v. 2019 56 %.

Lapuan lukio oli ensimmäisenä hakutoiveena 46 %:lla hakijoista eli 87/190 hakijalla. Viiteen edelliseen vuoteen verrattuna tulos on hyvä: v. 2023 34 %, v. 2022 38 %, v. 2021 44%, v. 2020 52 %, v. 2019 46 %.

Kevään yhteishaussa Lapuan lukioon oli haettavana 100 paikkaa. Lukioon hyväksyttiin 91 opiskelijaa yhteishaussa ja 1 opiskelija rehtorin päätöksellä. Näin lukio-opinnot aloitti 92 opiskelijaa. Nyt ensimmäisen vuoden opiskelijoita on 91 (tilanne 20.1.2025 mukaan).

Strateginen tavoite	Talousarviota-voite	Toimenpide	Toteutuma
Hyvinvoinnin lisääminen	Kouluturvallisuus, osallisuus, yhteisöllisyys	Turvallisuuskävelyt, poistumis- ja suojautumisharjoitukset 1-2 krt/lukuvuosi. Opiskelijoiden osallisuuden lisääminen: 1. opiskelijakunnan hallituksen ja opiskelijafoorumien toteutuneet kokoukset/kokousten määrä 2. opiskelijakunnan tekemät aloitteet ja niiden toteutuminen/tehtyjen ja toteutuneiden aloitteiden määrä Kouluun kiinnittymisen ja yhteisöllisyyden tunteen lisääminen/Yhteisöllisten tapahtumien määrä. Kouluturvallisuuteen, osallisuuden ja yhteisöllisyyden kokemukseen liittyvän datan kerääminen/Hyvinvointikysely	Toteutui
Hyvinvoinnin lisääminen	Hyvinvointialueyhteistyö	Moniammatillisen yhteistyön kehittäminen ja yhteisöllinen/yksilöllinen opiskeluhoito: toteutuneet kokoukset/kokousten määrä, laaditut toimintasuunnitelmat/vuosikellot, toiminnan arvioiminen lukuvuoden lopussa/arviointiraportti	Toteutui
Hyvinvoinnin lisääminen Väestönkasvu Talouden tasapainon ylläpitäminen	50 % lapualaisista peruskoulun 9. luokan oppilaista aloittaa toisen asteen opinnot Lapuan lukiossa syksyllä 2024.	Ysiluokkalaisten ja huoltajien lukioinfot. Yläkoulun kasien ja ysien tutustumiskäynnit lukiolla. Lukio-opinnot aloittavien määrä elokuussa 2024.	Toimenpiteiden osalta tavoite toteutui. Opiskelijamäärätavoite lähes toteutui.

Tunnusluvut

	2020	2021	2022	2023	2024
Opiskelijamäärä	222	258	269	246	248
Tuntikehys					
- Opetus	346,46	369,13	376,21	366,62	365
- Opinto-ohjaus	9,58	10,38	1,83	3,80	4,17
- Lukioresurssi	53,13	59,67	62,03	58,31	56,43
- Kerroinlisä	34,64	37,71	37,62	37,96	36,51
Yhteensä	443,81	476,89	477,69	466,69	462,18
Tuntikehys/opiskelija	2,00	1,85	1,78	1,90	1,86
Opetushenkilöstö	23	23	23	23	23
- Vakinaiset opettajat	19	19	19	19	19
- Tuntiopettajat	4	4	4	4	4
Koulusihteri	1	1	1	1	1
kuraattori	1	1	1	-	-
Koulunkäynninohjaaja				1	1

*Opinto-ohjauksen opetussuunnitelman mukaisten kurssien/opintojaksojen opetus sisältyy opetuksen tuntimäärään, osa opinto-ohjauksen ohjauksesta (=1ku/ohjausryhmä) sisältyy lukioresurssiin.

7.1.5 Hyvinvointilautakunta

Hyvä

Käyttötalouden toteutuminen

Sitovuustaso toimielimen toimintakate

Sisältää sisäiset ja ulkoiset erät

	Alkuperäinen talousarvio	Talousarvio muutos	Muutettu talousarvio	Toteutuma 2024	Poikkeama + yli/ -alle	Käyttö %
Toimintatuotot						
Myyntituotot	18 380		18 380	18 478	98	100,5 %
Maksutuotot	526 650		526 650	531 156	4 506	100,9 %
Tuet ja avustukset	391 120		391 120	311 524	-79 596	79,6 %
Muut toimintatuotot	393 800		393 800	265 931	-127 869	67,5 %
Toimintatuotot	1 329 950		1 329 950	1 127 089	-202 861	84,7 %
Toimintakulut						
Henkilöstökulut	-3 525 530		-3 525 530	-3 326 500	-199 030	94,4 %
Palvelujen ostot	-442 860		-442 860	-402 218	-40 642	90,8 %
Aineet, tarvikkeet ja tav	-276 670		-276 670	-234 291	-42 379	84,7 %
Avustukset	-150 550		-150 550	-132 438	-18 112	88,0 %
Muut toimintakulut	-113 470	-2 992 150	-3 105 620	-3 057 391	-48 229	98,4 %
Toimintakulut	-4 509 080	-2 992 150	-7 501 230	-7 152 838	-348 392	95,4 %
Toimintakate	-3 179 130	-2 992 150	-6 171 280	-6 025 748	-145 532	97,6 %

Palvelukuvaus

Hyvinvointilautakunnan alaisen kasvatuksen, koulutuksen ja vapaa-ajan toimialan toiminta koostuu musiikkiopiston ja kansalaisopiston/taidekoulun opetuksesta sekä kirjasto-, kulttuuri-, liikunta- ja nuorisopalveluista.

Kasvatuksen, koulutuksen ja vapaa-ajan toimialan johtotiimiin ovat kuuluneet: sivistys- ja hyvinvointijohtaja, opetuspäällikkö, varhaiskasvatuspäällikkö, musiikkiopiston rehtori, kansalaisopiston/taidekoulun rehtori, kirjastotoimenpäällikkö, kulttuuripäällikkö, liikunta- ja nuorisotoimenpäällikkö ja sihteerinä kasvatuksen, koulutuksen ja vapaa-ajan toimialan hallintosihteerä.

Kasvatuksen, koulutuksen ja vapaa-ajan toimialan yleishallinto vastaa toimialaan kuuluvien palveluiden suunnittelusta, valmistelusta ja toimeenpanosta. Henkilöstöä yleishallinnossa on neljä: sivistys- ja hyvinvointijohtaja, opetuspäällikkö, varhaiskasvatuspäällikkö ja hallintosihteerä.

Tilivelvollisina viranhaltijoina ovat toimineet sivistys- ja hyvinvointijohtaja Mika Kamunen, musiikkiopiston rehtori Katja Tuulari 31.7.2024 saakka, musiikkiopiston vt. rehtori Riina Holkkola 1.8.2024 alkaen, kansalaisopiston/taidekoulun rehtori Mari Takamaa, kirjastotoimenpäällikkö Päivi Pippola, kulttuuripäällikkö Heli Talvitie sekä liikunta- ja nuorisotoimenpäällikkö Niko Savinainen.

Hyvinvointilautakunta: puheenjohtaja Matti Kangas, varapuheenjohtaja Sami Kuula, jäsenet Eeva-Maria Latva-Rasku, Juha Hella, Matti Rinnankoski, Susanna Suokko, Antti-Jussi Kivistö, Teija Ylimäki, Eila Huhta, kaupunginhallituksen edustaja Helena Lahtinen ja nuorisovaltuuston edustaja Netta Nyrhilä.

Hyvinvointilautakunnan esittelijänä on toiminut sivistys- ja hyvinvointijohtaja Mika Kamunen ja sihteerinä kasvatuksen, koulutuksen ja vapaa-ajan toimialan hallintosihteeri Tiina Lassila. Hyvinvointilautakunta on vuoden 2024 aikana pitänyt 11 kokousta.

Sisäisen valvonnan ja riskienhallinnan järjestäminen

Hyvinvointilautakunnan alaiset yksiköt ovat läpikäyneet ja täyttäneet sisäisen valvonnan tarkistuslistan koskien vuoden 2024 toimintaa. Yksiköt ovat raportoineet siitä eteenpäin kasvatuksen, koulutuksen ja vapaa-ajan toimialan hallinnolle ja edelleen eteenpäin kaupungin johtoryhmälle. Raporttien yhteenvedon perusteella toimialan hallinto laatii toimenpiteet mahdollisten kehittämistoimenpiteiden tekemiseen.

Hyvinvointilautakunnan ja sen alaisten yksiköiden toiminnassa on noudatettu voimassa olevia säännöksiä, ohjeita ja toimintaa koskevia päätöksiä.

Kiinteistöjen ja irtaimiston vakuuttaminen on hoidettu keskitetysti. Hyvinvointilautakunnan alaisissa yksiköissä ovat seuraavat ajantasaiset ennaltaehkäisevät suunnitelmat ja varautumissuunnitelmat: pelastus- ja turvallisuussuunnitelmat. Pelastussuunnitelmia on harjoiteltu yksiköittäin. Vanhan Paukun alueella toimivien yksiköiden osalta on otettu käyttöön hälytysjärjestelmä vuoden 2023 aikana. Palvelukykyyn liittyvät riskit liittyvät ohueen organisaatioon.

Tavoitteet vuonna 2024 ja niiden toteutuminen

Yhteistyö hyvinvointialueen sosiaali- ja terveystalouden kanssa eteni yhteisten toimintamallien osalta.

Yhteistyö hyvinvointialueen kanssa on ollut keskeinen osa palveluiden järjestämistä. Vastuunjakoja ja roolituksia on kehitetty hyvässä yhteistyössä. Esimerkiksi perhekeskuksen ja opiskeluhoollon yhteistyöhön saatiin rakennettua hyvä toimintamalli.

Hyvinvointialueen mukanaan tuoma muutos tulee edelleen vaikuttamaan yhteistyöhön ja toiveissa on, että hyvää yhteistyötä ja palveluiden kehittämistä jatketaan tulevaisuudessa-kin kuntalaisten hyväksi.

Strateginen tavoite	Talousarviotavoite	Toimenpide	Toteutuma
Hyvinvoinnin lisääminen Talouden tasapainon ylläpitäminen	Elämänlaatu ja mielen hyvinvointi -Työ- ja toimintakyky parane -Työn kuormittavuus tasapainottuu -Työkyvyttömyyseläkkeelle siirytään vähemmän -Sairauspoissaolot vähenevät -Työkykyisten määrä kasvaa	- Hyödynnetään elintapaohjauksen tilastoja - Seurataan Kaikukortin käyttöä - Hyödynnetään hyvinvointisuunnitelmassa mainittuja mittaristoja	Hyvinvointiraportti 2024 valmistuu kevään 2025 aikana, sis. mainittujen mittarien seuranta. Kaikukorttitoiminta on vakiinnuttanut paikansa kaupungin toiminnassa. sairauspoissaolot vähenivät edelliseen vuoteen verrattuna.
Hyvinvoinnin lisääminen Talouden tasapainon ylläpitäminen	HyTe -yhteistyön kehittäminen ja sujuvoittaminen yhdessä hyvinvointialueen kanssa	Moniammatillisuuden ja siihen liittyvien toimintaprosessien selkiyttäminen yhdessä sivistyspalveluiden sekä hyvinvointialueen sosiaali- ja terveyspalveluiden kanssa.	Toteutui. Kehitystyö jatkuu edelleen.
Hyvinvoinnin lisääminen	Vahvuutena Välittäminen: Asukkailla on mahdollisuus aktiiviseen osallistumiseen, yhteisöllisyys lisääntyy	Asiakaskyselyt Osallistuvan budjetin kampanjat: 1-3 kpl Osallisuus- ja yhdenvertaisuus-suunnitelma päivitetty: K/E	Järjestötapaaminen järjestetty keväällä, tapaamisessa kysely järjestöille. Seuraava suunnitteilla syksyille. Nuorisotoimen osuuskampanja toteutuksessa. Osallisuus ja yhdenvertaisuus-suunnitelman päivitys siirtyy v.2025 (laajan hyvinvointisuunnitelman yhteyteen)

Musiikkiopistopalvelut

Palvelukuvaus

Lapuan musiikkiopisto on taiteen perusopetuksen musiikin laajan oppimäärän mukaista (L 21.8.1998/633) opetusta antava lakisääteinen oppilaitos. Toimintaa ohjaavat sekä valtakunnallinen ja opiston oma opetussuunnitelma. Musiikkiopisto-opintojen keskeisenä tavoitteena on antaa sellaiset tiedot ja taidot, että musiikin elinikäinen harrastaminen on mahdollista ja oppilaan niin halutessa, antaa valmiudet hakeutua musiikkialan ammatilliseen tai korkea-asteen koulutukseen. Musiikkiopisto on samanaikaisesti hyvinvointia kasvattava harrastus, mutta myös oppilaitos, joka mahdollistaa polun ammattilaiseksi.

Soitto- ja/tai lauluopinnot ovat hyvä ja kehittävä harrastus, joka ohjaa oppilasta keskittyneeseen, määrätietoiseen ja pitkäjännitteiseen työskentelyyn sekä rakentavaan toimintaan yksilönä ja ryhmän jäsenenä. Musiikin opiskelu antaa mahdollisuuden rauhoittua, syventyä ja rakentaa omaa hyvinvointiaan. Musiikista voi syntyä väline ja väylä omalle itseilmaisulle ja tunteiden hallinnalle. Musiikkiopiston kohderyhmänä ovat ensisijaisesti lapset ja nuoret, mutta myös aikuiset.

Soitto- ja lauluopintojen tuottamisen lisäksi musiikkiopiston tehtävänä on paikallisen ja kansallisen musiikkikulttuurin säilyttäminen ja kehittäminen, vuorovaikutus ja yhteistyö muiden musiikin- ja taideopetusta antavien oppilaitosten ja tahojen kanssa sekä kansainvälisen yhteistyön edistäminen. Musiikkiopistolla on merkittävä jalansija lapualaisen musiikkikasvatuksen, musiikkikulttuurin ja musiikkikokemusten luojana.

Opetustarjontaan kuuluu musiikkileikkikoulutoiminta, eri instrumenttien soitonopetus, kamari- ja kansanmusiikin opetus, musiikin perusteiden opetus, pop-/jazzmusiikin opetus ja siihen liittyvä bänditoiminta sekä valinnaiset opintojaksot. Soitinvalikoimaan kuuluvat jousisoittimet, puu- ja vaskipuhaltimet, piano, kitara, sähkökitara, sähköbasso, lyömäsoittimet, harmonikka ja laulu (rytmilaulu ja klassinen).

Tavoitteet vuonna 2024 ja niiden toteutuminen

Musiikkiopiston toiminnan ydin on soiton ja laulun yksilöopetus. Yksilöllinen kohtaaminen on keskeinen toimintatapamme, vaikka osa opinnoista on ryhmäopetusta. Mahdollistamme myös henkilökohtaisen opetussuunnitelman ja opetuksen erityisen tarpeen niin vaatiessa.

Toimintamme on lähtökohtaisesti hyvinvointia tuottavaa. Pyrimme musiikkikasvatuksen keinoin vahvistamaan oppilaan toimijuutta, osallisuutta ja oppimisen, osaamisen ja onnistumisen kokemusten saavuttamista. Kuntalaisille tuotamme n. 60 maksutonta konserttia ja tapahtumaa vuodessa, jotka merkittävästi vaikuttavat arjen hyvinvointiin, taloudellisesta tilanteesta riippumattomaan saavutettavuuteen sekä yksinäisyyden kokemuksen vähentämiseen.

Musiikkiopistolla huolehditaan kannustavan, kohtaavan ja innostavan ilmapiirin toteutumisesta. Kysely yhdenvertaisuudesta ja tasa-arvosta vahvisti tämän toteutuneen. Oppilaitoksena huolehdimme yhteisesti kaikista oppilaista ja kuljemme vahvasti yhdessä samaan suuntaan. Oppilashakumme on jatkuvaa, ilmoittautumiseen perustuvaa, mikä on nopeuden ja avoimuuden näkökulmasta tärkeää.

Osallistamme oppilaita arjessa mm. soitettavan ohjelmiston valintoihin, konserttien ja tapahtumien esiintyjiksi sekä oppilaita ja huoltajia yhdessä erilaisin kyselyin osaksi opistomme kehittämistyötä. Henkilöstöllä on säännölliset kokoukset sekä kehityskeskustelut. Opiston kehittäminen tapahtuu yhdessä. Kokeileva innovointi on toteutunut mm. henkilöstön kehittämispäivillä, tapahtumien uudenaikaisella ideoinnilla ja toteutuksella. Olemme avoimia ja rehellisiä. Viestinnässä olemme pyrkineet sisäisen ja ulkoisen viestinnän ajankohtaisuuteen ja tehokkuuteen.

Musiikkiopisto on verkostoitunut sekä kaupungin toimijoiden että alueellisen ja valtakunnallisen musiikkiopistoverkoston kanssa. Olemme toteuttaneet yhteisen koulutuksen Alajärven musiikkiopiston kanssa elokuussa 2024. Aiheena olivat neuroepätyypillisuus sekä esiintymisjännitys.

Vuoden 2024 kuntalaistutkimuksessa saimme erinomaisen arvioinnin, 4,25/5 kuntalaisten tyytyväisyydestä taiteen perusopetukseen sekä 4,24/5 taiteen perusopetuksen saatavuudesta ja/tai saavutettavuudesta. Molemmissa arvioinneissa olimme ensimmäisellä sijalla!

Paikallinen verkostoituminen ja yhteistyö on liki päivittäistä Vanhan Paukun yksiköiden kesken. Kehittäminen on systemaattista Paukun johtotiimin toimesta. Yhteistyössä on toteutettu mm. kuvataide- ja baletti-iltamusiikit Lapuan taidekoulun kanssa. Syksyllä 2024 järjestimme Virtaa-runofestivaalin, joka oli onnistunut työnäyte yhteisestä tekemisestä.

Mittava yhteistyö "Kaupungintalo 100-vuotta" -tapahtuman ympärillä toteutui Puisto Piknikissä kaupungintalon puutarhassa. Musiikkiopisto tuotti lähes kaiken musiikin tapahtumaan sekä huolehti juonnon osuudesta.

Merkittävä osa paikallista yhteistyötä on Lapuan oman kulttuuriopetussuunnitelman toteuttaminen. Musiikkiopiston opettajat ovat vierailleet musisoinnin ja soitinesittelyjen puitteissa alakouluilla. Varhaiskasvatuksen lapset, mukanaan muutamia perusopetuksen luokkia, osallistuivat soitinesittelykonserttitapahtumaan musiikkiopistolla.

Lukion ensimmäisen luokan musiikkikurssilaiset ovat vierailleet Paukussa iltamusiikkikonsertissamme sekä kuulleet lukiolla musiikkiopiston ja musiikin esittelyä musiikkiopiston rehtorin toimesta. Yhteistyön hengessä yksi opettajamme on toiminut Suomen mallin kerhojen ohjaajana musiikkikerhojen vetäjänä. Syksyllä 2024 kokeilimme ensimmäistä kertaa taidetyöpajaa varhaiskasvatuksen 5-vuotiaille lapsille. Kokeilu, joka yhdisti musiikkia sekä kuvataidetta, oli mielenkiintoinen ja saanee jatkoa.

Yhteistyö keskuskoulun musiikinopetuksen kanssa on jatkunut edelleen. Kaksi opettajamme ovat mukana 5. ja 6. -luokkalaisten musiikintunneilla, tarjoten soittomahdollisuuksia. Yhteistyö on saanut kiitosta ja koettu hyväksi. Opettajiemme ohjauksessa koulun oppilaat ovat päässeet esiintymään soittaen esim. koulun juhlissa ja muissa tilaisuuksissa.

Lukuvuoden aikana oppilaiden, perheiden ja henkilökunnan hyvinvointi on koettu merkitykselliseksi ja siihen on kohdistettu huomiota paitsi arjessa myös erilaisten kyselyjen kautta ja edelleen pedagogisen kehittämisen keinoin tartuttu mahdollisiin epäkohtiin. Olemme ottaneet käyttöön Kaikukortin, joka mahdollistaa ilmaisen osallistumisen seuraaviin opintoihin: varhaisiän musiikkiopinnot eli muskari sekä vaskisoitinten ryhmäopetus. Kaikukortin voi saada jos on ohjaamon, aikuissosiaalityön, etsivän nuorisotyön tai diakoniatyön asiakkaana.

Jokaviikkoiset iltamusiikkikonsertit ovat olleet mainio mahdollisuus osallistua maksutta kunnan kulttuuritarjontaan. Konsertit ovat lähes poikkeuksetta toteutuneet Alajoki-salissa. Tilaisuuksia on ollut yhteensä 475, joista musiikkiopiston järjestämiä 295, kaupungin tilaisuuksia 141 ja ulkopuolisia tilaisuuksia 39.

Muita merkittäviä nostoja konserttitoiminnastamme ovat jousi- ja puhallinorkestereiden ja rytmimusiikin bändien konsertit sekä yhteistyön ja välittämisen näkökulmasta ”Iloisia Eläinkuvia” -konsertti, joka oli syksyn 2024 merkittävin ponnistus. Konsertin lipputuotot lahjoitettiin Luonnonperintösäätiölle. Vuoden mittaan musiikkiopistolaiset ovat esiintyneet monissa kaupungin tilaisuuksissa, mm. joulumessuilla ja 9-luokkalaisten gaalatanssiaisissa. Myös yksityiset tahot ja yritykset ovat hyödyntäneet musiikillista osaamistamme mm. häissä, hautajaisissa, juhlissa jne.

Strateginen tavoite	Talousarviotavoite	Toimenpide	Toteuma
Kehitämme, uudistamme ja ylläpidämme Osallistamme Kannustava ja innostava ilmapiiri Hyvinvoinnin lisääminen Talouden tasapainon ylläpitäminen	Toiminnan laadun kehittäminen Arvostavan ja asiakaslähtöisen asenteen kehittäminen Vaikuttavat, tehokkaat ja laadukkaat palvelut Tulevaisuuden musiikkiopiston suuntaviivojen hahmottaminen	Toteutuneet kehityskeskustelut, kehittämispäivät ja lukuvuosikysely sekä niiden tulosten pohjalta aloitetut kehittämistoimenpiteet suhteessa opetukseen ja opettajien hyvinvointiin sekä asiakaslähtöiseen työskentelytapaan. Musiikin terveyttä ja hyvinvointia edistävät vaikutukset konkreettisesti laadukkaissa musiikkiopistopalveluissa	Toteutunut Huom! Kuntalais-tutkimus 2024. Taiteen perusopetuksen laatu ja saatavuus sekä saavutettavuus huippuluokkaa!
Verkostoidumme ja teemme yhteistyötä tavoitteellisesti Hyvinvoinnin lisääminen Osallistamme Kannustava ja innostava ilmapiiri Innovoimme kokeilevasti	Yhteisöllisyyden ja paikallisen yhteistyön kasvattaminen Osallisuuden lisääminen	Musiikkipedagogien työtä palvelevan koulutuksen järjestäminen yhteistyössä alueen musiikkiopistojen kanssa: 1-2 toteutunutta koulutusta Paikallinen yhteistyö päivitetyn kulttuuriopetussuunnitelman myötä perusopetuksen kanssa: toteutuneet musapajat ja/tai konserttavierailut kouluilla	Toteutunut Toteutunut

Tunnusluvut

	2020	2021	2022	2023	2024
Toimintatuotot	96.749	98.300	108.324	132.667	93.662
Toimintakulut	948.360	983.623	989.164	1.104.956	1.012.676
Toimintakate	-851.611	-855.323	-880.840	-972.289	-919.014
Valtionosuus	505.834	522.686	533.943	555.374	568.157
Kaupungille jäävä kustannus	345.777	362.637	346.897	416.915	350.857

	2020	2021	2022	2023	2024
Opetustunnit	11 276	11 235	11 217	11 319	11 273
Vars.oppilaat	261	256	248	250	254
Musiikkileikkikoululaiset	94	72	77	69	60
Solistiset tasosuoritukset/ Soivat kokonaisuudet	61	103	76	63	58
Päättötodistus perustaso, perusopinnot v. 2022	16	11	16	7	11
Päättötodistus musiikkiopisto- taso, syventävät opinnot v. 2022	3	7	6	5	3
Henkilöstö	21	21	21	21	21

Kaupunginkirjasto

Palvelukuvaus

Kirjastolain (2017) mukaan kunnan tehtävänä on yleisen kirjaston toiminnan järjestäminen.

Yleisen kirjaston tehtävät ovat:

- tarjota pääsy aineistoihin, tietoon ja kulttuurisisältöihin
- ylläpitää monipuolista ja uudistuvaa kokoelmaa
- edistää lukemista ja kirjallisuutta
- tarjota tietopalvelua, ohjausta ja tukea tiedon hankintaan ja käyttöön sekä monipuoliseen lukutaitoon
- tarjota tiloja oppimiseen, harrastamiseen, työskentelyyn ja kansalaistoimintaan
- edistää yhteiskunnallista ja kulttuurista vuoropuhelua.

Edellä mainittujen tehtävien hoitamiseksi kunnan yleisellä kirjastolla tulee olla tarkoituksen mukaiset tilat, ajantasainen välineistö sekä riittävä ja osaava henkilöstö.

Lapuan kaupunginkirjasto tuottaa ja ylläpitää kirjasto- ja tietopalveluja Lapuan ja ympäristökuntien asukkaille sekä yhteistyökumppaneille, johon kuuluvat myös kaikki EEPOS-kirjastokimpan 22 kirjastoa. Kirjasto tukee kaikenikäisten lukuharrastusta, mediataitoja ja elinikäistä oppimista. Asukkaiden hyvinvointiin kirjasto tarjoaa virkistystä ja elämyksiä. Kirjasto edistää tiedollisten ja sivistyksellisten perusoikeuksien toteutumista.

Tavoitteet vuonna 2024 ja niiden toteutuminen

Lapuan kaupunginkirjaston kävijämäärä kasvoi vuonna 2024 20 % edelliseen vuoteen verrattuna. Omatoimikirjastoon kirjauduttiin 4 562 kertaa. Verkkokirjaston käyttö lisääntyi 9 %. Kokonaislainaus nousi 6 % vuoteen 2023 verrattuna. Erityisesti lasten kaunokirjallisuuden lainaus kasvoi, peräti 11 %. Aikuisten kaunokirjallisuuden lainaus kasvoi 9 %. Kirjastoauton lainat kasvoivat huimat 13,90 %. Lukemista on edistetty monin tavoin ja kirjaston eri toimipisteiden kautta. Aluehallintovirastot tarkastavat annetut tilastotiedot ja ne julkaistaan 1.4.2025.

Lapuan ja Alajärven kirjastoautohanke nimeltään "Pyörät pyörimään kahteen pitäjään" päättyi keväällä 2024. Kirjastoautotyöryhmä päätyi hankkeen selvitystyön pohjalta esiin tulleiden seikkojen johdosta siihen lopputulokseen, että tässä vaiheessa ei yhteistä kirjastoautohanketta viedä eteenpäin ja tehty aiesopimus raukeaa. Hyvinvointilautakunta merkitsi kokouksessaan 17.12.2024 tehdyn selvitystyön tiedoksi ja esitti sen johdosta kaupunginhallitukselle, että kaupunginhallitus päättää Alajärven kaupungin ja Lapuan kaupungin yhteisen kirjasto-monipalveluauton aiesopimuksen raukeamisesta.

"Hiio hoi" -lukuhankkeeseen saatiin hankevetäjä ja se käynnistyi keväällä 2024. Hankkeen aikana järjestettiin merirosvoaiheisia tarinatyöpajoja eskariryhmille. Samalla teemalla vinokattiin kirjoja 1. ja 2 luokkalaisille. Merirosvoteemainen kirjoituskilpailu toteutettiin yhteistyössä Lapuan Sanomien kanssa. Kilpailutyö sai olla tarina, runo, sarjakuva, mainoslause tai jokin muu tekstiä sisältävä teos. Hanke sai kolmasluokkalaisilta monenmoisia jännittäviä ja vauhdikkaita tarinoita, myös runoja, sarjakuvia ja yhden mainoksen. Mielenkiintoisimmat tarinat palkittiin ja jokainen kirjoituskilpailuun osallistunut sai myös pienen palkinnon.

Kati Keski-Mäenpään lukemiseen keskittyvä asiantuntijaluento suunnattiin alakoulun opettajille ja kirjaston henkilökunnalle. Keväällä kirjailijavieras Lotta-Sofia Saahko puhui lukemisesta ja lempikirjoistaan. Saahko kertoi myös, miten lapsia voi kannustaa lukemaan. Hankkeen kohderyhmälle järjestettiin "Päivä merirosvona" -tapahtuma, jonka toiminnallisissa pisteissä oli teemaan liittyvää ohjelmaa. Teemapäivä tavoitti noin sata kävijää. Hanke oli tauolla kesän, syksyn aikana oli tarkoitus jatkaa, mutta tulevien vierailijoiden aikatauluista johtuen hankkeen viimeiset vierailut sovittiin tammikuun loppuun 2025.

"Paras palvelua Eepos" -hankkeen koulutuksissa käsiteltiin asiakaspalvelumuotoilua ja palvelumuotoilun menetelmiä. Asiakaslähtöisyys ja asiakkaiden osallistaminen olivat luen-tojen ja työpajojen aiheina. Hankkeen aikana toteutettiin lisäksi asiakkaita osallistavia tapahtumia kirjastoissa, kaksi asiakaskyselyä ja laadittiin yhteinen asiakaspalvelun perehdytysmateriaali.

Axiell Aurora Gold -kirjastojärjestelmästä tuli useita versiopäivityksiä. Eepos-kirjastojen oma kirjastojärjestelmätyöryhmä selvitti, mitä vaihtoehtoja on uudeksi kirjastojärjestelmäksi. Vaatimusmäärittelyt ja vertailukriteerit laadittiin tarkasti ja tietopyynnöt kahdelle eri kirjastojärjestelmän toimittajalle lähetettiin vuoden 2024 lopussa.

Osa henkilökunnasta osallistui kesäkuussa Kuopiossa järjestettyihin Kirjastopäiviin. Kirjastopäivien aikana kuulumme ajankohtaisista aiheista luentoja, kohtasimme vanhoja tuttuja ja löysimme uusia, esittelypisteiden antamista nappasimme ideoita ja oheismateriaalia mukaan. Jokainen osallistui vuoden aikana johonkin koulutukseen ja oman vastualueensa työryhmän kokouksiin.

Onneksi on oma kirjasto!

Strateginen tavoite	Talousarviotavoite	Toimenpide	Toteuma
Hyvinvoinnin lisääminen Osallisuus ja yhteisöllisyys	Asiakaslähtöisyys Osallisuus Yhteisöllisyys Asiakasraati Tapahtumat ja hankkeet AVI / Valtionavustukset kokeilu- ja kehittämistoimintaan Kirjaston käyttö lisääntyy	Asiakaskysely kirjaston asiakkaille Asiakasraati kirjaston kehittämistyöhön Eri ikäryhmille Osallistujien määrä ja palautteet Lainaus ja kävijätilastojen, verkkokäyntien seuranta sekä tapahtumiin osallistujien määrä	Toteutunut Omatoimikirjastoa koskeva ja Eepos - kirjastoja koskeva kysely Toteutunut Asiakasraadilta kysytty tapaamissa/ sähköpostitse kommentteja esimerkiksi omatoimikirjastoa koskevaan kyselyyn Toteutunut Hankkeet Kirjastotilastot 2024
Hyvinvoinnin lisääminen Digitaalisuus	Kirjasto tukee kaikkien kuntalaisten hyvinvointia ja tasa-arvoa tarjoamalla laadukkaan, ajantasaisen ja uudistuvan kokoelman ja e-aineistot Kuntien yhteinen e-kirjasto, joka antaa kaikille suomalaisille tasa-arvoisen mahdollisuuden käyttää kirjastojen digitaalisia sisältöjä	Alle 5 vuotta nuoremman aineiston määrä on 40 % kirjaston kokoelmasta ja poistot 6 % Markkinointi ja tiedotus Vuosittaiset e-aineiston käyttöluvut	Ei ole toteutunut Poistojen tekeminen vaatii aikaa ja suunnitelmallisuutta Toteutunut E-aineiston käyttöluvut nousseet
Hyvinvoinnin lisääminen Talouden tasapainon ylläpitäminen	Kirjastojärjestelmä Axiell Aurora Gold käytössä, mutta kartoitetaan myös uutta vaihtoehtoa Eepos - kimpassa	Toimiva kirjastojärjestelmä	Toteutunut osittain Aurora Goldista tullut useita päivitysversioita

	Omatoimikirjasto-järjestelmän, asiakastietokoneiden, lainaus- ja palautusautomaattien toimintavarmuus pääkirjastossa, Tiistenjoen kirjastossa sekä lukion kirjastossa	Laitteiden toimivuus	Toteutunut
Hyvinvoinnin lisääminen Osallisuus Yhteisöllisyys	HyTe -yhteistyötä kehitetään ja parannetaan edelleen Kotipalvelu ja Celia sekä selkokirjat - eritasoisille lukijoille ja erilaisiin tilanteisiin	Palvelukoteihin tarjotaan lukuhetkiä ja muuta toimintaa kuten kaverikoiria ja musiikku- ja viriketuokioita museosalkun muodossa yhteistyössä kulttuurikeskuksen kanssa Markkinointi ja tiedotus Käyttäjien määrä / tietoisuus Vanhan Paukun toimijoiden yhteistyö	Toteutunut lukuhetket ja kaverikoirat, ei toteutunut museo-salkku- yhteistyö Toteutunut osittain Muutoksia Celian palveluissa Toteutunut Kulttuurikeskus Vanhan Paukun yhteinen lukuvuosi-teema luonto ja yhteistyönä Virtaa! -runofestivaali ja Paukun pöhinät

	2020	2021	2022	2023	2024
Lainat/asukas	13,38	16,44	15,86	16,56	17,65
Käynnit/asiakas	3,3	3,7	4,7	5,51	6,64
Aineiston hankinta/kirjat /laatusuositus 300/1000 asiakas	307	326	337	393	327,51
Aineiston hankinta/muu aineisto/laatusuositus 100/1000 asiakas	40	42	33	32	16,9
Verkkokäynnit/asiakas	3,46	3,92	4,16	4,75	5,21
Lainaajat %/asukasluku	30	30	30,5	30,82	31,27
Lainaus/kokoelma	1,4	1,65	1,63	1,68	1,77
Taloudellisuus	1,5	1,40	1,48	1,50	1,33
Toimintakulut/as	32,2	51,80	55,83	58,94	58,91

* Taloudellisuus = henkilöstökulut/as + aineistokulut/as/käynnit/as + lainat/as

Kirjastotoimen taloudelliset tunnusluvut

	2022	2023	2024
Toimintatuotot	15 562	37 404	7 497
Toimintakulut	867 614	917 557	918 646
Toimintakate	-852 052	-880 153	-911 149

Kulttuuri-, museo- ja matkailupalvelut

Palvelukuvauks

Kulttuuripalvelut vastaa Lapuan kaupungin kulttuuritoiminnan järjestämisestä, Kulttuurikeskus Vanha Paukun toiminnoista, Lapuan kaupungin museoista sekä Lapuan kaupungin matkailun tehtäväkentästä.

Lapuan kaupunki tunnetaan laajasta kulttuuri- ja taidetarjonnasta sekä luonto- ja puutarha-kohteistaan. Nämä kaikki lisäävät kuntalaisten hyvinvointia ja kotiseutuidentiteettiä ja ne ovat vahvoja vetovoimatekijöitä sekä matkailun että uusien asukkaiden kannalta.

Kulttuurikeskus Vanha Paukku museoineen, gallerioineen sekä muine palveluineen on ympärivuotinen kohde niin paikallisille kuin matkailijoillekin. Lapuan kaupungin museot kuuluvat valtionosuusmuseoiden piiriin, museoita ohjaa museolaki (314/2019) ja kulttuuripalveluita ohjaa laki kuntien kulttuuritoiminnasta (166/2019).

Tavoitteet vuonna 2024 ja niiden toteutuminen

Kulttuuripalvelut ovat vuoden aikana järjestäneet itse ja yhdessä kumppaneiden kanssa kulttuuri- ja taidetapahtumia.

Yleinen kulttuuritoimi on avustanut lapualaisia kulttuuriyhteisöjä ja yksityisiä taiteilijoita määrärahan puitteissa. Avustuksia on saanut seitsemän yksityishenkilöä tai työryhmää ja yhdeksän yhdistystä.

Lapuan taidemuseossa oli kolme uutta näyttelyä. "Horisontti" (10.2-25.2024), joka kokosi yhteen suomalaisten taiteilijoiden ympäristöaiheisia teoksia. "Aurinkomyrsky ja muita sommitelmia" -näyttely (8.6- 7.9.2024) koostettiin eteläpohjalaisten taidemuseoiden abstraktin taiteenkokoelmista. "Retro-spektri" näyttely (21.9.2024-25.1.2025) esitteli taiteilija Anssi Kasitonin uusia, tätä näyttelyä varten tehtyjä töitä sekä vanhempia teoksia. Lapuan taidemuseossa vieraili 10.002 henkilöä, joista 2.917 oli varhaiskasvatuksen, koulujen tai oppilaitosten edustajia.

Patruunagalleria on merkittävä kulttuuridemokratian toteuttaja, sillä sen kautta pääsevät esille niin harrastajat kuin ammattilaiset. Patruunagalleriassa oli yhdeksän näyttelyä, joissa oli esillä paikallisten ja muiden taiteilijoiden ja taiteenharrastajien töitä. Patruunagallerian vieressä on Pohjanmaan valokuvakeskus ry:n galleria, jonne yhdistys itse tuotti valokuvanäyttelyitä.

Lapuan patruunatehtaan museon näyttelyn uudistus eteni vuoden aikana suunnittelusta rakentamiseen. Näyttelyn toteuttaminen on ollut laaja yhteistyöprojekti, johon on osallistunut asiantuntijoita, suunnittelijoita, kumppaneita ja vapaaehtoisia. Tehtaan entiset ja nykyiset työntekijät, konservointityöpajoihin osallistuneet vapaaehtoiset sekä lukuisat yhteistyökumppanit ovat mahdollistaneet uudistuksen. Näyttelyn uudistusta ovat tukeneet Museovirasto, Maanpuolustuksen kannatussäätiö, Turvallisuuden tukisäätiö, Nammo Lapua Oy ja Lapua-keijut Oy. Ulkopuolisen rahoituksen yhteismäärä vuonna 2024 on ollut 53.000 euroa. Lapuan patruunatehtaan museo ja Lapuanliikkeen museo ovat olleet suljettuina rakennustöiden ajan lokakuun alusta lähtien. Sulku laski museoiden kävijämäärää. Museon avaus on tammikuun 2025 lopussa.

Kulttuurikasvatussuunnitelman mukaisesti on tarjottu sisältöjä varhaiskasvatukseen, perusopetukseen sekä myös toiselle asteelle järjestämällä yhteistyössä konsertteja, työpajoja tai

näytöksiä (21 kpl) ja taidemuseovierailuja (167 kpl). KOPS tapahtumissa on tavoitettu yli 4 000 lasta tai nuorta. Kulttuurikasvatussuunnitelma toiselle asteelle on ollut valmisteilla vuoden aikana ja Lapuan kaupunki on osallistunut Lastenkulttuurikeskusten järjestämään sparraukseen.

Kulttuurihyvinvointia on tuettu järjestämällä taidenäyttelyitä hoitokodeissa (18 kpl) ja ikäihmille suunnattua muistelutoimintaa osana museotoiminnan tiedonkeruuta (10 kpl). Kulttuurin Kaikukortin käyttöä on jatkettu ja toimintamalli on vakiinnutettu osaksi kaupungin kulttuuri- ja hyvinvointitoimintaa.

Kesätaiteilijoina oli kaksi kuvataiteilijaa, joiden työpanos jakautui tasan naapurikuntien Kauhavan, Evijärven ja Alajärven kanssa. Taiteilijat elävöittivät kesätapahtumia, veivät toimintaa myös sivukylille ja vierailivat Saarenpääkodissa.

Kulttuuritoimi on ylläpitänyt kansainvälistä taiteilijaresidenssi toimintaa supistetusti. Vuonna 2024 Vanhan Paukun taiteilijaresidenssissä on ollut toimintaa 7 kuukautena. Taiteilijoita on ollut kuusi henkilöä Venäjältä, Kanadasta, Saksasta, Italiasta ja Iranista. Lisäksi residenssi-asunnossa ovat kesäkuukausina asuneet Lapuan kesätaiteilijat.

Vuoden 2024 kuntalaistutkimuksessa kulttuuripalvelut saivat erittäin hyvät arviot. Kuntalaiset olivat tyytyväisiä palveluihin ja niiden saatavuuteen.

Matkailutoimessa on markkinoitu Lapuan matkailukohteita alan messuilla ja tapahtumissa sekä eri viestintäkanavissa. Uusi "Visit Lapua" matkailuesite valmistui. Maakunnallinen matkailuorganisaatio uudistui ja Lapua liittyi osaksi uutta "Visit Seinäjoki region" matkailuorganisaatiota vuodeksi 2025.

Hanketoiminnassa aloitettiin uusi hanke "Nahistuneet naatit - koulujen ruokahävikki pienemmäksi", joka keskittyy koulujen ruokahävikin, tarkemmin lautashävikin hallintaan hyödyntämällä taiteellisia menetelmiä. Hankkeen on rahoittanut Eteläpohjan-liitto EAKR-varoista.

Lapuan kaupungintalo 100-vuotta

Kulttuuripalvelut osallistuivat Lapuan kaupungintalon 100-vuotisjuhlavuoden toteutukseen yhdessä muiden hallinnonalojen kanssa. Yhteistyöllä toteutettiin useita kulttuuritapahtumia. Kaupungintalon juhlavuoden tapahtumien tavoitteena on ollut tavoittaa kuntalaisia laajasti. Juhlavuoden tapahtumia ovat olleet mm. varhaiskasvatuksen lasten tekemä "Kotikaupunkini" -näyttely Patruunagalleriassa, historialuennot kaupungintalon vaiheista, Teatteri Lapuan kanssa yhteistyössä tehty näytelmä, teemalliset tutustumiskäynnit kaupungintalolla ja puistopiknik-konsertti kaupungintalon puistoissa yhteistyössä musiikkiopiston kanssa. Yhteensä tapahtumia on ollut 40 kappaletta, joissa osallistujia on ollut yli 2500 henkilöä. Kaikki tapahtumat, paitsi Teatteri Lapuan näytökset, ovat olleet osallistujille ilmaisia.

Kaupungintalon juhlavuoden tapahtumissa pääkoordinaatiovastuu on ollut kaupungin hallinnon toimialalla, joka on vastannut myös pääosin tapahtumien kuluista.

Strateginen tavoite	Talousarviotavoite	Toimenpide	Toteuma
Hyvinvoinnin lisääminen Kasvun varmistaminen	Julkisentaiteen hankinta Voimaa kulttuurista ja liikunnasta Kaikille sopivaa asumista Osallisuuden ja yhteisöllisyyden lisääminen	Prosenttitaiteen periaatteen käyttöönoton mahdollisuuksien kartoittaminen ja hankinta-periaatteista sopiminen. (Julkisentaiteen hankinnan lisääminen rakennushankkeisiin.)	Ei toteutunut. Uuden uimahallin rakentamisen yhdessä ei lähdetty kokeilemaan taiteen prosenttiperiaatetta
Hyvinvoinnin lisääminen	Hyte-yhteistyö Voimaa kulttuurista ja liikunnasta Innostavaa yhteistyötä onnistuen Kaikkia ja kaikkea kunnioittaen	Kulttuurihyvinvoinnin yhdyspintasopimuksen mukaisten palveluiden tuottaminen ja uusien palvelumahdollisuuksien kartoittaminen.	Toteutui osittain. Vaihtuvat taidenäyttelyt sote-palveluyksiköihin (18 kpl) Kesätaiteilijatoiminta ulotettiin sote-laitoksiin. Muita kohteita ei ole voitu toteuttaa resursien puutteen vuoksi.
Hyvinvoinnin lisääminen	Kaikukortin käyttöönottaminen ja neuvottelut uusien jakajakohteiden mukaan saamiseksi Voimaa kulttuurista ja liikunnasta Innostavaa yhteistyötä onnistuen Kaikkia ja kaikkea kunnioittaen	Kaikukortin käyttöönoton tulokset (korttien lukumäärät, käyttökerrat ja kokemukset). Uusien Kaikukortin käyttökohteiden lukumäärä (Tavoite 5 kpl: Lapuan teatterit ja festivaalit).	Toteutui. Kaikukortin toimintaa jatketaan vuonna 2025. Uusina kohteina mukaan liittyivät Teatteri Lapua ja Kantoteatteri.

Hyvinvoinnin lisääminen Osallisuus Hyvinvointi	Lapuan Patruunatehtaan museon perusnäyttelyn uudistus (Museot) Voimaa kulttuurista ja liikunnasta Kaikkia ja kaikkea kunnioittaen	Näyttelyuudistuksen toteuttaminen.	Toteutui. Näyttely avattiin 31.1.2025.
Kasvun varmistaminen Hyvinvoinnin lisääminen	Lapuan kaupungin museoiden kokoelmien digitoinnin edistäminen (Pyhälahden valokuva-arkisto). Voimaa liikunnasta ja kulttuurista Tänään hyviä ja huomenna vielä parempia Digitaalisuus ulottuu kaikkialle	Digitointityötä edistävät hankkeet tai muut toimenpiteet.	Ei toteutunut. Hankehakemus ei saanut rahoitusta.
Hyvinvoinnin lisääminen	Tarjotaan saavutettavia ja osallistavia kulttuuripalveluja. Selvitetään, voidaanko laatia yhteistyössä lapualaisten kulttuuritoimijoiden ja toisen asteen oppilaitosten kanssa kulttuurikasvatussuunnitelma. Voimaa liikunnasta ja kulttuurista Innostavaa yhteistyötä onnistuen Terveet ja hyvinvoivat kasvu- ja oppimisympäristöt	Tapahtumien lukumäärä ja osallistujamäärä sekä tapahtumien kohdentaminen eri kohderyhmille. Laajennetun kulttuurikasvatussuunnitelman valmistuminen (KOPS II) ja käyttöönotto	Toteutui. Kulttuuripalvelut ovat järjestäneet monipuolisesti erilaisia tapahtumia eri kohderyhmät huomioiden. KOPS II suunnitelman luonnos on valmiina.

Kasvun varmistaminen Talouden tasapainon ylläpitäminen	Vahvistetaan lapua- laista matkailutoimialaa ja lisätään matkailijamää- riä.(Matkailu) Innostavaa yhteistyötä onnistuen Digitaalisuus ulottuu kaikkialle	Matkailuesite. Markkinointiviestintäsuun- nitelma ja digitaalisen markkinoinnin kokeilut.	Toteutui. Uusi matkailuesite on valmistunut. Uusia digitaalisen markkinoinnin kanavia on otettu käyttöön (ha- kukoneoptimointi, digimainokset, sähköi- set mainokset) Kesällä ryhmämatkalai- sia on käynyt yli 2500 hlö.
Hyvinvoinnin lisääminen	Vanhan Paukun toimi- joiden yhteistyö. Voimaa kulttuurista ja liikunnasta. Innostavaa yhteistyötä onnistuen	Kulttuurikeskus Vanhan Paukun yhteinen lukuvuo- siteema tuottaa uusia tilaisuuksia ja tapahtumia. 1-3 uutta yhteistyössä jär- jestettyä tilaisuutta.	Toteutui. Vanhan Paukun after work-tapahtumat yhdessä kulttuurikes- kuksen yrittäjien kanssa.

Tunnusluvut

	TP 2020	TP 2021	TP 2022	TP 2023	TP 2024
Toimintakate kulttuuri	-781.244	-775.598	-743.432	-795.087	-743.267
josta matkailun toimintakate	-52.017	-60.257	-67.252,	-49.2834	-43.950
Museoiden valtionosuus	92.930	92.930	92.930	107.305	110.116
Kulttuurimenot euroa/ as	54,9	54,9	52,7	56,7	50,3
Kulttuurihist.museon kävijä-määrä	3.500	3.500	8.641	18.477	16.600
Taidemuseon kävijämäärä (vuodet 2020-2021 laskettu yhteen Patruunagallerian kanssa)	21.265	19.975	5.465	8.840	10.002
josta taidemuseon koulu- ja oppilasryhmä kävijämäärä (kpl/hlö)					167/2917
Patruunagallerian kävijä-määrä (vuodet 2020-2021 laskettu yhteen tai- demuseon kanssa)	-	-	17.282	18.477	16.600
Tapahtumiin osallistuneet yht. (kpl/ hlö)	17/ 2.619	29//110	73/5.675	66 /14.291	104/30.524
Joista oppilaitoksille suun- natut tapahtumat (kpl/ hlö). (Vuodesta 2024 ei mukana taidemu- seota)	59/924	55/832	193/2.920	132/4.311	21/1.182
Opastetut kierrokset: Vanha Paukku, hautausmaa ja kaupunki (kpl/ hlö)	26/327	38/ 827	50/ 1387	49/1737	69/2.375
Yksityistilaisuudet, kokouk- set, muiden järjestämät tapahtumat (kpl/hlö)	81/1.991	140/1.211	47/2.374	56/2.118	62/2.417
Kulttuuri-toimintaan osallis- tuneet yhteensä	30.626	26.446	43.744	49.631	32.899
Menot euroa / kultt. toim. osallistuneet	25,5	29,3	17	17,5	21,46

Kansalaisopistopalvelut

Palvelukuvaus

Lapuan kansalaisopisto tarjoaa laadukkaita oppimisen ja harrastamisen mahdollisuuksia kaikille kuntalaisille lähi- ja etäopetuksena. Kurssitarjonta on opiston ja kaupungin strategiassa mainittujen arvojen mukaista, uudistuvaa ja joustavaa, #parasta asukkaille. Koulutuspalvelujen kehittämiseksi tehdään tiivistä yhteistyötä kaupungin muiden yksiköiden ja muiden keskeisten sidosryhmien kanssa. Yhteistyötä tehdään paikallisesti, alueellisesti ja valtakunnallisesti. Kansalaisopisto toteuttaa elinikäisen oppimisen sekä jatkuvan oppimisen periaatteita noudattaen toiminnassaan lakia vapaasta sivistystyöstä ja taidekoulun osalta lakia taiteen perusopetuksesta. Opisto tarjoaa luentoja ja koulutusta tarvittaessa myös maksupalvelutoimintana. Kansalaisopisto ylläpitää Lapuan taidekoulua, joka antaa taiteen perusopetusta yleisen oppimäärän mukaan kuvataiteessa, käsityössä, teatteri- ja tanssitaitteessa. Opetuksessa on mukana lapsia varhaisiästä nuoriin aikuisiin. Aikuisten taiteen perusopetusta toteutetaan kuvataiteissa. Lapuan taidekoulu järjestää vuosittain näyttelyitä, esityksiä ja muita taidetapahtumia kaikkien lapualaisten iloksi

Tavoitteet vuonna 2024 ja niiden toteutuminen

Hyvinvointi niin fyysisen, sosiaalisen kuin kulttuurisen toiminnan lähtökohtana näkyi eri ikäryhmille räätälöityinä kurssisisältöinä ja useina vapaan sisäänpääsyn tilaisuuksina kuten luentoina, konserteina, teatteri- ja balettiesityksinä ja näyttelyinä. Osaamisperusteisesti laadittuja, opintopisteytettyjä kursseja tarjottiin kahdeksan, joista toteutui neljä. Yleisöluentoja toteutui 22, joilla oli yhteensä 567 osallistujaa. Taidekoulun ja sen esiintyvien ryhmien rooli tapahtumajärjestämisessä oli merkittävä, esim. balettinäytöksiin osallistui yli 1000 katsojaa. Opiston kokonaisopetuksen tuntimäärä oli 9147 tuntia, josta taiteen perusopetuksen osuus 1735 tuntia. Kerhotoiminnan tuntien osuus oli 63 tuntia. Kerhotuntien rahoitus tulee Suomen malli -hankkeesta. Opintoseteleillä alennettiin työttömien, alhaisen koulutuspohjan, maahanmuuttajien, senioreiden ja erityisryhmien kurssimaksuja eri kursseilla. Opintoseteliä hyödynsi 160 henkilöä, Kaiku-kortilla osallistui kursseille 19 henkilöä.

"Hyvä opisto" -hankkeen myötä valmistui tasa-arvo- ja yhdenvertaisuussuunnitelma, jonka yhteydessä toteutettiin opiskelija- ja henkilöstökysely. Suunnitelmassa mainittuja toimenpiteitä tasa-arvon, yhdenvertaisuuden ja saavutettavuuden kehittämiseksi on toteutettu vuoden 2024 aikana (kotisivujen, oppaan ja ilmoittautumisjärjestelmän saavutettavuusinfon parantaminen, kurssikuvausten täsmentäminen, matalan kynnyksen kurssit).

Opiskelijakysely toteutettiin kevätkaudella 2024. Vastausten perusteella opiskelijat kokevat huomattavia hyvinvointivaikutuksia yleisen hyvinvoinnin, mielen hyvinvoinnin, uusista asioista innostumisen ja sosiaalisten suhteiden näkökulmasta. Sekä kansalaisopisto että taidekoulu menestyivät erinomaisesti Kuntaliiton Kuntalaistutkimus 2024 kyselyssä. Kansalaisopisto sijoittui kolmanneksi mitattaessa kuntalaisten tyytyväisyyttä opiston toimintaan. Saavutettavuuden/saatavuuden näkökulmasta kansalaisopistomme oli ensimmäisellä sijalla. Mitattaessa tyytyväisyyttä ja saavutettavuutta/saatavuutta, taidekoulun järjestämä taiteen perusopetus sijoittui ensimmäiselle sijalle yhdessä musiikkiopiston kanssa.

Tasa-arvon ja yhdenvertaisuuden näkökulmasta on tärkeää tarjota opistotoimintaan osallistumisen mahdollisuus myös heille, jotka eivät pääse itse kurssipaikalle. Kuvataiteen, musiikin ja liikunnan kursseja toteutettiin myös palvelukodeissa ja senioritaloissa. Kevätkaudella 2024 palvelukodeissa ja senioritaloissa oli käynnissä 18 kurssia ja syyskaudella 12 kurssia.

Opiston, taidekoulun ja Paukun eri yksiköiden yhteistyö oli monipuolista mm. yhteisten luentotilaisuuksien, konserttien ja näytösten järjestämisessä ja kulttuurikasvatussuunnitelma-

työskentelyssä, esimerkkinä "Virtaa!" -runotapahtuma, baletti-iltamusiikit sekä kirjailijavierailut. Lukuvuoden 2024-2025 Paukun toimijoiden yhteinen teema on metsä ja luonto.

Taidekoulun opetussuunnitelman uudistustyö saatettiin loppuun syksyn 2024 kuluessa. Opetussuunnitelmauudistuksessa muutettiin opetustunnit opintopisteiksi ja lisättiin arviointikriteerit. Syyskauden 2024 alusta uudet taidekoulussa aloittavat opiskelijat voivat saada opintonsa Omaan opintopolkun (Koski-järjestelmä).

Kansainvälinen toiminta taidekoulussa oli aktiivista. Vuoden aikana toteutui tanssioppilaiden vierailu Tallinnassa Eesti Tantsukoolissa ja kuvataideoppilaiden opintomatka Rakvereen At-hena taidekouluun. Joulukuussa 2024 taidekoulussa vieraili nykytanssin opettaja Eesti Tantsukoolista opettaen liki kaikkia balettiryhmiä. Kulttuuriopetussuunnitelman puitteissa toteutettiin yhdessä musiikkiopiston kanssa musiikkia ja kuvataiteita yhdistäviä työpajoja neljässä varhaiskasvatusyksikössä. Visuaalisten taiteiden TPO -näyttelyssä vieraili useita varhaiskasvatuksen ja peruskoulun ryhmiä.

Keväällä 2025 päättötodistuksen sai taidekoulusta kahdeksan oppilasta: neljä kuvataiteissa ja neljä tanssitaiteessa.

Hanketoiminta jatkui aktiivisena viiden hankkeen myötä:

- TEPKO- Taiteen perusopetuksen henkilöstökoulutusta Etelä-Pohjanmaalla ja Kokkolan seudulla
- HYVÄ opisto - Hyviä väestösuhteita, tasa-arvoa ja yhdenvertaisuutta,
- Me osatahan! E-P:n osaavat vapaan sivistystyön oppilaitokset ja tuntiopettajat,
- Osaajien opisto - osaamisperusteisuus Lapuan kansalaisopistossa
- Taidetta, taitoja ja verkostoja -Erasmus+ hanke

Valtionosuuden laskua kompensoitiin kurssimaksujen korotuksella, opetustuntimäärän vähentämisellä ja myyntipalvelutoiminnan lisäämisellä. Myyntipalvelukursseja toteutui vuoden 2024 aikana 10, esim. kaupungin henkilöstön ensiapukoulutuksia ja suomen kielen kursseja.

Strateginen tavoite	Talousarviotavoite	Toimenpide	Toteuma
Hyvinvoinnin lisääminen osallisuus	Vahvuutena välittäminen Yksinäisyyden vähentäminen	Opisto tukee paikkakunnan yhteisöllisyyttä ja sosiaalisen pääoman kasvua kaikille kuntalaisille avoimilla yleisötilaisuuksilla. Yleisöluennoille, näyttelyihin, konsertteihin, teatteriesityksiin, näytöksiin on jokainen kuntalainen tervetullut. Tutkusti kulttuuritapahtumiin osallistuminen ja taide-elämykset vähentävät yksinäisyyden kokemusta. Tilaisuuksia vähintään 10 /lukuvuosi.	Toteutunut, tilaisuuksia 34 kalenterivuoden aikana. Yleisöluennot ja suurin osa tapahtumia maksuttomia tilaisuuksia.
Hyvinvoinnin lisääminen	Työ- ja toimintakyky paranee	Fyysistä hyvinvointia ja terveyttä edistävää liikunta- ja	Toteutunut, kalenterivuoden

osallisuus kannustava ja innostava ilmapiiri	Työn kuormittavuus tasapainottuu	tanssikursseja suunnitellaan ja toteutetaan siten, että eri-ikäisille harrastajille löytyy tarjontaa. Liikunta- ja tanssikurssien tuntimäärä on vähintään 16 % prosenttia opetuksen kokonaismäärästä.	liikunta- ja tanssikurssien osuus 22% opetuksen kokonaismäärästä
Hyvinvoinnin lisääminen	Toiminnan saavutettavuuden parantaminen	Kaikukorttien käyttökerrat opistossa Opiston toiminnan saavutettavuuden parantaminen, mm. kotisivujen kehittäminen, matalan kynnyksen kurssitoiminnan kehittäminen - opiskelijapalautekyselyn yhteydessä kysely saavutettavuudesta.	Toteutunut.
Hyvinvoinnin lisääminen	SISOTE	Kursseja toteutetaan toimintakeskuksessa sekä toiminta-alueen palvelukohteissa, tavoitteena palveluiden saavutettavuus, yhdenvertaisuus ja tasa-arvoisuus.	Toteutunut
Hyvinvoinnin lisääminen mielen hyvinvointi osallisuus Kokeileva innovointi Verkostoituminen Yksilöllinen kohtaaminen Kannustava ja innostava ilmapiiri	Voimaa kulttuurista ja liikunnasta Vahva ja laadukas perustoiminta	Kansalaisopistotoiminta tuottaa tutkitusti hyvinvointivaikutuksia, vahvistaa verkostoja, kannustaa elinikäisen ja jatkuvan oppimisen hengessä itsensä kehittämiseen. Hyvinvoinnin tuottamisessa tärkeää on huomioida myös taiteiden ja kulttuurin harrastamisen tuottamat hyvinvointivaikutukset. Koulutuksen ja harrastusten tarjonnan ja kysynnän kohdatessa opiskelijamäärät pysyvät hyvällä tasolla, n. 18% lapualaisista osallistuu kurssitoimintaan. Opetuksen laatua tarkastellaan lukuvuosittaisilla palautekyselyillä.	Toteutunut. Opiskelijakysely toteutettu kevätkaudella 2024. 20% lapualaisista osallistuu toimintaan.

Tunnusluvut

	2020	2021	2022	2023	2024
Toimintatuotot	250.122	352.429	372.943	250.748	239.874
Toimintamenot	726.230	1.150.444	1.164.975	1.065.032	1.035.318
Toimintakate	-476.108	-798.015	-792.031	-814.285	-795.444
Valtionosuus (netto)	356.255	375.335	375.335	386.662	341.574
Kurssimaksut	123.386	125.243	140.624	155.332	172.416
Opetustuntimäärä	8547	10484**	9 662 +kerhotunnit 584	9093 kerhotunnit 262	8819 +kerhotunnit 62 ja myyntipalvelukurssit 135
Opiskelijamäärä	2312	2870**	2652 +kerhojen opis- kelijat 520	2684 + kerhojen opis- kelijat 202	2640 + kerhojen osallistujat 49, myynti- palvelukurssit 120
Osallistujamäärä	5445	6086***	5688 +suomen malli 574	5997 +kerhojen opis- kelijat 215	5889 + kerhojen opiskelijat 62, myyntipalvelu- kurssit 120
Valtionosuustunnit	7373	7359	7359	7291	6296
Kurssimäärä/ luku- vuosi	215	367****	326 +suomen malli kurssit 25	336 +suomen malli kurssi 14	298 suomen malli kurssi 4+myyntipalvelu- kurssit 10

Liikuntapalvelut

Palvelukuvaus

Liikuntatoimi järjestää kunnallisen liikuntapaikkaverkoston ylläpidon sekä tuottaa ja hallinnoi ko. tiloissa ja alueilla monipuolisesti erilaisia liikunta- ja harrastuspalveluita. Ohjaustoiminnan osalta liikuntatoimi ensisijaisesti tuottaa liikuntapalvelua yksityissektorin ja seuratoiminnan ulkopuolelle jääville kuntalaisille myös erityisryhmät huomioiden.

Lapuan kaupungin toimialojen, kolmannen sektorin ja liikunta-alan yritysten kanssa tehdään yhteistyötä kattavan liikuntapalveluverkoston ylläpitämiseksi ja vähän liikkuvien kuntalaisten tavoittamiseksi. Yhteistyön erityisenä painopisteenä on lasten ja lapsiperheiden liikuttaminen sekä ikääntyneiden kunto- ja terveysliikunta. Liikuntapaikkaverkoston ylläpitoa järjestetään yhteistyössä teknisen laitoksen kanssa. Liikuntapaikkaverkoston kehittämisessä tärkeässä osassa on kuntalain mukainen kuntalaisten kuuleminen.

Tavoitteet vuonna 2024 ja niiden toteutuminen

Tavoitteet toteutuivat kattavasti. Isoina teemoina olivat henkilöstö- ja asiakaskokemusten parantaminen. Harrastamisen Suomen mallin säännöllisen arvioinnin perusteella oppilaiden sitoutumisessa toimintaan ja etsivässä harrastustoiminnassa koettiin suhteessa eniten haasteita. Arviot on tehty koulukohtaisesti henkilöstön toimesta. Tuloksissa koulukohtaista vaihtelua. Verrattuna moniin muihin kuntiin Lapuan harrastamisen Suomen mallin toiminta voidaan arvioida olleen hyvällä tasolla. Liikuntatoimi on tukenut Suomen mallin tavoitteita tarjoamalla maksuttomia uimakortteja perusopetuksen oppilaille, mikä on aktivoinut myös oppilaiden huoltajia liikkumaan.

Strateginen tavoite	Talousarviotavoite	Toimenpide	Toteuma
Hyvinvoinnin lisääminen	Työ- ja toimintakyky paranee Työn kuormittavuus tasapainottuu Sairauspoissaolot vähenevät Yhteisöllisyyden kasvattaminen	Säännöllinen tiedonhankinta henkilöstöltä ja asiakkailta kyselyin, ½ vuosittain. Asiakastyytyväisyys (asteikko 1-5). Tavoitetaso hyvä. Henkilöstötyytyväisyys (asteikko 1-5). Tavoitetaso hyvä.	Toteutunut*
	Työ- ja toimintakyky paranee Yhteisöllisyyden kasvattaminen	Kävelyn- ja pyöräilyn kehittämisohjelman toimenpiteet Onko toimenpiteet toteutettu? (K/E)	Toteutunut. Valokuvasuunnistus pyöräillen suunnitelmissa. Avustuksissa yksittäinen toiminta huomioitu

Hyvinvoinnin lisääminen	HyTe -yhteistyö kehittäminen ja sujuvoittaminen yhdessä hyvinvointialueen kanssa	TeaViisari-prosessien käyttöönotto. Varautuminen mahdollisten HYTE-valtionavustuksien käyttöönottoon	Toteutunut
		Elintapaohjauksen prosesseista saadaan yksilötasolla tarkkaa terveystietoa, mutta eettisistä syistä niiden julkisuus on rajattua. Asiakastyytyväisyys. Tavoitetaso hyvä.	Toteutunut

*Toteutus asiakaskokemuksen osalta jatkuvana ja toimintakohtaisena palautteenkeruuna. Henkilöstökyselyitä toteutettiin eri teemoilla useampia.

Tunnusluvut

Ulk./sis.	TP 2020	TP 2021	TP 2022	TP 2023	TP 2024
Toimintatuotot	345.513	501.321	584.071	494.458	466.444
Toimintakulut	-1 936.152	-1 973.243	-2 275.464	-2 153.174	-2.513.320
Toimintakate	-1 590 639	-1 471 922	-1 691.393	-1 658.717	-2.046.877

	2020	2021	2022	2023	2024
Uimahallin kävijät / kpl	36834	54896	58539	69.855	66.200
Vesivoimistelut kävijät / kpl	3703	4569	3950	5.240	5.080
Erityisliikunnan kävijät / kpl	738	995	722	977	1.109
Ikääntyvien liikuntakävijät / kpl	3360	4628	4329	6.652	6.356
Muut ohjatut ryhmät kävijät / kpl	4010	4004	2799	1.916	1.495
Vauvauinti kävijät / kpl, kokoon-tumiskerrat	- 60	- 27	67	53 28	396 50
Kesäuimakouluihin osallistujat / kpl	- -	531	520	519	441

Nuorisopalvelut

Palvelukuvaus

Nuorisopalveluiden tarkoituksena on tukea nuorten kasvua ja itsenäistymistä, edistää nuorten osallisuutta ja vaikutusmahdollisuuksia, tukea nuorten harrastamista ja toimintaa, edistää nuorten yhdenvertaisuutta ja tasa-arvoa sekä parantaa nuorten kasvu- ja elinoloja. Lähtökohtina ovat; yhteisvastuu, kulttuurinen moninaisuus ja kansainvälisyys, kestävä kehitys, terveet elämäntavat sekä ympäristön kunnioittaminen sekä monialainen yhteistyö.

Etsivän nuorisotyön tehtävänä on tavoittaa tuen tarpeessa oleva nuori ja auttaa häntä sellaisten palvelujen ja muun tuen piiriin, joilla edistetään hänen kasvuaan, itsenäistymistään, osallisuuttaan yhteiskuntaan ja muuta elämän hallintaansa sekä pääsyään koulutukseen ja työmarkkinoille. Etsivä nuorisotyö perustuu nuoren vapaaehtoisuuteen ja nuoren kanssa tehtävään yhteistyöhön nuorten kanssa työtä tekevien tahojen kanssa.

Tavoitteet vuonna 2024 ja niiden toteutuminen

Tavoitteet toteutuivat kattavasti. Isoina teemoina olivat henkilöstö- ja asiakaskokemusten parantaminen. Kulttuurinuorisotyötä käynnistettiin ja jatkokehitettiin AVI:n osittaisella rahoituksella. Osallistavan budjetoinnin toimenpiteet toteutettiin vuoden 2024 lopussa teemalla yläkoulun oppilaiden viihtyvyys.

Strateginen tavoite	Talousarviotavoite	Toimenpide	Toteuma
Elämänlaatu ja mielen hyvinvointi	Työ- ja toimintakyky paranee	Säännöllinen tiedonhankinta henkilöstöltä ja asiakkailta kyselyin, ½ vuosittain.	Toteutunut *
	Työn kuormittavuus tasapainottuu	Asiakastyytyväisyys (asteikko 1-5). Tavoitetaso hyvä.	
	Sairauspoissaolot vähenevät	Henkilöstötyytyväisyys (asteikko 1-5). Tavoitetaso hyvä.	
	Yhteisöllisyyden kasvattaminen		
	Koulunuorisotyön kehittäminen	Koulunuorisotyöhankkeen mittarit	Toteutunut
	Etsivän nuorisotyön kehittäminen	Etsivä nuorisotyö. Sovari-tulokset. Tavoitetaso hyvä.	Toteutunut mm. Sovaritulokset
	Ohjaamo-toiminnan kehittäminen. Edellyttää myönteistä rahoituspäättöstä.	Ohjaamon Kannustinmalli hankkeen mittaristo	Toteutunut
HyTe	HyTe -yhteistyö kehittäminen ja sujuvoittaminen yhdessä hyvinvointialueen kanssa	Nuorisolain mukainen monialaisen yhteistyön toteutuminen. Asteikko 1-5.	Toteutunut 3,28 /5,00

*Toteutunut kyselynä, kehityskeskusteluna ja pelisääntöjen laadintana

Tunnusluvut

Sis./ulk.	TP 2020	TP 2021	TP 2022	TP 2023	TP 2024
Menot	-407.325	-441.074	-462.842	-598.564	-648.450
Tulot	90.625	55.808	76.4456	138.301	156.450
Kate	-316.700	-385.226	-386.397	-460.263	-492.362

	TP 2020	TP 2021	TP 2022	TP 2023	TP 2024
Liikennepuiston kävijät/pv, yhteensä	50,2 1756	45,5 2184	35,5 1562	30,3 1634	28,8 1611
Lastenleirit leiriläiset	65	144	152	177	131
Hirvijärven leiritalon käyttöpäivät	26	71	68	50	51
Nuorisotalon käyttäjät muu kuin oma toiminta	291	385	521	513	485
Avoin nuorisotoiminta kävijämäärä/ aukiolopäivä	15,1	22,8	25,7	22,35	21,59
Etsivän nuorisotyön asiakkaiden osuus alle 29-vuotiaista asukkaista (%)	1,76	2,43	2,23	2,17	2,11

Hyvinvoinnin ja terveyden edistämisen palvelut

Palvelukuvauks

Hyvinvoinnin edistämisen tehtävä on laaja ja edellyttää poikkihallinnollista yhteistyötä. Kuntalaisten hyvinvointi on yhteydessä koulutukseen, liikunta-, ruoka- ja kulttuuripalveluihin, kaavoitukseen, vesihuoltoon, ympäristön tilaan, liikennejärjestelyihin sekä moniin muihin kunnan hoitamiin tehtäviin. Hyvinvoiva lapualainen on koko kaupungin toiminnan tärkeä tavoite. Väestön hyvinvoinnin edistäminen perustuu lainsäädäntöön sekä Lapuan kaupunkistrategiaan, ja sen eteen tehdään työtä kaupungin kaikilla toimialoilla. Kunnan kumppaneita hyvinvoinnin edistämässä ovat vapaaehtoiset, yhteisöt, järjestöt, yritykset ja seurakunnat. Hyvinvoinnin ja terveyden edistämisen palveluilla on vastuu hyvinvointityön kokonaisuuden organisoinnista ja kehittämisestä lainsäädännön edellyttäminä rakenteina. Käytännössä palvelussa vastaanotetaan, arvioidaan ja jaetaan tietoa muille toimintayksiköille sekä huolehditaan poikkihallinnollisten työryhmien yhteistyön ja keskustelun sujuvuudesta. Keskeistä on myös vastata yhteisen suunnittelun etenemisestä, valmistella suunnitelmat osaksi päätöksentekoa sekä vastata suunnitelman seurannasta ja raportoinnista.

Tavoitteet vuonna 2024 ja niiden toteutuminen

Vuosi 2024 oli Lapualla hyvinvointityön onnistunut vuosi. Asetetut tavoitteet toteutuivat pääosin hyvin ja kaupungin hyvinvointityötä kehitettiin. Hyvinvointityön rakenteet vakiintuivat, poikkisektorista yhteistyötä syvennettiin ja uusia yhteistyömuotoja kehitettiin.

Hyvinvointiraportti 2023 valmistui tavoitteiden mukaisesti ja hyväksyttiin kaupunginvaltuustossa kesäkuussa 2024. Raportti tarjosi kattavan kuvan kaupungin hyvinvointityön tilasta ja hyödynsi monipuolisesti paikallista ja kansallista tilastodataa, TEAviisari-tuloksia sekä toimialojen arviointeja.

HYTE-tiimi kokoontui vuoden aikana viisi kertaa, keskittyen erityisesti "Vahvuutena välittäminen"-kampanjan toteutukseen. Kampanja sisälsi esimerkiksi erilaisia tapahtumia ja pilottikokeiluja, joista merkittävimmät olivat HyväSauma-kohtaamispaikkatoiminnan edistäminen yhteistyössä Lapuan Sininauha ry:n kanssa, sekä viiden kunnan ja hyvinvointialueen kanssa yhteistyössä toteutettu Teinineuvola-pilotti. "Vahvuutena välittäminen" -ajatus ei ainoastaan näkynyt yksittäisissä tapahtumissa, vaan se myös ohjasi kaupungin yleistä ajattelutapaa ja toimintakulttuuria. Sen ydinajatus juurtuikin vuoden aikana osaksi kaupungin strategiaa, päätöksentekoa, viestintää ja palvelumuotoilua.

Lakisääteinen, monialainen yhteistyöryhmä lasten ja nuorten hyvinvointiryhmä sekä työikäisten hyvinvointiryhmä perustettiin ja niiden toiminta käynnistyi menestyksekkäästi. Ryhmien toiminta noudattaa yhteistä vuosikelloa, mikä varmistaa tärkeiden teemojen monipuolisen käsittelyn eri ikäryhmien näkökulmasta. Esimerkiksi lasten ja nuorten hyvinvointiryhmän toiminta on ollut tiivistä ja tuloksellista, ja se on onnistunut luomaan hyvää yhteistyötä eri toimijoiden välille. Myös työikäisten hyvinvointiryhmä on saanut kiitosta osallistujiltaan ja sen on koettu vahvistavan paikallista yhteistyötä merkittävästi.

Vaikuttamistoimielinten toiminta jatkui aktiivisena ja tavoitteellisena. Hyvinvointikoordinaattori toimi vanhus- ja vammaisneuvoston sihteerinä ja tuki niiden toimintaa. Toukokuusta 2024 lähtien hyvinvointikoordinaattori on lisäksi toiminut nuorisovaltuuston ohjaavana aikuisena, mikä on mahdollistanut nuorten osallistumisen ja vaikuttamisen kaupungin päätöksentekoon yhä saumattomammin.

Yhteistyö hyvinvointialueen kanssa vahvistui entisestään teemakohtaisten yhteistyöverkostojen kautta. Yhteistyön tuloksena syntyi esimerkiksi "MIELI HYVIN - Lapset ja nuoret

Lapualla" -sivusto, joka tarjoaa tukea ja tietoa lasten ja nuorten mielen hyvinvoinnin edistämiseen. Sivusto on hyvä esimerkki siitä, miten yhteistyöllä voidaan luoda konkreettisia palveluita ja tukea kuntalaisille.

Strateginen tavoite	Talousarviotavoite	Toimenpide	Toteuma
Elämänlaatu ja mielen hyvinvointi	Työ- ja toimintakyky paranee Työn kuormittavuus tasapainottuu Sairauspoissaolot vähenevät Yhteisöllisyyden kasvataminen	Hyvinvoinnin ja terveyden edistämisen palveluiden organisointi. Tehtäväkuvat päätetty (Kyllä / Ei) Eri organisaatioiden kiinnostus osallistua poikkisektoriseen yhteistyöhön kartoitettu (Kyllä / Ei)	Tehtäväkuvat päätetty: kyllä Poikkisektorinen yhteistyö: lakisääteinen yhteistyöryhmä (lapset ja nuoret) nimetty, toiminta vakiintumassa. Muiden ikäryhmien osalta työikäisten ryhmä muodostettu, toiminta vakiintumassa. Ikääntyneiden hyvinvointiryhmän tarve ja osallistujat kartoitetaan kevään 2025 aikana.
HyTe	HyTe -yhteistyö kehittäminen ja sujuvoittaminen yhdessä hyvinvointialueen kanssa	Hyte-kuntaosuuden mittarit (€/as) Vuosittainen hyvinvointikertomus laadittu (Kyllä / Ei)	2024: 19,3€ (2023: 19,6 €) (2022: 19,3 €) Laaditaan maaliskuussa 2025.

7.1.6 Tekninen lautakunta

Tekninen lautakunta

Käyttötalouden toteutuminen

Sitovuustaso toimielimen toimintakate

Sisältää sisäiset ja ulkoiset erät

	Alkuperäinen talousarvio	Talousarvio muutos	Muutettu talousarvio	Toteutuma 2024	Poikkeama + yli/ -alle	Käyttö %
Toimintatuotot						
Myyntituotot	3 857 600		3 857 600	3 911 854	54 254	101,4 %
Maksutuotot	107 600		107 600	86 443	-21 157	80,3 %
Tuet ja avustukset	22 200		22 200	45 886	23 686	206,7 %
Muut toimintatuotot	368 800	7 568 850	7 937 650	7 962 179	24 529	100,3 %
Toimintatuotot	4 356 200	7 568 850	11 925 050	12 006 362	81 312	100,7 %
Valmistus omaan käyttö	512 000		512 000	348 191	-163 809	68,0 %
Toimintakulut						
Henkilöstökulut	-6 894 300		-6 894 300	-6 077 914	-816 386	88,2 %
Palvelujen ostot	-4 157 600		-4 157 600	-4 905 112	-747 512	118,0 %
Aineet, tarvikkeet ja tavarat	-4 635 200		-4 635 200	-4 590 706	-44 494	99,0 %
Avustukset	-82 000		-82 000	-99 861	17 861	121,8 %
Muut toimintakulut	-73 000	-1 180 970	-1 253 970	-1 384 521	130 551	110,4 %
Toimintakulut	-15 842 100	-1 180 970	-17 023 070	-17 058 114	35 044	100,2 %
Toimintakate	-10 973 900	6 387 880	-4 586 020	-4 703 561	117 541	102,6 %

Tekninen lautakunta

Tekninen lautakunta

Palvelukuvaus

Teknisen lautakunnan toimialaan kuuluu asuin- ja toimintaympäristön ylläpito ja kehittäminen, kaupungin kiinteän käyttöomaisuuden hoito, vesihuolto sekä ruoka- ja puhtauspalvelut.

Seuraavia palveluja ohjataan tästä yleislinjasta poiketen:

Yleiskaavoitusta, maapolitiikkaa, maanhankintaa, asemakaavoitusta sekä tonttien myyntiä ohjaa kaupunginhallituksen alainen puheenjohtajisto.

Tekninen lautakunta

Teknisen lautakunnan jäsenet:

Olli Lahdensuo (pj 10.6.2024 saakka), Lasse Rajala (pj 10.6.2024 alkaen), Rauno Latvala (vpj), jäsenet Maiju Lemettinen, Jaakko Ojanperä, Jaana Tuuri, Marko Makkonen, Hanne Ronkainen, Heli Häkkinen (Matilainen), Matti Kuusisaari. Kaupunginhallituksen edustajana Esa Rintala. Nuorisovaltuuston edustaja Aaro Leppänen (16.9.2024 alkaen).

Teknisen lautakunnan esittelijänä toimi tekninen johtaja Mirva Korpi ja sihteerinä hallintosihteerä Kirsi Vesala.

Tilivelvolliset viranhaltijat:

Tekninen johtaja Mirva Korpi, kaupungingeodeetti Markku Turja, kiinteistöpäällikkö Timo Korpela (31.8.2024 saakka), rakennuttajainsinööri/vt. kiinteistöpäällikkö Jarmo Kivikangas (1.9.2024 alkaen), palvelupäällikkö Leena Luomanen, vt. kunnallistekniikan päällikkö/kunnallistekniikan suunnittelija/tiimestari Ulpu Viimaluoto (30.6. saakka virkaatekevänä, 1.7.2024 viranhaltijana), sekä kaupunginpuutarhuri Raija Talvitie (31.8.2024 saakka).

Sisäinen valvonta ja siihen liittyvä riskien hallinta teknisessä keskuksessa

Sisäisessä valvonnassa ei ole tunnistettu hallitsemattomia riskejä. Teknisessä keskuksessa voidaan vähentää edelleen riskejä toimintatapoja kehittämällä. Lisäksi on tarpeen yhtenäistää käytäntöjä eri vastualueilla.

Teknisen lautakunnan keskeisimmät toiminnalliset ja taloudelliset tekijät vuonna 2024

Teknisen toimialan toiminta toteutui pääosin toiminnallisten ja taloudellisten tekijöiden osalta suunnitellusti. Yllättäviä kustannuksia syntyi vanhan lukion maaperän kunnostamisesta ja vesivahinkokorvauksista.

Teknisen lautakunnan investoinnit toteutuivat 83-prosenttisesti. Teknisen lautakunnan osalta oli tarpeen hakea noin 700 000 euron lisämääräraha vuonna 2024, jotta kesken jääneet investoinnit voidaan toteuttaa vuonna 2025.

Tekninen lautakunnan alainen esihenkilöstö on osallistunut aktiivisesti työnantajan järjestämään esihenkilökoulutukseen. Lisäksi tekninen toimiala on järjestänyt omaa työhyvinvointitoimintaa. Lisäksi teknisellä toimialalla on pyritty parantamaan tiedonkulkua.

Tekninen lautakunta ja yleispalvelut

Palvelukuvauk

Teknisen lautakunnan toimialaan kuuluvat vuonna 2024 ruoka- ja puhtauspalvelut, maankäyttö-, kaavoitus ja mittauspalvelut, rakennus- ja kiinteistöpalvelut ja kunnallistekniset palvelut. Hallintopalvelut sisältävät teknisen toimialan henkilöstöhallinnon, päätöksenteon, kirjaamisen ja arkistoinnin, toimistopalvelut sekä teknisen toimialan henkilöstön rekrytoinnin.

Tavoitteet vuonna 2024 ja niiden toteutuminen

Talousarviovuonna 2024 tavoitteena oli panostaa henkilöstön hyvinvointiin ja kehittää teknisen toimialan tiedon kulkua, jota kehitetään edelleen vuoden 2024 aikana. Lisäksi tavoitteena oli, että esihenkilöitä kannustetaan osallistumaan työnantajan järjestämään koulutukseen ja pyritään vahvistamaan henkilökunnan esimiesosaamista. Lisäksi pyrittiin parantamaan henkilöstön muuta osaamista.

Henkilökunta osallistui aktiivisesti esihenkilöille tarkoitettuun koulutukseen. Lisäksi teknisen toimialaa on pyritty aktiivisesti kehittämään ja henkilökunta on osallistunut kehittämiseen liittyviin esittelyihin ja koulutukseen.

Lisäksi tavoitteena on ollut, että talousarviovuonna kehitetään edelleen teknisen toimialan talousseurantaa ja talouden läpinäkyvyyttä, sekä seurataan investointien toteutumista säännöllisesti teknisessä lautakunnassa. Taloutta on seurattu teknisen lautakunnan kokouksissa säännöllisesti.

Strateginen tavoite	Talousarviotavoite	Toimenpide	Toteutuma 2024
Hyvinvoinnin lisääminen	Työhyvinvointitoiminnan järjestäminen	Tyhy-toiminnan toteutuminen Lapuan kaupungin ohjeen mukaisesti	Teknisen toimialan työpaikkakokous + tyhy-iltapäivä pidetty maaliskuussa Simpsiöllä ja syyskuussa Vöyrillä.
Hyvinvoinnin lisääminen	Esimieskoulutukseen osallistuminen Muun koulutuksen järjestäminen	Esimieskoulutukseen osallistuminen Lkm	Esimieskoulutusta on järjestetty työnantajan toimesta 5 krt/vuodessa. Tekniselle toimialalle on järjestetty asianhallinta- ja palvelutietovarantokoulutusta helmikuussa. Lisäksi teknisessä toimessa on järjestetty sisäistä pävytyskoulutusta. Elokuussa osallistuttiin varautumiseen liittyvään koulutukseen ja syyskuussa vesihuollon häiriötilanteeseen liittyvään koulutukseen
Talouden tasapaino	Toiminnan toteuttaminen talousarvion mukaisesti	Toteutuman seuraminen Toteutetut toimenpiteet seurannan kehittämiseksi.	Talousarvion toteutumat kuukausitasolla on viety lautakunnan tiedoksi. Ylitysuhaasta on informoitu kaupunginhallitusta 2 kohteesta.

Tunnusluvut

Tekninen lautakunta	2020	2021	2022	2023	2024
Kokousten määrä	16	17	13	11	12
Päätökset, kpl	194	182	185	166	183
Viranhaltijapäätökset					
Tekninen johtaja	64	65	45	53	42
Kunnallistekniikan päällikkö / Vesihuoltopäällikkö	-	20	28	30	52
Kaupungeingeodeetti (kh:n ja teklan alaiset)	25	28	12	21	45
Maankäyttöinsinööri	58	35	38	9	-
Kiinteistöpäällikkö	12	18	6	8	9
Kaupunginpuutarhuri	13	10	5	6	3
Palvelupäällikkö	5	5	9	5	8

Maankäyttö- ja kiinteistöpalvelut

Palvelukuvaus

Maankäyttö-, kaavoitus- ja mittauspalvelut kuuluvat kokonaisuudessaan maapolitiikan hoitoon, joka sisältää kaupungin alueiden käytön strategian, yleiskaavoitukseen, asemakaavoituksen, raakamaan hankinnan, tonttien myynnin, mittauspalvelut, sekä tonttipalvelut. Maapolitiikan hoito tehdään kaupungin toimesta. Asemakaavojen laadinnassa kiinnitetään erityisesti huomiota siihen, että ne laaditaan mahdollistavina. Keskeneräisiä pitkään vireillä olleita yleiskaavoja pyritään saamaan valmiiksi alue kerrallaan ja niin, että niitä voidaan pilkkoa pienempiin osiin, mikäli se on tarpeellista.

Asemakaavat pyritään laatimaan pääosin kaupungin omistamalle maalle, joten raakamaan hankinta on tärkeä osa maankäytön suunnittelua. Asemakaavan vahvistuttua kaupunki myy tai vuokraa tontit ja asettaa ehdot mm. rakentamisen aloittamiselle. Monipuolinen ja runsas tonttitarjonta on kehittyvän kaupungin tärkeimpiä myyntivaltteja.

Kaupungin viranomainen suorittaa asemakaava-alueilla kiinteistöjen muodostuksen ja merkitsee ne valtakunnalliseen kiinteistörekisteriin. Kiinteistöinsinööri määrää toimitukset tehtäväksi sekä hyväksyy tehdyt toimitukset. Kaupunki laatii asemakaavan pohjalta tonttijaot ja tontit lohkotaan kaupungin toimesta itsenäisiksi kiinteistöiksi.

Kadut-, puisto- ja muut asemakaavan mukaiset yleiset alueet lohkotaan kaupungin kiinteistöiksi ja merkitään kiinteistörekisteriin.

Raakamaan hankintaa jatketaan siten, että maata hankitaan ensisijaisesti niiltä alueilta, joihin ollaan ensi vaiheessa asemakaavoittamassa tontteja. Kaupungin raakamaavaranto on kohtalaisen hyvä ja myös valmiita asemakaava-alueita on odottamassa kunnallistekniikan rakentamista. Uusien asemakaava-alueiden kunnallistekniikkaa rakennetaan tarpeen mukaan niin, että kaupungilla on jatkuvasti tarjolla monipuolisia tontteja eri puolilla Lapuaa.

Asemakaava-alueiden kiinteistöjen virallinen paikkatieto ja tarvittavat muut sijaintitiedot ylläpidetään ilmakuvauksen, laserkeilauksen ja satelliittimittausten avulla. Kiintopiste- ja korkeuspisteverkkoa sekä pohjakarttaa pidetään ajan tasalla. Kaavat, uusien rakennusten paikat ja korkeudet sekä kunnallistekniset rakenteet merkitään maastoon. Johtoverkostot kartoitetaan maastossa johtokarttoja varten. Kartat tuotetaan ja ylläpidetään yhtenevästi paikkatiedon kanssa. Virallisen asemakaavakartan lisäksi ylläpidetään useita eri teemakarttoja ja niiden yhdistelmiä, joista tärkeimmät ovat osoite- ja opaskartat. Kaupungin ylläpitämää digitaalista kartta-aineistoa on myös ladattavissa verkossa valtakunnallisen kuntatieto-palvelun (KTP) tietojärjestelmän kautta kiinteistöiksi. Kaupungilla on oma maastomittaushenkilöstö pitämässä yllä näiden lisäksi ajantasaista pohjakarttaa, joka on edellytys asemakaavojen laadinnalle.

Tavoitteet vuonna 2024 ja niiden toteutuminen

Pidemmän tähtäimen maankäytön kehittämisen pohjaksi laadittavana olevia yleiskaavoja on viety eteenpäin talouden asettamien raamien mukaisesti. Kaupungin maankäytön keskeisenä tavoitteena on taajamarakenteen tiivistäminen ja viihtyisyyden parantaminen kaupungin alueella. Tämä edellyttää yleensä asemakaavojen uudistamista sekä pienempinä, että suurempina kokonaisuuksina.

Raakamaa-alueiden lisähankintojen myötä jatketaan tuotanto- ja logistiikka-alueiden maankäytön kehittämissuunnittelua asemakaavoituksella Jouttirinteen ja Jouttikallion suunnalla, sen jälkeen, kun tulevan alueen turvallinen liittäminen valtakunnalliseen tieverkkoon on

ratkaistu. Taloudellisena tavoitteena pyritään siihen, että tonttien myynti sekä kaupungin omistamien maiden muu tuotto on vähintään sillä tasolla kuin on raakamaan hankintakin.

Strateginen tavoite	Talousarvio-tavoite	Toimenpide	Toteutuma
Väestönkasvu; Riittävä raakamaan hankinta ja tonttitarjonta	Määrärahojen puitteissa toimitaan.	20 ha, vähintään 70 tonttia varattavissa	Ostettu raakamaa n.18,5 ha viidellä kaupalla. Varattavissa olevat asuntotontit n.120 kpl
Työpaikkaomavaraisuus; huolehditaan, että liike- ja teollisuustontteja on riittävästi tarjolla.	Määrärahojen puitteissa toimitaan	Vähintään 20 liike-/teollisuustonttia myynnissä.	Myynnissä yli 20 tonttia. Myyty kolme liike-/teollisuustonttia

Tunnusluvut

	2020	2021	2022	2023	2024
Maanhankinta, ha	56	6	15,4	30	20
Maanhankinta 1000 €	760	94	564	444	394
Asemakaavaa ha (uudet + muutokset)	9	108	7	4	13
Tonttien rekisteröinti, kpl	35	62	100	14	34
AO-tonttien luovutus, kpl	27	10	10	5	9
Muiden tonttien luovutus, kpl	5	7	3	3	4
Tonttien myyntitulot 1000 €	520	372	187	252	183

KUNNALLISTEKNISET PALVELUT

Vesihuoltolaitos

Palvelukuvaus

Vesihuoltolaitos on erillinen taseyksikkö kaupungin kirjanpidossa ja tuottaa palveluja kaupunginvaltuuston määrittelemien veden ja jäteveden toiminta-alueilla. Vesihuoltolaitos huolehtii puhtaan talousveden jakelusta kiinteistöille ja kiinteistöjen talousjäteveden keräämisestä ja toimittamisesta jätevedenpuhdistamolle. Veden jakeluverkosto, vesisäiliöt ja paineenkorotus-asetat pidetään jatkuvassa toimintakunnossa (24/365).

Jätevesiverkosto ja jätevesipumppaamot pidetään jatkuvassa toimintakunnossa.

Vesihuoltolaitoksen talousvesi hankitaan Lappavesi Oy:ltä (kaupungin osakkuusyhtiö). Jätevesi toimitetaan Lapuan Jätevesi Oy:lle (kaupungin tytäryhtiö).

Tavoitteet vuonna 2024 ja niiden toteutuminen

Tavoitteena on ollut, että toimintavarmaa vesihuoltoa kehitetään edelleen verkostojen, paineenkorotusasemien, pumppaamojen ja vesisäiliöiden jatkuvalla kunnossapidolla. Automaatiota on lisätty ja verkostokarttaa ylläpidetty. Vesihuoltoa on laajennettu uusille asemakaava-alueille. Haja-asutusalueiden jätevesihuollon laajentamista kyläalueille ei ole jatkettu kaupunginvaltuuston päättämän talousarvion 2024 mukaisesti. Jäteveden toiminta-

alueiden muuttamisesta on tehty oikaisuvaatimus hallinto-oikeuteen, joten tältä osin prosessi on kesken.

Putkirikoista aiheutuneita veden käyttökatkoksia on ollut tavoitetta enemmän. Lisäksi jäteveden vuotovesien tavoite ei ole toteutunut suunnitellusti.

Strateginen tavoite	Talousarvio-tavoite	Toimenpide	Toteutuma 2024
Hyvinvointi; Puhtaan veden jakelu	Veden verkosto pidetään jatkuvasti toimintakunnossa	Veden käyttökatkokset enintään 10 kpl/vuosi, katkoksen pituus enintään 6 h/katkos	Ei toteutunut. Putkirikosta johtuvia veden käyttökatkoksia 22 kpl.
Hyvinvointi; Jäteveden poisjohtaminen	Jäteveden verkosto pidetään toiminnassa ilman tukoksia	Jätevesiputkiston tukoksien avaus enintään 20 kpl/vuosi	Toteutunut. Tukoksia 18 kpl.
Talouden tasapaino; Vuotoveden minimointi veden osalta	Vesivuotojen korjaaminen.	Tavoitteena saada puhtaan veden vuotovesimääräksi alle 7 %/vuosi (ostettu vesi - laskutettu vesi)	Ei toteutunut. Veden vuoto-vesi- % 8,1.
Talouden tasapaino; Jätevesimäärän vähentäminen	Jätevesiverkoston tulevien hulevesien minimointi	Jäteveden runkolinjaan tehtävillä savutuksilla paikallistetaan hulevesiverkoston rakentamistarve. Rakennetuilla alueilla tiedotetaan huleveteen liittymättömiä kiinteistöjä. Tavoitteena saada jäteveden vuotovesimääräksi alle 300.000 m ³ /vuosi (puhdistamolle johdettu jätevesi - laskutettu jätevesi)	Ei toteutunut. Jäteveden vuotovesimäärä 502 578 m ³ .
Talouden tasapaino; Korjausvelan pienentäminen	Verkostoputkien ja pumppujen saneeraus	Putkien ja pumppaamojen saneeraustarpeen kartoitus vuosittain	Toteutunut. Ritamäen vesitornin säiliön kunnostus. Kiviristin jätevesipumppaamon saneeraus. Mäkitien ja Kiviristin vesijohdon saneeraus n. 550 m. Mettäkuja-Latosaaren joen alitus - Laurilankuja vesijohdon runkolinjan uusiminen n. 540 m. Kiviristin alueen vesijohdon saneeraus n. 300 m.

			Puusepätien vesijohdon saneeraus n. 450 m. Ketolantie- Härsiläntie viemärin saneeraus 270 m. Puusepätien viemärin saneeraus 380 m.
--	--	--	--

Tunnusluvut

Puhdas vesi	2020	2021	2022	2023	2024
Vesijohtoverkosto (km)	266	268	272	273	277
Liittymien lukumäärä (kpl)	3.629	3.659	3.681	3.692	3.708
Vuotovesi (%)	4,9	5,7	2,2	5,9	8,1
Liittymismaksu (€/m ³)	1.325	1.325	1.325	1.325	1.325
Kulutusmaksu (€/m ³)	1,36	1,36	1,36	1,36	1,43

Jätevesi	2020	2021	2022	2023	2024
Jätevesiverkosto (km)	290	300	301	302	303
Liittymien lukumäärä (kpl)	3.723	3.763	3.790	3.804	3.824
Vuotovesi (%)	40,8	36,7	33,0	41,2	41,5
Liittymismaksu norm. /haja	3.050/ 4.350	3.050/ 4.350	3.050/ 4.350	3.050/ 4.350	3.050/ 4.350
Kulutusmaksu (€/m ³)	2,65	2,65	2,65	2,65	2,78

Em. hinnat eivät sisällä arvonlisäveron osuutta.

Liikenneväylät

Palvelukuvaus

Liikenneväylät muodostuvat kaduista, katuviheralueista, kevyenliikenteenväylistä ja muista kaupungin hallussa olevista liikenneväylistä sekä niihin kuuluvista silloista, valaistuksesta, liikennemerkeistä ja -valoista sekä muista ohjauslaitteista ja erityis-rakenteista. Liikenneväylät ylläpidetään liikennöitävinä ympäri vuoden ja vuorokauden (24/365). Talvisaikaan kunnossapidon keskeisin tehtävä on liukkauden torjunta ja lumenauraus.

Kaupunki omistaa ja ylläpitää katuvalaistusta kaduilla, yleisillä teillä (valtion omistamilla teillä) ja yksityisteillä. Valaistus pidetään kytkettynä 18.8.-30.3. välisenä aikana. Yöllä valaistusta rajoitetaan ydinkeskustan muuntopiiriä lukuun ottamatta. Valaistuksen huolto hankitaan ulkoisena palveluna.

Katuvalaistuksen suunnittelussa ja toteuttamisessa korostuu liikenneturvallisuuden lisääminen. Alueena on kaupunkitaajama ja kyläalueet kattavasti.

Yksityistiet muodostavat yksityisten tiekuntien ja tienhoitokuntien erikseen ylläpitämän yleistä tieverkkoa täydentävän itsenäisen tieverkoston. Yksityisteiden ylläpitoa avustetaan kaupungin varoin.

Tavoitteet vuonna 2024 ja niiden toteutuminen

Tavoitteena on ollut, että katujen, kävely- ja pyöräteiden sekä muiden kaupungin hoidossa olevien teiden fyysistä rakennetta parannetaan siten, että ne vastaavat liikenteen tarpeita. Tieverkkoa kehitettiin liikenneturvallisuuden parantamiseksi.

Yksityisteiden rakenteita parannettiin investointiohjelman puitteissa.

Strateginen tavoite	Talousarviotavoite	Toimenpide	Toteutuma 2024
Hyvinvointi ja väestönkasvu; Väylien esteettömyys: Kunnossapidon kohtuullinen taso	Liukkauden torjunta ja lumen auraus: pääväylät pidetään liikennöitävässä kunnossa klo 7.00 ja muut väylät klo 12.00 mennessä.	Poikkeamat max. 5 kpl/talvikunnossapitokausi	Toteutunut. Poikkeamia 1 kpl.
Talouden tasapaino; Hulevesien johtaminen verkostoon rakennetuilla asemakaava-alueilla	Hulevesiverkoston rakentaminen huomioiden jätevesiverkoston kytketyt hulevedet.	Olemassa olevien alueiden hulevesiverkoston rakentaminen asemakaava-alueella 400 m/vuosi	Toteutunut. Rakennetun Ilkanpuiston huleveden purkulinja 160 m. Puusepätien hulevesi n. 840 m. Kiviristin alueen hulevesi n. 700 m.
Hyvinvointi; Hiilijalanjäljen huomioiminen rakentamisessa	Rakentamisessa uusiokäytetään olemassa olevia materiaaleja	Materiaaleja uusio-käytetään 10% /vuosi väylien rakentamisessa	Ei toteutunut
Hyvinvointi; Liikenneturvalisuus	Väyläverkostojen yhtenäistäminen	Tavoitetaso kävelyn ja pyöräilyn edistämishjelmasta	Toteutunut. Ilkanpuistontien jkpp n. 130 m.

Tunnusluvut

	2020	2021	2022	2023	2024
Liikennealueet (m ²)	817.700	911.500**)	922.200	927.100	930.000
Kevyenliikenteen väylät (m)	43.100	43.600	44.550	44.850	44.920
Avustettavat yksityistiet (km)	383*)	388	392	391	392
Katuvalokeskukset (kpl)	117	118	118	118	102
Katuvalopisteet	5.057	5.092	5.508	5.567	5.535

**) Rivillä "Liikennealueet (m²)" ero TP 2020 ja TP 2021 välillä johtuu tarkistuksista 31.12.2021

Viheraluepalvelut

Palvelukuvaus

Viheralueet, leikkipuistot, katuviheralueet, kaupungin kiinteistöjen pihat ja leikkipaikat, kaupungin omistamat vesistöalueet sekä eräät erityisalueet suunnitellaan, rakennetaan ja ylläpidetään viheraluepalveluiden toimesta.

Puistojen ja kiinteistöjen leikkipaikat ja liikuntapaikat rakennetaan ja hoidetaan EU-lainsäädännön asettaman standardin mukaisesti, noudattaen siinä tarkoin määriteltyjä turvallisuusnormeja.

Erityisalueet, kuten veneiden vuokrapaikat, uimarannat, jokirantalaiturit, matopesupaikka ja puutarhapalstat hoidetaan kullekin kohteelle annettujen säädösten, kunnossapitoluokituksen tai kohteen ominaistarpeen mukaan. Jokilaakson matkailupuutarha on erityiskohde, joka on merkittävä osa kaupungin palvelurakennetta sekä yksi kaupungin vetovoimaisuustekijä.

Asukkaille tuodaan tietoa kaupungin viheralueiden hoidosta ja rakentamisesta sekä niiden saavutettavuudesta internet ja facebook- ja instagram-sivujen kautta. Jokilaakson matkailulista imagoa pyritään edelleen kohottamaan

Tavoitteet vuonna 2024 ja niiden toteutuminen

Tavoitteena on ollut, että alueiden rakentamisen myötä katuviheralueet, puistoalueet sekä kiinteistöjen piha-alueet ovat viime vuosina lisääntyneet. Niiden hoito on aiheuttanut tarvetta henkilöstön ja konekannan lisäämiseen, jotta hoidon taso saataisiin pidettyä kunnossapitoluokituksen mukaisella tasolla. Urakointia alueiden hoidossa lisättiin tarjonnan puitteissa. Uusien asuntoalueiden viheralueita pyrittiin rakentamaan sellaiseen tasoon, että niiden houkuttavuus asuntorakentamiseen lisääntyisi. Investointeja kohdistettiin pääasiassa vanhojen pihojen ja viheralueiden peruskunnostuksiin.

Viheralueiden hoito tapahtui teknisessä lautakunnassa vuosittain vahvistettavan kunnossapitoluokituksen mukaan. Kunnossapitoluokitus ja määräaikaisen henkilöstön palkkaaminen suunniteltiin vastaamaan vuoden 2024 talousarviota.

Kunnossapitoluokitukseen liittyvän kaupunkiniittyohjelman suunnittelua jatkettiin ja pitkäjänteinen suunnitelma kaupunkiniittyjen perustamisesta toteutettiin mahdollisuuksien mukaan osallistamisen menetelmillä. Kaupunkiniittyohjelman avulla pyrittiin vastaamaan taloudellisiin haasteisiin sekä edistämään luonnonmonimuotoisuuden haasteita ja kestävä kehitystä. Intensiivisemmän hoidon painopiste säilytettiin kaupungin keskustan viheralueiden, leikki- ja toiminnallisten puistojen ja kiinteistöjen piha-alueiden hoidossa.

Viheraluepalveluiden kunnossapidon työmaatukikohta, kaluston säilyttäminen ja työnjohtajien toimistotilat sekä työntekijöiden sosiaalitilat ovat edelleen hajautettuja. Ongelmaa pyrittiin ratkaisemaan tiivistämällä toimintaa sosiaalityötilojen ja joidenkin varastojen osalta Jokilaakson Saurun toimitiloissa tehtävin ratkaisuin sekä vuoden 2024 aikana Honkimäen varikolle rakennettavien lisätilojen avulla.

Strateginen tavoite	Talousarviotavoite	Toimenpide	Toteutuma 2024
Hyvinvointi; Viheralueiden hyvän hoidon tason ylläpitäminen	Ylläpito hoitoluokituksen mukaisella tasolla ja alueiden peruskunnostuksilla	€/m ²	0,44 €/m ² Peruskunnostettuja puistoja 5 kpl.
Hyvinvointi ja talouden tasapaino; Kaupungin ja käyttäjien osallistaminen alueiden suunnitteluun ja hoitoon	Osallistumistilaisuuksien järjestäminen	Järjestettyjen osallistamistilaisuuksien määrä	3 kpl
Kaupunkiniitty-ohjelma 2023-2040	Kaupunkiniittyohjelman suunnittelu / osallistaminen teknisen lautakunnan erillisen päätöksen mukaisesti.	Kaupunkiniittyohjelman laatiminen	Aisaparin rahoitus. Hoitokortit sekä kohteiden kartoitus tehty.

Tunnusluvut

	2020	2021	2022	2023	2024
Rakennetut puistot (A1, A2, A3) valtakunnallisen hoitoluokituksen mukaisessa kunnossa; ha (kpl)	62 (106)	63 (120)	65 (120)	62	62
Muut yleiset alueet, ha	30	30	39	53	53
Rakennetut katuviheralueet ha	50	59	59	47	47
Piha-alueet, ha	36	36	36	29	29
Puistometsät, ha	59	70	69	119	119
Kiinteistöjen leikkikentät, kpl	34	34	35	34	33
Puisto- ja uimarantaleikkikentät	36	38	38	37	33
Jokilaakson matkailupuutarha ja kouluympäristö, ha	2	2	2	2	2
Rantalaiturit, kpl	14	15	15	13	11
Näkö- ja lintutornit, kpl	3	3	3	3	3
Puutarhapalstat, kpl	5	5	5	8	8
Hirvijärven virkistysalue: asuntovaunupaikkoja kpl (venepaikkoja + laituri- paikkoja kpl)	31 (75+12)	31 (75+12)	0 (75+12)	0	0 (75+12)
Uimarannat, kpl	3	3	3	3	3
Lapuanjoen suihkulähde, kpl	1	1	1	0	0
Skeittipaikka ha (kpl)	0,1	0,1	0,1	0,1	0,1
Liikennepuisto ha (kpl)	0,7	0,7	0,7	0,7	0,7

Viheralueiden hehtaanimäärät ovat tarkentuneet uuden karttaohjelman myötä.

Ulkoliikuntapaikat

Palvelukuvaus

Ulkoliikuntapaikat vastaavat ulkoliikuntapaikkojen rakentamisesta ja kunnossapidosta. Ulkoliikuntapaikat tekevät yhteistyötä kunnallisteknisten palveluiden sisällä uusien liikunta-alueiden rakentamisessa. Ulkoliikuntapaikat ylläpitää ympärivuotisesti ulkoliikuntapaikkoja, mm. ulko- kentät, ladut, kuntosadat ja jäähalli.

Ulkoliikuntapaikkojen hoito suoritetaan liikuntapalveluiden tekemän tilauksen perusteella.

Tavoitteet vuonna 2024 ja niiden toteutuminen

Tavoitteena on ollut, että talousarviovuonna 2024 kehitetään ulkoliikuntapaikkojen toimintoja uuden organisaation mukaisiksi. Ulkoliikuntapaikkojen investoinneissa huomioitiin investoinneista aiheutuvat vuosittaiset ylläpitokustannukset ja varauduttiin niihin talousarvion laadinnassa. Ulkoliikuntapaikat tekivät tiivistä yhteistyötä liikuntapalveluiden kanssa ja toteuttivat rakennushankkeita teknisen lautakunnan päätösten mukaisesti määrärahojen puitteissa. Ulkoliikuntapaikkojen osalta selvitettiin asukkaiden tyytyväisyyttä tarjottuihin palveluihin.

Strateginen tavoite	Talousarviotavoite	Toimenpide	Toteutuma 2024
Hyvinvoinnin lisääminen	Turvalliset ja monipuoliset liikuntapaikat sekä tyytyväiset palvelujen käyttäjät	Asiakastyytyväisyyskyselyn tulos	Sometec-ulkoliikunnan olosuhdepalvelu käytössä.

Rakentamis- ja tilapalvelut

Palvelukuvaus

Kuuntelemme käyttäjiä ja luomme viihtyisät, terveelliset ja turvalliset tilat kaupungin palveluille meille siihen myönnettyjen määrärahojen puitteissa, joka mahdollistaa kaupungin palvelujen tuottamisen laadukkaissa ja hyvin hoidetuissa rakennuksissa. Vastaamme kaupungin kiinteistöjen rakennuttamisesta, ylläpidosta ja huollosta. Tuotamme yhdessä tilojen käyttäjien kanssa tarveselvitykset ja hankesuunnittelut tarkoituksenmukaisten tilojen rakentamiseen ja korjaamiseen ottaen huomioon kestävä kehitys ja energiansäästö. Ohjaamme suunnittelua osallistaen käyttäjät, kilpailutamme hankkeet ja valvomme toteutusta.

Vuokraamme tilat sisäisesti palvelukeskusten käyttöön. Palvelukeskuksilla on edelleen vuokraoikeus hallitsemiinsa tiloihin, kuten esimerkiksi liikuntasalien iltakäyttö ja kansalaisopistotoimintaan.

Tavoitteet vuonna 2024 ja niiden toteutuminen

Tavoitteena on ollut, että hyvinvointialueelle vuokrattujen kiinteistöjen kunnossapito tapahtuu tehtyjen vuokrasopimusten ja vastuunrajataulukoiden mukaisesti.

Peruskorjauksiin osoitetut investointimäärärahat käytetään tehokkaasti.

Kiinteistöjä käytetään energiataloudellisesti. Kiinteistöjen hoitoa ohjataan ja seurataan sähköisen huolto-ohjelman avulla. Uimahalli-urheilutalon hankesuunnittelu saadaan valmiiksi ja teetetään sen mukainen suunnittelu. Laskennallinen korjausvelan määrä vähenee tai pysyy ennallaan, mikä edellyttää riittävää investointimäärärahaa.

Strateginen tavoite	Talousarviotavoite	Toimenpide	Toteutuma 2024
Väestönkasvu ja hyvinvointi; Terveet ja monipuoliset kasvu- ja oppimisympäristöt	Investointimäärärahojen riittävyys toteuttaviin sivistystoimen kohteisiin.	Investointiohjelman mukaisten peruskorjausten toteutus	Peruskorjauksia toteutettu investointiohjelman mukaisesti: Liuhtarin päiväkodin keittiö saneerattu, Haapa-kosken koulun julkisivut maalattu, Yläkoulun A-osan kattoremontti tehty, Hellanmaan koulun salaoja- ja sadevesijärjestelmät saneerattu, Ruhan koulun lämmitysjärjestelmä muutettu maalämmöksi, Kissankellon päiväkodin jäähdytysjärjestelmä rakennettu, Poutuntie 8:ssa tehty tarvittavat tilamuutokset.
Hyvinvointi; Terveyspalveluiden turvaaminen	Investointimäärärahojen riittävyys toteuttaviin perusturvan kohteisiin.	Hyvinvointialueiden vuokrasopimusten mukainen toiminta.	Toiminta vuokrasopimuksen mukaisesti.
Hyvinvointi	Investointimäärärahan riittävyys toteutettaviin liikuntapaikkakohteisiin.	Hankesuunnitelman valmistuminen ja sen mukaisen suunnittelun toteutus uimahalliurheilutalon uudisrakennus vaihtoehdosta.	Uimahallin Hankesuunnitelman mukainen suunnittelu aloitettu ja uimahallin rakennuslupa jätetty. Suunnittelu ja rakentamisen kilpailutus jatkuu vuonna 2025. Uimahallin rakentamisen aloitus 2025. Jäähallin rungon vahvistaminen sekä LVIAS saneeraus toteutettu. Urheilutalon salin valaistus ja pimennysverhot uusittu. Squash-salin lattia uusittu, pääsisäänkäynnin ovet uusittu. Hiihtomaja purettu huonokuntoisuuden vuoksi.
Hyvinvointi ja talouden tasapaino; energiansäästö	Käyttöpuolen määrärahan riittävyys sekä turvallisuus ja energiansäästötoimenpiteet investointimäärärahoilla.	Kiinteistöhoito, kunnossapito, jäte-, lämpö-, sähkö- ja vesi-huolto sekä terveelliset ja turvalliset tilat määrärahojen puitteissa. Investoinnit energian säästöön ja turvallisuuteen.	Ruhan koululle uusittiin maalämpöjärjestelmä. Jäähallin rakennusautomaatio saneeraus jatkuu vuonna 2025. Valaistusta uusittiin energiaa säästäviksi. Lukitusta uusittiin turvallisemmaksi määrärahojen puitteissa. Tehtyjen energiasäästötoimenpiteiden vaikutusten

		Vuosittainen tehtyjen energian säästötoimenpiteiden vaikutusten seuraaminen.	seuranta helpottuu vuoden 2024 joulukuussa käyttöön-otetulla EnerKey-ohjelmistolla.
Energiansäästö-ohjelman toteuttaminen	Kiinteistökannan vähentäminen	Puretut rakennukset ja purettujen rakennusten johdosta saadut säästöt	Hiihtomajan purku. Rahkatie 3:lle haettu purkulupa.

Tunnusluvut

	2020	2021	2022	2023	2024
Käyttökustannukset (ilman siivousta) yhteensä (/€/m ² /kk)	2,85	2,95	2,95	2,95	2,95
Talonrakennusinvestoinnit, milj.€	8,5	1,7	3,4	1,2	2,2

Rivillä "Talonrakennusinvestoinnit, milj. €" ero TP20 verrattuna TP 21-24 johtuu kiinteistöjen myynnistä Lapuan Kotiasunnoille ja Invest Lapualle.

Ruoka- ja puhtauspalvelut

Palvelukuvaus

Ruokapalvelut vastaavat kaupungin yksiköiden, koulu ja varhaiskasvatus, ruoka-palveluista. Ruokapalvelut tuottavat ateriapalveluja asiakaslähtöisesti, ravitsemus-suositusten mukaisesti, lainsäädännön määräyksiä noudattaen, seuraten tuotantotavan suunnittelussa ja toteutuksessa alan kehitystä. Ravitsemuskasvatus on osa toimintaa.

Ruokapalveluja tuotetaan keskuskeittiöllä Ritavuorella, yläkoulun ja Kissankellon päiväkodin keittiöissä, sekä Hellanmaan, Ruhan, Tiistenjoen ja Kauhajärven koulujen keittiöissä. Ruokapalveluja tarjoavia jakelu- ja palvelukeittiöitä on useita.

Puhtauspalvelut vastaavat kaupungin omien toimintojen käytössä olevien yksiköiden puhtaanapitopalveluista nykyaikaisin menetelmin ja välinein. Palvelua tuotetaan noin 40 kiinteistössä, pinta-alaa noin 65 000 m².

Tavoitteet vuonna 2024 ja niiden toteutuminen

Tavoitteena oli hyvinvoinnin lisääminen, talouden tasapaino ja oikea-aikaisuus.

Palvelut kyettiin tuottamaan riittävän monipuolisena ja kattavana, taloudellisista ja henkilöstön saatavuuteen liittyvistä haasteista huolimatta. Ruokapalveluissa pääpaino on ollut ruoan ravitsemuslaadun ja ruokaturvallisuuden säilyttämisessä. Puhtauspalveluissa on saatu säilytettyä riittävän hyvä taso, niin että tilat ovat olleet käyttäjille terveelliset ja turvalliset toimia.

Palvelutuotannossa on otettu huomioon entistä paremmin kestävän kehityksen tavoitteet ja korostettu edelleen energiaa säästävää tapaa toimia. Ruokahävikkiin liittyen on löydetty sopimuskumppani ylijäämäruoan jakeluun (vapaaseurakunta). Lautashävikin vähentämiseksi ollaan mukana "Nahistuneet Naatit" -hankkeessa (yläkoulu).

Kone- ja laitekantaa on uudistettu vastaamaan nykyistä materiaali- ja tilatarvetta ja testauksin pyritään löytämään koko ajan uusia menetelmiä helpottamaan työn kuormittavuutta, parantamaan työn tehokkuutta ja laatua.

Liuhtarin päiväkodin keittiöön tehtiin mittava saneeraus toiminnallisuuden ja elintarviketurvallisuuden parantamiseksi. Siivouskeskusten puutteita saatiin korjattua ja saneerauksiin liittyen saatiin parannettua toimitilojen toiminnallisuutta.

Toimintaprosessien kehitystyö on jatkuvaa.

Strateginen tavoite	Talousarviotavoite	Toimenpide	Toteutuma 2024
Hyvinvointi, talouden tasapaino, arvostava ja asiakaslähtöinen asenne	Hyvinvoinnin lisääminen	Yhteisöllisyyden lisääminen, koulutus, työpaikkakäynnit, osallistaminen, kehityskeskustelut	Säännölliset työpaikkakäynnit, henkilöstöinfo viikoittain, kehityskeskustelut 100 %, koko henkilöstön koulutus- ja tyhy-iltapäivät 2 kpl, tarjottu alan koulutusta livenä ja verkossa.
Hyvinvointi, talouden tasapaino	Kestävän kehityksen tavoitteiden huomioiminen	Ohjaus ja opastus, koulutus – hävikin määrä	Hävikin määrän seuranta, elintarvikekelpoisen ylijäämäruoan luovutus

			vapaaseurakunta, Nahis- tuneet naatit -hanketyö (ohjausryhmä ja kenttätyö)
Talouden tasa- painon ylläpitäminen	Oikein mitoitettu tuotanto ja toiminta, joka vastaa asiakkaiden tarpeisiin	Annoshinta / asiakas Suoritemäärä / yk- sikkö Siivousteho / neliö	2,08 € - 5,69 € Keskuskeittiö 374 000 Kissankello 40 574 Muut kohteet yhteensä 111 834 125 - 160 m2 / h
Palvelujen oi- kea-aikaisuus, tehokkaat ja laadukkaat palvelut, yh- teistyö, osallistaminen	Laadukkaat, asiakasläh- töisesti tuotetut ruoka- ja puhtauspalvelut. Ruokaturvalliset tuotan- totilat ja ruokaturvallinen tuotanto, ravitsemuslaatu	Asiakastyytyväisyys- kyselyt / laatukierrokset. Oivatarkastukset	Nykytilan arvioinnit (ruoka- palvelut) 11 / 16 toteutettu. Ruokapalvelut asiakastyy- tyväisyyskyselyt toteutettu. eSiivous laadunhallintatyö- kalun käyttöönotto ei toteutunut, syy korkea hinta suhteessa hyötyyn. Valvontaviranomainen suorittaa säännöllisesti, taso kohteissa oivallinen

	TP 2020	TP 2021	TP 2022	TP 2023	TP 2024
Hopearinteen keittiön kaikki suoritemäärät (aamupalasta iltapalaan), (toiminta siirtynyt HVA:lle 2023 alusta alkaen)	327 756	292 794	287 662	-	-
- keittiön pelkkien lounaiden suoritemäärät	114 990	86 060	104 470	-	-
- keittiön tuottamat lounasan- nokset/ arkipäivänä	370	320	290	-	-
Kissankellon päiväkodin keit- tiön kaikki suoritemäärät	45 185	46 432	49 048	45 227	40 574
- keittiön tuottamat annok- set/ arkipäivä	120	115	123	110	113
Liuhtarin keskuskeittiö, an- nosmäärä / vuosi	260 740	351 939	358 361	367 327	374 000
-pelkät lounaat	244 731	279 500	303 412	310 000	306 385
- annokset/toimintapäivä (220 pv/vuosi)	1 408	1 600	1 628	1 670	1 700
Muut koulujen keittiöt, annosmäärä/vuosi	104 068	128 730	126 144	130 078	111 837
- annokset/toimintapäivä (190 pv/v)	707	678	664	684	589
Puhtaana pidettävä pinta-ala	65 072	65 072	61 300	61300	55 000
Siivottavia kiinteistöjä	48	48	41	41	40

7.1.7 Ympäristölautakunta

Ympäristölautakunta

Käyttötalouden toteutuminen

Sitovuustaso toimielimen toimintakate

Sisältää sisäiset ja ulkoiset erät

	Alkuperäinen talousarvio	Talousarvio muutos	Muutettu talousarvio	Toteutuma 2024	Poikkeama + yli/ -alle	Käyttö %
Toimintatuotot						
Myyntituotot	49 200		49 200	54 701		
Maksutuotot	135 400		135 400	154 868	19 468	114,4 %
Tuet ja avustukset						
Toimintatuotot	184 600		184 600	209 569	24 969	113,5 %
Valmistus omaan käyttöön				7 238		
Toimintakulut						
Henkilöstökulut	-265 559		-265 559	-267 411	1 852	100,7 %
Palvelujen ostot	-114 907		-114 907	-52 158	-62 749	45,4 %
Aineet, tarvikkeet ja tavarat	-5 623		-5 623	-898	-4 725	16,0 %
Muut toimintakulut	-5 561	-33 740	-39 301	-39 018	-283	99,3 %
Toimintakulut	-391 650	-33 740	-425 390	-359 485	-65 905	84,5 %
Toimintakate	-207 050	-33 740	-240 790	-142 678	-98 112	59,3 %

Ympäristölautakunta

Vuonna 2024 ympäristölautakunnan puheenjohtajana on toiminut Juha Kattelus, varapuheenjohtajana Markku Keskikallio sekä jäseninä Esko Yli- Karhu, Juha-Matti Näykki, Vappu Kangas, Kati Lahnalampi, Ulla Tiitu, Arto Ylitalo ja Sini Syrjälä. Kaupunginhallituksen edustajana on toiminut Pekka Hella.

Ympäristölautakunta on kunnan ympäristö- ja rakennusvalvontaviranomainen. Lisäksi lautakunnalla on mm. jätelain valvonnan, maa-aineslain ja vesilain mukaisia tehtäviä. Ympäristölautakunta on vuonna 2024 kokoontunut 6 kertaa, joista on kirjoitettu yhteensä 71 pykälää.

Sisäinen valvonta ja siihen liittyvä riskien hallinta ympäristölautakunnan toimialalla

Sisäisessä valvonnassa ei ole tunnistettu hallitsemattomia riskejä.

Ympäristölautakunnan keskeisimmät toiminnalliset ja taloudelliset tekijät vuonna 2024

Ympäristölautakunnan toimintakate on toteutunut suunnitellusti vuonna 2024. Ympäristölautakunnan tuotot ylittyivät vuonna 2024. Ympäristölautakunnan menoja saatiin vähennettyä suunnitellusta, mm. rakennustarkastajan työpanosta käytettiin osittain teknisen lautakunnan toimintaan.

1. Rakennusvalvonta

Palvelukuvauks

Rakentamisesta ja maankäytöstä annetun lain mukaan rakennusvalvontaviranomaisen tehtävänä on:

- valvoa kaavojen noudattamista
- huolehtia rakentamisesta ja muita toimenpiteitä koskevien lupien käsittelemisestä
- rakentamisen valvonta sekä huolehdittava kaupungissa tarvittavasta rakentamisen yleisestä ohjauksesta ja neuvonnasta
- ympäristön ja kulttuuriperinnön suojaaminen sekä kaupungin rakennetun ja luonnon ympäristön kehittämisen ohjaaminen siten, että se tarjoaa kaupunkilaisille viihtyisän, turvallisen, terveellisen ja toimivan elinympäristön, joka samalla turvaa kestävän kehityksen periaatteiden toteutumisen
- rakennusvalvontaviranomaisen tehtävänä on valvoa rakennetun ympäristön ja rakennusten kunnossapitoa ja hoitoa.

Tavoitteet vuonna 2024 ja niiden toteutuminen

Rakennuslupien käsittely ja valvonta

Käytävissä olevat henkilöresurssit on keskitetty rakennusvalvonnan näkökulmasta tärkeimpiin tehtäviin, kuten rakentamisesta koskevaan lupakäsittelyyn sekä rakennustyön valvontaan.

Kiinnitettiin huomiota valvonnassa katselmuksien tilaamiseen oikea-aikaisesti valvomalla määräaikoja kehoituksin kaksi kertaa vuodessa. Vaikutettiin rakennusten ja rakennetun ympäristön kunnossapitoon syyskatselmuksella. Osa tapauksista saattaa tulla ympäristölautakunnan käsiteltäväksi hallintopakkoasioina.

Asiakaspalvelun kehittäminen

Asiakaspalvelun kehittämiseksi jatkettiin 2021 aloitettua asiakastyytyväisyyskyselyn järjestämistä.

Sähköinen asiointi

Rakennusvalvonnan lupahakemukset käsiteltiin sähköisesti. Aloituskokoukset järjestettiin asiakkaan toivoessa etäkokouksena. Katselmuksia järjestettiin etäkokouksina sähköisten tarkastusasiakirjojen perusteella, jos asiakirjat olivat kunnossa, eikä erityistä tarvetta käydä paikan päällä tullut esiin.

Yhteistyö ja osaamisen kehittäminen

Rakennusvalvonnasta osallistuttiin ajankohtaiseen rakennusvalvonnalle tarkoitettuun koulutukseen. Vuonna 2024 koulutuksen painopistealueena oli rakentamislain uudistaminen. Rakentamislaki edellytti rakennusjärjestyksen uudistamista. Tämän johdosta tiivistettiin yhteistyötä naapurikuntien kanssa. Rakennusvalvonta lisäsi yhteistyötä kaavoituksen osalta ja osallistui kaupunkisuunnitteluun aikaisemmassa vaiheessa.

Strateginen tavoite	Talousarviotavoite	Toimenpide	Toteutunut
Hyvinvoinnin lisääminen ja kasvun varmistaminen: lupakäsittely ja valvonta toteutetaan avoimesti ja nopeasti yksilöllisellä kohtaamisella.	MRL:n mukaisten lupien määrä ja myöntäminen 1kk käsittelyajalla. Ohjeistetaan vastaavia työjohtajia tilaamaan katselmukset ajallaan. Järjestetään syyskatselmus ja muita tarkastuksia kunnostettaviin kohteisiin	Lupamäärä, käsittelyaika ja valmistuneiden rakennusten lukumäärä Katselmusten määrä Kehotusten määrä	Lupamäärä on noussut. Käsittelyaika pysynyt lyhyenä. Valmistuneita rakennuksia on vähemmän. Katselmuksia on vähemmän. Syyskatselmus järjestetty.
Hyvinvoinnin lisääminen; asiakkaiden osallistaminen ja asiakaspalvelun kehittäminen	Suoritetaan asiakastyytyväisyyskysely ja lisätään rakennusvalvonnan tiedotusta	Asiakastyytyväisyys on hyvää tasoa. Tiedotusten määrä	Toteutunut. Tiedotettu.

Tunnusluvut	2020	2021	2022	2023	2024
Lupamäärä	274	283	209	159	204
Lupien käsittelyaika	39 pv	36 pv	36 pv	24 pv	26
Valmistuneet rakennukset	115	165	102	99	73
Rakennuksen ja rakennetun ympäristön kunnossapitoa koskevat kehotukset	9	56	26	29	23
Katselmukset	900	815	784	507	452
Asiakastyytyväisyyden taso	Hyvä	Hyvä	Hyvä	Hyvä	Hyvä
Tiedotusten määrä	1	1	1	-	1

2. Ympäristönsuojelu

Palvelukuvaus

Kunnan tulee alueellaan valvoa ja edistää ympäristönsuojelua siten, että luontoa ja muuta ympäristöä suojelemalla, hoitamalla ja kehittämällä turvataan kunnan asukkaille terveellinen, viihtyisä ja virikkeitä antava sekä luonnontaloudellisesti kestävä elinympäristö. Ympäristönsuojeluviranomaisen tehtävänä on huolehtia lainsäädännössä määrätystä tehtävistä. Tehtäviä on määrätty ympäristönsuojeluviranomaiselle ympäristön-suojelulain, vesilain, jätelain, vesihuoltolain, maastoliikennelain, maa-aineslain, luonnon-suojelulain ja vesiliikennelain nojalla.

Kunnan ympäristönsuojeluviranomaisen tulee huolehtia omalta osaltaan ympäristönsuojelun suunnittelusta ja kehittämisestä, ympäristön tilan seurannasta sekä ympäristönsuojelua koskevasta tiedottamisesta, valistuksesta ja koulutuksesta kunnassa. Ympäristönsuojeluviranomaisen tulee osallistua ympäristönsuojelua koskevan ohjauksen ja neuvonnan järjestämiseen, antaa lausuntoja, tehdä esityksiä ja aloitteita ympäristönsuojeluun liittyvistä asioista muille viranomaisille sekä edistää kunnan yhteistyötä muiden viranomaisten ja yhteisöjen kanssa ympäristönsuojeluasiassa

Tavoitteet vuonna 2024 ja niiden toteutuminen

Ympäristönsuojelulainsäädännön mukaiset tehtävät

Ympäristönsuojelun tärkein tehtävä on huolehtia lainsäädännön perusteella säädetystä tehtävistä. Asiakkaiden hankkeiden sujuvuus varmistettiin hakemusten ja ilmoitusten nopealla käsittelyllä. Ympäristönsuojelulain mukaista valvontaa toteutettiin valvontasuunnitelman ja -ohjelman mukaisesti.

Talousarviovuonna on jatkettu kiinteistöjen jäteveden käsittelyn valvontaa.

Ympäristönsuojelun kehittäminen ja yhteistyö

Ympäristönsuojelu koordinoi ja ohjaa Alavuden, Kuortaneen, Kurikan, Kauhavan ja Lapuan yhteistä ilmastotyötä. Energiatiimeissä on ylläpidetty ja tehostettu yhteistyötä muiden hallintokuntien kanssa ja teknisen keskuksen sisällä.

Ilmastoasioita on kehitetty kestävä kehityksen ohjelman avulla ja toiminnassa on otettu huomioon kuntien ilmastostrategian tavoitteet.

Ympäristönsuojelu on osallistunut vesienhoidon edistämiseen Lapuanjoen sekä Kyrönjoen neuvottelukunnan ja työryhmän kautta. Alueellista yhteistyötä on tehty Etelä-Pohjanmaan ympäristönsuojeluviranhaltijoiden kanssa sekä Lakeuden Etappi Oy:n ja Lakeuden jätelautakunnan kanssa lainsäädännöllisissä asioissa. Lisäksi ympäristönsuojelu on osallistunut muuhun alueelliseen yhteistyöhön tarpeen mukaan.

Strateginen tavoite	Talousarviotavoite	Toimenpide/mittari	Toteutunut
Kasvun varmistaminen Avoin ja nopea asioiden käsittely ja valvonta	Ympäristölupien ja ilmoitusten sekä maa-aineslupien käsittelyaika Valvontasuunnitelman ja –ohjelman mukaisesti toteutettu valvonta Taajamissa sijaitsevien kiinteistöjen liittyminen viemäriverkostoon	3 kk valmiin hakemuksen jättämisestä (nähtävillä 37 vrk) Valvontaohjelman mukaiset valvontakohteet valvottu Kiinteistöt liittyneet viemäriverkostoon tai liittyminen vireillä	Toteutunut niissä hankkeissa, jotka eivät ole edellyttäneet lisäselvityksiä. Vuoden 2024 valvontaa toteutettu valvontasuunnitelman ja -ohjelman mukaisesti. Vuoden 2024 aikana kartoitettiin taajama-alueella ja jäteveden toiminta-alueella sijaitsevat viemäriverkostoon liittymättömät kiinteistöt, joita lähdetään kehoittamaan vuoden 2025 aikana.
Talouden tasapainon ylläpitäminen Hyvinvoinnin lisääminen Ympäristönsuojelun kehittäminen ja yhteistyö	Kestävän kehityksen ohjelman mukaisten toimenpiteiden toteuttamisen seuranta	Kestävän kehityksen ohjelman mukaisesti	Toteutunut
Lainsäädännön mukaiset päätökset	Päätösten pysyvyys oikeusasteissa	Päätökset pysyvät ennallaan	Vuoden 2024 aikana Vaasan hallinto-oikeudelta on tullut 2 kumoavaa päätöstä.

Tunnusluvut

	2020	2021	2022	2023	2024
Ympäristönsuojelua koskevien päätösten lukumäärä ympäristölautakunnassa	62	63	18	21	15
Ympäristöinsinöörin päätökset ja lausunnot	106	55	42	50	44
Valvontaohjelman valvontakohteiden tarkastukset ja toteutumis%	6	49	18	7	9 75%
Muu valvonta	34	6	5	6	7

7.2 Tuloslaskelmaosan toteutuminen

Talousarvion tuloslaskelmaosan toteutumisvertailu

(sisältää sisäiset ja ulkoiset erät)

Tuloslaskelma (sis. / ulk.)	Alkuperäinen talousarvio	Talousarvio muutos	Muutettu talousarvio	Toteutuma 2024	Poikkeama +yli/-alle	Toteutuma %
Toimintatuotot						
Myyntituotot	4 625 580		4 625 580	5 139 111,81	513 531,81	111,1 %
Maksutuotot	1 206 000		1 206 000	1 404 168,66	198 168,66	116,4 %
Tuet ja avustukset	1 288 020		1 288 020	839 850,35	-448 169,65	65,2 %
Muut toimintatuotot	3 874 400	7 568 850	11 443 250	11 706 799,89	263 549,89	102,3 %
Toimintatuotot	10 994 000	7 568 850	18 562 850	19 089 930,71	527 080,71	102,8 %
Valmistus omaan käyttöön	512 000		512 000	355 429,13	-156 570,87	69,4 %
Toimintakulut						
Henkilöstökulut	-31 009 139		-31 009 139	-29 895 400,98	-1 113 738,02	96,4 %
Palvelujen ostot	-10 334 877		-10 334 877	-10 877 094,79	-542 217,79	105,2 %
Aineet, tarvikkeet ja tavarat	-5 732 363		-5 732 363	-5 538 959,04	-193 403,96	96,6 %
Avustukset	-1 653 400		-1 653 400	-1 302 574,15	-350 825,85	78,8 %
Muut toimintakulut	-535 351	-13 148 210	-13 683 561	-13 812 254,84	-128 693,84	100,9 %
Toimintakulut	-49 265 130	-13 148 210	-62 413 340	-61 426 283,80	-987 056,20	98,4 %
Toimintakate	-37 759 130	-5 579 360	-43 338 490	-41 980 923,96	-1 357 566,04	96,9 %
Verotulot	30 274 000		30 274 000	31 214 118,18	940 118,18	103,1 %
Valtionosuudet	13 855 000		13 855 000	13 891 193,00	36 193,00	100,3 %
Rahoitustuotot ja -kulut						
Korkotuotot	2 500	5 579 360	5 581 860	5 599 239,14	17 379,14	100,3 %
Muut rahoitustuotot	151 000		151 000	232 944,88	81 944,88	154,3 %
Korkokulut	-1 600 000		-1 600 000	-1 417 130,97	-182 869,03	88,6 %
Muut rahoituskulut	-120 000		-120 000	-37 047,83	-82 952,17	30,9 %
Rahoitustuotot ja -kulut	-1 566 500	5 579 360	4 012 860	4 378 005,22	365 145,22	109,1 %
Vuosikate	4 803 370	0	4 803 370	7 502 392,44	2 699 022,44	156,2 %
Poistot ja arvonalentumiset						
Suunnitelman mukaiset poistot	-6 700 000		-6 700 000	-6 832 049,39	132 049,39	102,0 %
Arvonalentumiset			0	-34 080,94	34 080,94	
Poistot ja arvonalentumiset	-6 700 000		-6 700 000	-6 866 130,33	166 130,33	102,5 %
Satunnaiset erät						
Tilikauden tulos	-1 896 630	0	-1 896 630	636 262,11	2 532 892,11	
Tilikauden ylijäämä (alijäämä)	-1 896 630	0	-1 896 630	636 262,11	2 532 892,11	

Verotulojen erittely

Verotulojen erittely	Alkuperäinen talousarvio	Talousarvio muutokset	Talousarvio muutosten jälkeen	Toteutuma	Poikkeama
Kunnan tulovero	24 198 000	0	24 198 000	25 363 103	1 165 103
Kiinteistövero	3 426 000	0	3 426 000	3 340 096	-85 904
Osuus yhteisöveron tuotosta	2 650 000	0	2 650 000	2 510 919	-139 081
Yhteensä	30 274 000	0	30 274 000	31 214 118	940 118

Kunnan tuloveron määräytymisen perusteet:

Verovuosi	Tulovero %	Verotettava tulo 1000 €	muutos %
2014	21,00	205 889	1,3
2015	21,00	206 714	0,4
2016	21,00	206 095	-0,3
2017	21,00	198 870	-3,5
2018	21,50	204 392	2,8
2019	21,50	209 299	2,4
2020	21,50	212 453	1,5
2021	21,50	221 283	4,2
2022	21,50	229 148	3,6
2023	8,86	259 794	13,4
2024	8,90	* 270 254	4

* Vuoden 2024 verotus ei ole valmistunut, joten verotettava tulo on ennakoarvio

Kiinteistöveroprosentit ovat olleet vuonna 2024 seuraavat:

Kiinteistöveroprosentit	2024
Maapohjan yleinen kiinteistövero%	1,3
Rakennusten yleinen kiinteistövero%	1,05
Vakituisen asunnon kiinteistövero%	0,45
Muun asuinrakennuksen kiinteistövero%	1,05
Yleishyödyllisen yhteisön kiinteistövero%	0
Rakentamattoman tontin kiinteistövero%	6
Voimalaitos-rakennuksen kiinteistövero%	3,1

Valtionosuuksien erittely

Valtionosuudet	Talousarvio	Talousarvio-muutos	Talousarvio muutosten jälkeen	Toteutuma 2024	Poikkeama + yli / - ali
Kunnan peruspalvelujen valtionosuus, ml. Tasaukset				11 191 642	
Opetus- ja kulttuuritoimen muut valtionosuudet				149 628	
Verotulomenetysten korvaus				2 549 923	
Yhteensä	13 855 000	0	13 855 000	13 891 193	36 193

7.3 Investointiosan toteutuminen

INVESTOINTIMENOT	Talousarvio 2024	Talousarvio- muutos 2024	Muutettu talousarvio 2024	Toteutuma	Toteutuma %
Maa- ja vesialueet	-590 000	0	-590 000	-419 249	71,1 %
Rakennukset ja rakennelmat	-1 615 000	-1 268 000	-2 883 000	-2 281 610	79,1 %
Kiinteät rakenteet ja laitteet, josta	-3 927 000	-301 000	-4 228 000	-3 381 102	
Liikenneväylät	-2 151 000	-123 000	-2 274 000	-1 915 393	84,2 %
Muut kiinteät rakenteet ja laitteet	-986 000	0	-986 000	-553 185	56,1 %
Vesihuoltolaitos	-790 000	-178 000	-968 000	-912 525	94,3 %
Koneet ja kalusto	-1 248 000	-127 800	-1 375 800	-862 503	62,7 %
Aineeton käyttöomaisuus	-210 000	0	-210 000	-202 783	96,6 %
Käyttöomaisuus arvopaperit	-43 000	0	-43 000	-32 134	74,7 %
Yhteensä	-7 633 000	-1 696 800	-9 329 800	-7 179 381,32	77,0 %
INVESTOINTITULOT	Talousarvio 2024	Talousarvio- muutos 2024	Muutettu talousarvio 2024	Toteutuma	Toteutuma %
Maa- ja vesialueet	550 000	0	550 000	85 054,03	15,5 %
Rakennukset ja rakennelmat	-90 000	0	0	58 577,00	
Kiinteät rakenteet ja laitteet, josta	305 000	0	305 000	0,00	
Liikenneväylät	160 000	0	160 000	0,00	
Muut kiinteät rakenteet ja laitteet	90 000	0	90 000	0,00	
Vesihuoltolaitos	55 000	0	55 000	0,00	
Koneet ja kalusto	50 000	0	50 000	0,00	
Aineeton käyttöomaisuus	0	0	0	105 000,00	
Käyttöomaisuusarvopaperit	0	0	0	0,00	
Yhteensä	905 000	0	905 000	248 631,03	27,5 %
INVESTOINNIT NETTO	-6 728 000	-1 696 800	-8 424 800	-6 930 750,29	82,3 %

7.4 Rahoitusosan toteutuminen

RAHOITUSOSAN TOTEUTUMINEN	Alkuperäinen talousarvio	Talousarvio muutos	Talousarvio muutosten jälkeen	Toteutuma	Poikkeama + yli/-alle
Toiminta ja investoinnit					
Toiminnan rahavirta					
Vuosikate	4 803 370		4 803 370	7 502 392,44	2 699 022,44
Satunnaiset erät					0,00
Tulorahoituksen korjauserät	-92 200		-92 200	-97 513,57	5 313,57
Investointien rahavirta					
Investointimenot	-7 633 000	-1 696 800	-9 329 800	-7 179 381,32	-2 150 418,68
Rahoitusosuudet investointimenoihin	300 000		300 000	163 577,00	-136 423,00
Pysyvien vastaavien hyödykkeiden luovutustulot	605 000		605 000	182 567,60	-422 432,40
Toiminta ja investoinnit	-2 016 830	-1 696 800	-3 713 630	571 642	-4 285 272
Rahoitustoiminta					
Antolainauksen muutokset					
Antolainasaamisten lisäykset	-100 000		-100 000	-1 000 000,00	900 000,00
Antolainasaamisten vähennys	100 000		100 000	97 200,00	-2 800,00
Lainakannan muutokset					
Pitkäaikaisten lainojen lisäys	10 500 000		10 500 000	5 000 000,00	-5 500 000,00
Pitkäaikaisten lainojen väh	-8 500 000		-8 500 000	-7 800 000,00	-700 000,00
Lyhytaikaisten lainojen muu				4 000 000,00	4 000 000,00
Vaikutus maksuvalmiuteen	-16 830	-1 696 800	-1 713 630	868 842,15	-2 582 472,15

7.5 Yhteenvedo määrärahojen ja tuloarvioiden toteutumisesta

Toimintakate / ulkoiset ja sisäiset	Talousarvio 2024	Talousarvio muutos	Muutettu talousarvio	Toteutuma	Poikkeama +yli/-alle
Käyttötaloudenosa					
Vaalit				16 463,41	16 463,41
Kaupunginvaltuusto	-76 000	-51 130	-127 130	-121 709,68	-5 420,32
Tarkastuslautakunta	-36 700		-36 700	-40 666,28	3 966,28
Kaupunginhallitus	-1 201 200	-3 333 170	-4 534 370	-3 217 901,93	-1 316 468,07
Sivistyslautakunta	-22 085 150	-5 557 050	-27 642 200	-27 745 121,84	102 921,84
Hyvinvointilautakunta	-3 179 130	-2 992 150	-6 171 280	-6 025 748,34	-145 531,66
Tekninen lautakunta	-10 973 900	6 387 880	-4 586 020	-4 703 561,09	117 541,09
Ympäristölautakunta	-207 050	-33 740	-240 790	-142 678,21	-98 111,79
Yhteensä	-37 759 130	-5 579 360	-43 338 490	-41 980 923,96	-1 357 566

Tuloslaskelmaosa	Talousarvio 2024	Talousarvio muutos	Muutettu talousarvio	Toteutuma	Poikkeama +yli/-alle
Verotulot	30 274 000		30 274 000	31 214 118,18	940 118,18
Valtionosuudet	13 855 000		13 855 000	13 891 193,00	36 193,00
Korkotuotot	2 500	5 579 360	5 581 860	5 599 239,14	17 379,14
Muut rahoitustuotot	151 000		151 000	232 944,88	81 944,88
Korkokulut	-1 600 000		-1 600 000	-1 417 130,97	-182 869,03
Muut rahoituskulut	-120 000		-120 000	-37 047,83	-82 952,17
Yhteensä	42 562 500	5 579 360	48 141 860	49 483 316,40	809 814,00

Investointiosa	Talousarvio 2024	Talousarvio muutos	Muutettu talousarvio	Toteutuma	Poikkeama +yli/-alle
Maa- ja vesialueet, netto	-40 000		-40 000	-334 195,15	294 195,15
Rakennukset ja rakennelmat	-1 615 000	-1 268 000	-2 883 000	-2 223 032,55	-659 967,45
Kiinteät rakenteet ja laitteet					
Liikenneväylät	-1 991 000	-123 000	-2 114 000	-1 915 392,56	-198 607,44
Muut kiinteät rakenteet ja laitteet	-896 000		-896 000	-553 184,56	-342 815,44
Vesihuoltolaitos	-735 000	-178 000	-913 000	-912 525,28	-474,72
Kiinteät rakenteet ja laitteet yhteensä	-3 622 000	-301 000	-3 923 000	-3 381 102	-541 897,60
Koneet ja kalusto					
Kaupunginhallitus	-190 000		-190 000	-47 301,98	-142 698,02
Sivistyslautakunta	-340 000		-340 000	-237 171,12	-102 828,88
Hyvinvointilautakunta	-260 000		-260 000	-104 075,87	-155 924,13
Tekninen lautakunta	-408 000	-127 800	-535 800	-473 954,34	-61 845,66
Ympäristölautakunta					
Koneet ja kalusto yhteensä	-1 198 000	-127 800	-1 325 800	-862 503	-463 296,69
Aineeton käyttöomaisuus	-210 000		-210 000	-97 782,67	-112 217,33
Käyttöomaisuusarvopaperit	-43 000		-43 000	-32 134,21	-10 865,79
Yhteensä	-6 728 000	-1 696 800	-8 424 800	-6 930 750,29	-1 494 049,71

Rahoitusosa	Talousarvio 2024	Talousarvio muutos	Muutettu talousarvio	Toteutuma	Poikkeama +yli/-alle
Antolainojen vähennys	100 000		100 000	97 200,00	-2 800
Antolainojen lisäys	-100 000		-100 000	-1 000 000,00	-900 000
Pitkäaik. Lainojen vähennys	-10 500 000		-10 500 000	-7 800 000,00	2 700 000
Pitkäaik. Lainojen lisäys	8 000 000		8 000 000	5 000 000,00	-3 000 000
Lyhytaik. lainojen muutos				4 000 000,00	4 000 000
Vaikutus maksuvalmiuteen	16 830		16 830	-868 842,15	885 672,15
Yhteensä	-2 383 170	0	-2 483 170	-571 642,15	3 682 872,15

8. Tilinpäätöslaskelmat

8.1 Tuloslaskelma

TULOSLASKELMA

Ulkoinen

	2024	2023
Toimintatuotot		
Myyntituotot	4 798 233,15	4 678 105,53
Maksutuotot	1 182 915,96	1 119 400,12
Tuet ja avustukset	839 850,35	1 296 520,91
Muut Toimintatuotot	4 133 037,33	4 090 253,83
Toimintatuotot	10 954 036,79	11 184 280,39
Valmistus omaan käyttöön	355 429,13	435 231,83
Toimintakulut		
Henkilöstökulut		
Palkat ja palkkiot	-24 403 148,64	-24 454 891,52
Henkilösivukulut		
Eläkekulut	-4 888 427,77	-4 834 520,94
Muut henkilösivukulut	-603 824,57	-889 971,35
Palvelujen ostot	-10 508 262,65	-9 652 587,96
Aineet, tarvikkeet ja tavarat	-5 345 659,82	-4 972 686,07
Avustukset	-1 302 574,15	-1 449 069,17
Muut Toimintakulut	-659 131,40	-882 109,11
Toimintakulut	-47 711 029,00	-47 135 836,12
Toimintakate	-36 401 563,08	-35 516 323,90
Verotulot	31 214 118,18	31 585 300,16
Valtionosuudet	13 891 193,00	15 933 670,00
Rahoitustuotot ja -kulut		
Korkotuotot	19 878,26	19 105,52
Muut Rahoitustuotot	220 479,52	293 707,03
Korkokulut	-1 417 130,97	-1 091 345,04
Muut Rahoituskulut	-24 582,47	-84 260,23
Rahoitustuotot ja -kulut	-1 201 355,66	-862 792,72
Vuosikate	7 502 392,44	11 139 853,54
Poistot ja arvonalentumiset		
Suunnitelman mukaiset poistot	-6 832 049,39	-6 642 750,98
Arvonalentumiset	-34 080,94	
Poistot ja arvonalentumiset	-6 866 130,33	-6 642 750,98
Satunnaiset erät		
Satunnaiset kulut		-92 010,14
Tilikauden tulos	636 262,11	4 405 092,42
Tilikauden Yli/Alijäämä	636 262,11	4 405 092,42

8.2 Rahoituslaskelma

Rahoituslaskelma

	2024	2023
Toiminnan rahavirta		
Vuosikate	7 502 392,11	11 139 853,54
Satunnaiset erät		-92 010,14
Tulorahoituksen korjauserät	-97 513,57	-105 730,74
Tulorahoitus yhteensä	7 404 878,87	10 942 112,66
Investointien rahavirta		
Investointimenot	-7 179 381,32	-6 925 164,68
Rahoitusosuudet investointimenoihin	163 577,00	27 200,00
Pysyvien vastaavien hyödykkeiden luovutustulot	182 567,60	251 978,54
Toiminnan ja investointien rahavirta	571 642,15	4 296 126,52
Rahoituksen rahavirta		
Antolainauksen muutokset		
Antolainasaamisten lisäys	-1 000 000,00	-336 584,25
Antolainasaamisten vähennys	97 200,00	990 624,25
Lainakannan muutokset		
Pitkäaik. lainojen lisäys	5 000 000,00	5 000 000,00
Pitkäaik. lainojen vähennys	-7 800 000,00	-8 400 000,00
Lyhytaikaisten lainojen muutos	4 000 000,00	-1 000 000,00
Oman pääoman muutokset		
Muut maksuvalmiuden muutokset		
Toimeksiantojen var. ja pääomien muut.	14 096,67	-7 009,82
Vaihto-omaisuuden muutos		
Saamisten muutos	-162 448,40	1 764 681,14
Korottomien velkojen muutos	-431 739,50	-4 756 983,96
Rahoituksen rahavirta	-282 891,23	-6 745 272,64
Rahavarojen muutos	288 750,92	-2 449 146,12
Rahavarat 31.12.	3 421 600,25	3 132 849,33
Rahavarat 1.1.	3 132 849,33	5 581 995,45
Rahavarojen muutos	288 750,92	-2 449 146,12

8.3 Tase

VASTAAVAA	2024	2023	VASTATTAVAA	2024	2023
PYSYVÄT VASTAAVAT	127 401 774,72	126 434 354,76	OMA PÄÄOMA	54 846 592,87	54 210 330,76
Aineettomat hyödykkeet	635 713,96	706 535,49	Peruspääoma	27 472 108,29	27 472 108,29
Aineettomat oikeudet	5 487,47	61 182,51	Edellisten tilikausien yli-/alijäämä	26 738 222,47	22 333 130,05
Muut pitkävaikutteiset menot	630 226,49	645 352,98	Tilikauden yli-/alijäämä	636 262,11	4 405 092,42
Aineelliset hyödykkeet	119 560 256,08	119 422 867,86	TOIMEKSIANTOJEN PÄÄOMAT	421 215,11	397 033,69
Maa- ja vesialueet	19 553 009,06	19 218 813,91	Lahjoitusrahastojen pääomat	262 987,34	252 902,59
Rakennukset	62 622 047,51	64 154 804,80	Muut toimeksiantojen pääomat	158 227,77	144 131,10
Kiinteät rakenteet ja laitteet	35 029 698,19	34 403 994,18			
Koneet ja kalusto	1 615 668,82	1 582 760,20	VIERAS PÄÄOMA	78 474 471,14	77 706 210,64
Ennakkomaksut ja kesken- eräiset hankinnat	739 832,50	62 494,77	Pitkäaikainen	40 086 111,97	42 293 649,84
Sijoitukset	7 205 804,68	6 304 951,41	Lainat rahoitus- ja vak.laitoksilta	33 000 000,00	35 300 000,00
Osakkeet ja osuudet	5 570 927,23	5 572 873,96	Muut velat	7 086 111,97	6 993 649,84
Muut lainasaamiset	1 311 898,45	311 898,45	Lyhytaikainen	38 388 359,17	35 412 560,80
Muut saamiset	322 979,00	420 179,00	Joukkovelkakirjalainat	23 000 000,00	19 000 000,00
TOIMEKSIANTOJEN VARAT	262 987,34	252 902,59	Lainat rahoitus- ja vak.laitoksilta	7 300 000,00	7 800 000,00
Lahjoitusrahastojen varat	262 987,34	252 902,59	Lainat muilta luotonantajilta	1 000 000,00	1 000 000,00
VAIHTUVAT VASTAAVAT	6 077 517,06	5 626 317,74	Saadut ennakot	293 418,09	383 926,73
Vaihto-omaisuus			Ostovelat	3 013 439,65	3 311 416,96
Aineet ja tarvikkeet			Muut velat / liittymismaksut	500 853,91	510 465,82
Saamiset	2 655 916,81	2 493 468,41	Siirtovelat	3 280 647,52	3 406 751,29
Lyhytaikaiset saamiset	2 655 916,81	2 493 468,41	VASTATTAVAA	133 742 279,12	132 313 575,09
Myyntisaamiset	1 828 243,89	2 032 180,26			
Lainasaamiset	170 000,00				
Muut saamiset	558 038,61	352 304,14			
Siirtosaamiset	99 634,31	108 984,01			
Rahat ja pankkisaamiset	3 421 600,25	3 132 849,33			
VASTAAVAA	133 742 279,12	132 313 575,09			

8.4 Konsernitilinpäätös

8.4.1 Konsernituloslaskelma

Konsernituloslaskelma

	2024	2023
Toimintatuotot	27 646 592	27 004 575
Toimintakulut	-60 660 203	-58 653 035
Osuus osakkuusyhteisöjen voitosta (tappiosta)	32 745	-4 276
Toimintakate	-32 980 866	-31 652 736
Verotulot	31 214 118	31 585 300
Valtionosuudet	13 891 193	15 933 670
Rahoitustuotot ja kulut		
Korkotuotot	8 362	16 704
Muut rahoitustuotot	645 937	673 661
Korkokulut	-2 889 009	-1 533 822
Muut rahoituskulut	-102 003	-827 866
Vuosikate	9 787 734	14 194 911
Poistot ja arvonalentumiset		
Suunnitelman mukaiset poistot	-9 254 023	-9 547 300
Arvonalentumiset	-33 388	1 945
Satunnaiset erät		
Tilikauden tulos	500 322	4 649 556
Tilinpäätössiirrot		
Tilikauden verot	-83 916	-26 112
Laskennalliset verot	11 089	-39 607
Vähemmistöosuudet	-40 080	-24 717
Tilikauden ylijäämä (alijäämä)	387 416	4 559 120

8.4.2 Konsernirahoituslaskelma

Konsernin rahoituslaskelma

	TP 2024	TP 2023
Toiminnan rahavirta		
Vuosikate	9 787 734	14 194 911
Satunnaiset erät		
Tilikauden verot	-83 916	-26 112
Tulorahoituksen korjauserät	-136 569	-90 602
Investointien rahavirta		
Investointimenot	-11 792 452	-10 716 077
Rahoitusosuudet investointimenoihin	191 610	77 166
Pysyvien vastaavien hyödykkeiden luovutustulot	188 878	279 948
Toiminnan ja investointien rahavirta	-1 844 715	3 719 234
Rahoituksen rahavirta		
Antolainauksen muutokset		
Antolainasaamisten lisäys		-285 924
Antolainasaamisten vähennys		743 424
Lainakannan muutokset		
Pitkäaik. lainojen lisäys	9 833 500	8 109 900
Pitkäaik.lainojen vähennys	-12 788 551	-10 737 938
Lyhytaikaisten lainojen muutos	4 531 177	-392 442
Oman pääoman muutokset	32 130	-92 010
Muut maksuvalmiuden muutokset		
Toimeksiantojen varojen ja pääom. muutos	16 046	-6 977
Vaihto-omaisuuden muutos	-966 136	-271 446
Saamisten muutos	1 578 386	4 058 431
Korottomien velkojen muutos	-1 552 498	-7 156 245
Rahoituksen rahavirta	684 054	-6 031 228
Rahavarojen muutos	-1 160 662	-2 311 994
Rahavarat 31.12.	7 149 540	8 310 201
Rahavarat 1.1.	8 310 201	10 622 195
Rahavarojen muutos	-1 160 662	-2 311 994

8.4.3 Konsernitase

KONSERNITASE

VASTAAVAA	2024 1 000 €	2023 1 000 €	VASTATTAVAA	2024 1 000 €	2023 1 000 €
PYSYVÄT VASTAAVAT	167 100 155	165 110 876	OMA PÄÄOMA	58 704 969	58 599 247
Aineettomat hyödykkeet	945 880	1 027 781	Peruspääoma	27 472 108	27 472 108
Aineettomat oikeudet	200 497	271 236	Säätiöiden ja yhdistysten perusp.	169 513	169 513
Muut pitkävaikutteiset menot	745 384	756 545	Arvonkorotusrahasito	286 479	286 479
Ennakkomaksut			Muut omat rahastot	381 929	381 929
Aineelliset hyödykkeet	161 944 140	159 861 520	Edellisten tilikausien yli-/alijäämä	30 007 523	25 730 097
Maa- ja vesialueet	22 911 690	22 583 322	Tilikauden yli-/alijäämä	387 416	4 559 120
Rakennukset	91 704 045	91 430 762	VÄHEMMISTÖOSUUS	409 823	371 635
Kiinteät rakenteet ja laitteet	35 038 430	34 416 552	PAKOLLISET VARAUKSET	0	0
Koneet ja kalusto	6 721 929	6 453 662	Eläkevaraukset		
Muut aineelliset hyödykkeet	3 447 365	3 472 942	Muut pakolliset varaukset	0	0
Ennakkomaksut ja kesken- eräiset hankinnat	2 120 681	1 504 279	TOIMEKSIANTOJEN PÄÄOMAT	856 980	741 760
Sijoitukset	4 210 135	4 221 575	VIERAS PÄÄOMA	122 488 106	121 567 657
Osakkuusyhteisöosuudet	2 473 466	2 436 305	Pitkäaikainen korollinen pääoma	66 568 081	69 061 126
Osakkeet ja osuudet	1 716 510	1 762 310	Pitkäaikainen koroton pääoma	12 603 860	12 433 313
Joukkovelkakirjalainasaamiset			Lyhytaikainen korollinen pääoma	34 052 729	29 981 551
Muut lainasaamiset			Lyhytaikainen koroton pääoma	9 263 437	10 091 667
Muut saamiset	20 160	22 960			
TOIMEKSIANTOJEN VARAT	698 752	599 578	VASTATTAVAA YHTEENSÄ	182 459 878	181 280 299
VAIHTUVAT VASTAAVAT	14 660 970	15 569 846			
Vaihto-omaisuus	2 066 581	1 090 847			
Saamiset	5 444 849	6 168 797			
Pitkäaikaiset saamiset	1 187 991	1 429			
Lyhytaikaiset saamiset	4 256 858	6 167 369			
Rahoitusarvopaperit	844 024	883 818			
Rahat ja pankkisaamiset	6 305 516	7 426 384			
VASTAAVAA YHTEENSÄ	182 459 878	181 280 299			

9. Liitetiedot

Arvostus- ja jaksotusperiaatteet sekä menetelmät

Jaksotusperiaate

Tulot ja menot on merkitty tuloslaskelmaan suoriteperusteen mukaisesti. Suoriteperusteesta poiketen verotulot on kirjattu niiden tilitysajankohdan mukaisesti ao. tilikaudelle.

Pysyvien vastaavien arvostus

Pysyvien vastaavien aineettomat ja aineelliset hyödykkeet on merkitty taseeseen hankintamenoon vähennettynä suunnitelman mukaisilla poistoilla ja investointimenoihin saaduilla rahoitusosuuksilla. Suunnitelman mukaiset poistot on laskettu ennalta laaditun poistosuunnitelman mukaisesti. Poistosuunnitelman mukaiset suunnitelmapoistojen laskentaperiaatteet on esitetty tuloslaskelman liitetiedoissa kohdassa suunnitelman mukaisten poistojen perusteet.

Sijoitusten arvostus

Pysyvien vastaavien sijoitukset on merkitty taseeseen hankintamenoon tai sitä alempaan arvoon. Arvostuksen perusteena on ollut hyödykkeen todennäköisesti tulevaisuudessa kertyvä tulo tai sen arvo palvelutuotannossa.

Vaihto-omaisuuden arvostus

Vaihto-omaisuus on merkitty taseeseen nimellisarvoon.

Rahoitusomaisuuden arvostus

Saamiset on merkitty taseeseen nimellisarvoon.

Rahoitusarvopaperit on merkitty taseeseen hankintamenoon.

Johdannaissopimusten käsittely

Tilinpäätöshetkellä kaupungilla ei ole johdannaissopimuksia.

Avustusten käsittely

Pysyvien vastaavien aineellisten hyödykkeiden hankintaan saadut rahoitusavustukset on merkitty ao. hyödykkeen hankintamenon vähennykseksi.

Kaupungin tilinpäätöksen esittämistapaa koskevat liitetiedot

Tuloslaskelman esittämistavan muutos

Ei ilmoitettavaa tietoa

Oikaisut edellisen tilikauden tietoihin

Ei ilmoitettavaa tietoa

HENKILÖSTÖN LUKUMÄÄRÄ 31.12.2024

		Vakinaiset	Sijaiset	Määrä- aikaiset	Työllis- tetyt	Projekti- työntekijät	Yhteensä	Yht. ilman työllistettyjä	Näistä pal- katon vv/työ- loma/lomaut.
Kaup.hallitus	v. 2023	20				1	1	22	21
	v. 2024	20				1		21	20
Sivistysltk	v. 2023	344	24	67		2	2	439	437
	v. 2024	338	31	59		2	2	432	430
Ympäristöltk	v. 2023	1	1					2	2
	v. 2024	1	1	1				3	3
Tekninen ltk	v. 2023	120	3	9		2		134	132
	v. 2024	111	3	11		4		129	125
Yhteensä	v. 2023	485	28	76		5	3	597	592
	v. 2024	470	35	71		7	2	585	578
Lisäksi:									
sivutoimisia tuntiopettajia	v. 2023	54							
	v. 2024	55							
lyhytaikaisia sijaisia	v. 2023	2							
	v. 2024	1							

Henkilöstökulut

2024

2023

Palkat ja palkkiot

24 403 148,64

24 454 891,52

Eläkekulut

4 888 427,77

4 834 520,94

Muut henkilösivukulut

603 824,57

889 971,35

Henkilöstökulut yhteensä

29 895 400,98

30 179 383,81

Tilintarkastajan palkkiot

	2024	2023
Tilintarkastuspalkkiot	21 137,00	6 613,25
Tilintarkastajan lausunnot		
Tarkastuslautakunnan sihteerin tehtävät	8 395,00	2 016,50
Muut palkkiot	4 140,00	1 300,00
Palkkiot yhteensä	33 672,00	9 929,75

Luottamushenkilöiden palkkioista perityt ja tilitetyt luottamushenkilömaksut

2024

2023

Suomen Keskusta

7 221,91

7 655,87

Kansallinen Kokoomus

6 833,99

7 675,39

Perussuomalaiset

1 795,73

2 192,01

Suomen Sosiaalidemokraatit

569,25

814,69

Suomen Kristillisdemokraatit

1 127,49

1 204,26

Vasemmistoliitto

39,00

61,05

17 587,37

19 603,27

Toimintatuotot	2024	2023
Vaalit	77 935,20	26 181,60
Kaupunginhallitus	4 332 971,03	4 259 115,96
Sivistyslautakunta	1 084 768,07	1 460 545,72
Hyvinvointilautakunta	1 110 703,40	1 180 549,05
Ympäristölautakunta	207 717,02	91 568,53
Tekninen lautakunta	4 139 942,07	4 166 319,53
Yhteensä	10 954 036,79	11 184 280,39

Palvelujen ostot eriteltynä asiakaspalvelujen ostoihin ja muiden palvelujen ostoihin

Palvelujen ostojen erittely	2024	2023
Asiakaspalvelujen ostot	1 869 952,10	1 916 558,43
Muiden palvelujen ostot	8 638 310,55	7 736 029,53
<i>Palvelujen ostot yhteensä</i>	<i>10 508 262,65</i>	<i>9 652 587,96</i>

Verotulojen erittely	Vuosi 2024	Vuosi 2023
Kunnan tulovero	25 363 103	25 330 663
Kiinteistövero	3 340 096	3 270 265
Osuus yhteisöveron tuotosta	2 510 919	2 984 372
Yhteensä	31 214 118	31 585 300

Valtionosuudet	Vuosi 2024	Vuosi 2023
Kunnan peruspalvelujen valtionosuus, ml. Tasaukset	11 191 642	13 535 703
Opetus- ja kulttuuritoimen muut valtionosuudet	149 628	-165 591
Verotulomenetyksen korvaus	2 549 923	2 563 558
Yhteensä	13 891 193	15 933 670

Selvitys suunnitelman mukaisten poistojen perusteista

Poistonalaisten hyödykkeiden poistojen määrittelyssä on käytetty ennalta laadittua poistosuunnitelmaa. Suunnitelman mukaiset poistot on laskettu aineettomien ja aineellisten hyödykkeiden hankintamenosta arvioidun taloudellisen käyttöiän mukaan. Kiinteiden rakenteiden ryhmän poistosuunnitelma on muutettu v. 2014 menojäännöspoistoista tasapoistoiksi.

Arvioidut poistoajat ja niitä vastaavat vuotuiset poistoprosentit sekä poistomenetelmät ovat:

Aineettomat hyödykkeet	3-5 vuotta	Tasapoisto
Rakennukset	25-50 vuotta	Tasapoisto
Kiinteät kalusteet	10-30 vuotta	Tasapoisto
Koneet ja kalusto	3-10 vuotta	Tasapoisto

Pienet pysyvien vastaavien hankinnat, joiden hankintameno on alle 10.000€, on kirjattu vuosikuluksi.

Aineettomat ja aineelliset hyödykkeet

Taseen liitetiedot

Pysyvät vastaavat

	AINEETTOMAT HYÖDYKKEET			AINEELLISET HYÖDYKKEET					
	Aineettomat olkeudet	Muut pitkä- vaik.menot	Yhteensä	Maa-alueet	Rakennukset	Kiinteät rak. ja laitteet	Koneet ja kalusto	Keskeneräiset hankinnat	Yhteensä
Poistamaton hankintameno 1.1.2	61 182,51	645 352,98	706 535,49	19 218 813,91	64 154 804,80	34 403 994,18	1 582 760,20	62 494,77	119 422 867,86
Lisäykset tilikauden aikana	1 940,52	212 475,03	214 415,55	419 249,18	1 604 271,82	3 371 410,04	860 562,79	677 337,73	6 932 831,56
Rahoitusosuudet tilikaudella	-	-	-	-	58 577,00	105 000,00	-	-	163 577,00
Vähennykset tilikaudella	-	-	-	85 054,03	-	-	-	-	85 054,03
Siirrot erien välillä	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Tilikauden poisto	57 635,56	227 601,52	285 237,08	-	3 078 452,11	2 640 706,03	827 654,17	-	6 546 812,31
Poistamaton hankintameno	63 123,03	857 828,01	920 951,04	19 553 009,06	65 700 499,62	37 670 404,22	2 443 322,99	739 832,50	126 107 068,39
Kirjanpitoarvo 31.12.2024	5 487,47	630 226,49	635 713,96	19 553 009,06	62 622 047,51	35 029 698,19	1 615 668,82	739 832,50	119 560 256,08

Pysyvien vastaavien sijoitukset

	OSAKKEET JA OSUUDET			MUUT SAAMISET					Yhteensä
	Osakkeet tytäryhteisöt	Kuntayhtymä osuudet	Osakkeet, osak kuus- ja muut om. Yhteensä	Muut osakkeet ja osuudet	Tytär-yhteisöt	Kuntayhtymät	Osakkuus yhteisöt	Muut	
Hankintameno 1.1.2024	1 838 464,84	2 541 015,13	794 159,54	399 234,45	409 098,45	-	-	322 979,00	6 304 951,41
Lisäykset	-	32 134,21	-	-	1 000 000,00	-	-	-	1 032 134,21
Vähennykset	-	-	-	34 080,94	97 200,00	-	-	-	131 280,94
Siirrot erien välillä	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Hankintameno 31.12.2024 (on kirjanpitoarvo)	1 838 464,84	2 573 149,34	794 159,54	365 153,51	1 311 898,45	-	-	322 979,00	7 205 804,68

Pysyvien vastaavien hyödykkeiden myyntivoitot ja -tappiot

	Konserni		Kaupunki	
	2024	2023	2024	2023
Muut toimintatuotot				
Muu toiminta				
Maaomaisuuden myyntivoitto	97 513,57	105 730,74	97 513,57	105 730,74
Kiinteistöjen myyntivoitto	6 310,76	9 986,70		
Osakkeiden myyntivoitto				
Myyntivoitot yhteensä	103 824,33	115 717,44	97 513,57	105 730,74
Muut toimintakulut				
Kiinteistöjen myyntitappiot		20 839,25		
Osakkeiden myyntitappiot				
Myyntitappiot yhteensä		20 839,25		

Saamisten erittely	Kaupunki	
	2024	2023
Pitkäaikaiset saamiset		
Saamiset tytäryhteisöiltä		
Lainasaamiset	1 481 898,45	311 898,45
Muut saamiset	302 819,00	400 019,00
Yhteensä	1 784 717,45	711 917,45
Lyhytaikaiset saamiset		
Saamiset tytäryhteisöiltä		
Myyntisaamiset	108 624,27	127 564,75
Muut saamiset	73 892,38	16 024,24
Yhteensä	182 516,65	143 588,99
Saamiset kuntayhtymiltä, joissa kaupunki on jäsenenä		
Myyntisaamiset	2 491,79	16 980,73
Muut saamiset		
Yhteensä	2 491,79	16 980,73
Saamiset osakkuus- sekä muilta omistusyhteisyyksiltä		
Myyntisaamiset	2 067,76	1 327,30
Yhteensä	2 067,76	1 327,30

Saamiset yhteensä	1 971 793,65	873 814,47
--------------------------	---------------------	-------------------

Oman pääoman erittely	Konserni		Kaupunki	
	2024	2023	2024	2023
Peruspääoma 1.1. ja 31.12.	27 472 108,29	27 472 108,29	27 472 108,29	27 472 108,29
Säätiöiden peruspääomat 31.12.	169 513,24	169 513,24		
Arvonkorotusrahasto 1.1.	286 479,49	286 479,49		
Lisäykset tilikaudella				
Arvonkorotusrahasto 31.12.	286 479,49	286 479,49		
Muut omat rahastot 1.1.	381 928,86	321 111,47		
Lisäykset tilikaudella		60 817,39		
Vähennykset tilikaudella				
Muut omat rahastot 31.12.	381 928,86	381 928,86		
Edellisten tilikausien yli-/alijäämä	30 007 522,58	25 730 097,22	26 738 222,47	22 333 130,05
Lisäykset tilikaudella/Sedu	38 405,36			
Ed. tilikauden virheiden oikaisu	243 289,38			
Tilikauden yli-/alijäämä	387 416,16	4 559 120,10	636 262,11	4 405 092,42
Oma pääoma yhteensä	58 704 968,62	58 599 247,20	54 846 592,87	54 210 330,76

Velat jotka erääntyvät myöhemmin kuin viiden vuoden kuluttua	Konserni		Kaupunki	
	2024	2023	2024	2023
Pitkäaikaiset velat				
Lainat rah- ja vak.laitoksilta	30 770 133,56	32 640 899,85	8 300 000,00	9 800 000,00
Yhteensä	30 770 133,56	32 640 899,85	8 300 000,00	9 800 000,00

Vieras pääoma	2024		2023	
	Pitkäaikainen	Lyhytaikainen	Pitkäaikainen	Lyhytaikainen
Velat tytäryhteisölle				
Ostovelat		272 584,15		236 353,71
Muut velat		1 000 000,00		1 000 000,00
Siirtovelat				3 727,22
Yhteensä		1 272 584,15		1 240 080,93
Velat kuntayhtymille, joissa kunta jäsenenä				
Ostovelat		36 280,55		30 802,59
Velat osakkuus- ja muille omistusyhteisöille				
Ostovelat		38 683,85		32 586,31
Yhteensä		1 347 548,55		1 303 469,83

Muiden velkojen erittelyt	Konserni		Kaupunki	
	2024	2023	2024	2023
Liittymismaksut	11 536 277,23	11 348 295,10	7 086 111,97	6 993 649,84
Muut velat	114 465,84	105 125,26		
Yhteensä	11 650 743,07	11 453 420,36	7 086 111,97	6 993 649,84

Siirtovelkoihin siirtyvät olennaiset erät	Konserni		Kaupunki	
	2024	2023	2024	2023
Lyhytaikaiset siirtovelat				
Menojäämät				
Korkojaksotukset	276 273,38	217 220,05	83 211,76	84 692,76
Palkkojen ja henk.sivukulujen jaksotukset	90 534,92	89 046,62	17 209,78	42 273,88
Lomapalkkajaksotus	3 581 384,54	3 535 817,90	3 133 769,78	3 096 247,76
Muut menojäämät	131 176,48	395 639,80	46 456,20	183 536,89
Yhteensä	4 079 369,32	4 237 724,37	3 280 647,52	3 406 751,29

Vuokravastuut *)	Konserni		Kaupunki	
	2024	2023	2024	2023
Vuokravastuut yhteensä voimassa	288 354,99	335 194,38	13 975,72	10 250,46
Seuraavalla tilikaudella maksettava osuus	93 733,55	87 887,44	11 942,60	4 625,82
Sopimuksiin sisältyvät lunastusveloitteet				
Leasing-vastuut yhteensä	321 549,90	299 509,05	183 056,87	228 183,18
Seuraavalla tilikaudella maksettava osuus	111 893,45	101 101,32	61 810,05	90 247,58
Vastuut				
Yhteensä	609 904,89	634 703,43	197 032,59	238 433,64

Vastuusitoumukset Järjestelyjen tarkoitus	Konserni		Kaupunki	
	2024	2023	2024	2023
Takaukset samaan konserniin kuuluvien yhteisöjen puolesta				
Alkuperäinen pääoma	25 487 002,18	24 913 002,18	24 379 129,18	23 409 129,18
Jäljellä oleva pääoma	18 047 984,15	17 781 038,99	17 158 052,97	16 854 784,19
Takaukset muiden puolesta				
Alkuperäinen pääoma	1 313 220,00	1 313 220,00	1 313 220,00	1 313 220,00
Jäljellä oleva pääoma	231 250,20	280 687,80	231 250,20	280 687,80
Vastuu kuntien takauskeskuksen takausvastuista 31.12.				
Kunnan osuus takauskeskuksen takausvastuista			121 202 652,00	116 962 897,00
Kunnan osuus takauskeskuksen kattamattomista takausvastuista				
Kunnan mahdollista vastuuta kattava takauskeskuksen rahastosta			130 062,00	93 105,00

Muut taloudelliset vastuut

	Konserni		Kaupunki	
	2024	2023	2024	2023
Arvonlisäveron palautusvastuu	9 007 287,00	9 100 113,66	8 605 794,06	8 776 532,84
Sopimusvastuut		13 200,00	-	13 200,00

Konserni

Laskennalliset verovelat	2024	2023
Korottomaan vieraaseen pääomaan sisältyvät laskennalliset verovelat		
Pitkäaikainen koroton vieras pääoma	926 353,25	979 892,45

Kilpailuneutraliteettiin liittyvä liitetieto

Kilpailulain 30 d § astui voimaan 1.1.2020. Säännöksen mukaan kunnat veloitetaan eriyttämään toimintaansa kirjanpidossaan niiltä osin, kun toimitaan kilpailutilanteessa markkinoilla. Eriyttämisvelvollisuus ei kuitenkaan koske niitä yksiköitä, joiden kilpailutilanteessa markkinoilla tapahtuva liikevaihto jää alle 40 000 euroon. (Kilpailulaki 30 d §.) Kunnilla on jo ennestään yhtiöittämisvelvollisuus toimiessaan kilpailutilanteessa markkinoilla muutamaa poikkeustilannetta lukuun ottamatta (Kuntalaki 15:126 §, 127 §).

Lapuan kaupunki on kartoittanut toimintansa eriyttämisvelvollisuuden kriteerien täyttymisen varalta vuonna 2020 eikä Lapuan kaupunki harjoita toimintaa kilpailutilanteessa markkinoilla, koska arvioitu liikevaihto jää alle 40.000 euroon.

Seinäjoen koulutuskuntayhtymän osuuksien tasearvo

Seinäjoen koulutuskuntayhtymän toiminta on laajentunut 1.1.2009, jolloin Härmänmaan ammatti-instituutin toiminta on siirtynyt kuntayhtymän ylläpidettäväksi.

Lapuan kaupunginvaltuusto on 14.5.2007 §8 päättänyt hyväksyä Seinäjoen koulutuskuntayhtymän perussopimuksen, joka on astunut voimaan 1.1.2009. Lisäksi Lapuan kaupunginvaltuusto on tuolloin päättänyt, ettei Härmänmaan ammatti-instituutin purkamisesta aiheutuva peruspääoman muutosta kirjata arvonalennuksena tuloslaskelmaan, koska arvon ei voida katsoa palvelutuotannon kannalta pysyvästi alentuvan.

Lapuan kaupungin osuus Seinäjoen koulutuskuntayhtymän peruspääomasta on 5,57 % eli 1.287.338,72 euroa. Lapuan kaupungin kirjanpidossa on vuodesta 1.1.2009 alkaen huomioitu Seinäjoen koulutuskuntayhtymän osuudeksi 2.528.506,20 euroa.

Seinäjoen koulutuskuntayhtymän tilinpäätöksen 31.12.2023 mukainen varojen ja velkojen erotus on ollut 54.336.000 euroa. Lapuan kaupungin laskennallinen osuus tästä on 5,57 % eli 3.026.515,20 euroa. Lapuan kaupungin kirjaaman Seinäjoen koulutuskuntayhtymän osuuden tasearvo alittaa Lapuan kaupungin laskennallisen osuuden Seinäjoen koulutuskuntayhtymän varoista ja veloista, eikä osuuksien alaskirjaukselle ole näin ollen tarvetta tilinpäätöksessä 31.12.2024, koska palvelutuotannon arvon ei katsota alentuneen.

Konsernitilinpäätöksen laatimisperiaatteet

Konsernitilinpäätöksen laajuus

Konsernitilinpäätökseen on yhdistelty kaikki kaupunkikonsernin tytäryhteisöt.

Konsernitilinpäätökseen on yhdistelty jäsenosuuden mukaisessa suhteessa kaikki kuntayhtymät, joissa kaupunki on jäsenenä. Konsernitilinpäätökseen on yhdistelty osakkuusyhteisöt.

Sisäiset liiketapahtumat

Konserniyhteisöjen keskinäiset tuotot ja kulut sekä saamiset ja velat on eliminoitu vähäisiä liiketapahtumia lukuun ottamatta.

Samoin konserniyhteisön ja kaupungin omistamien kuntayhtymien keskinäiset tuotot ja kulut sekä saamiset ja velat on vähennetty vähäisiä liiketapahtumia lukuun ottamatta.

Poistoero ja vapaaehtoiset varaukset

Konsernitaseessa vapaaehtoiset ja verotusperusteiset varaukset sekä poistoero on jaettu konsernituloslaskelmassa laskennallisten verojen muutokseen ja tilikauden yli- tai alijäämään sekä konsernitaseessa omaan pääomaan.

Keskinäisen omistuksen eliminointi

Kaupungin ja sen tytäryhteisöjen keskinäisen omistuksen eliminointimenetelmä vastaa olennaisilta osin hankintamenomenetelmää.

Vähemmistöosuudet

Vähemmistöosuudet on erotettu yli- ja alijäämästä konsernituloslaskelmassa sekä konsernin omasta pääomasta konsernitaseessa. Negatiivisia vähemmistöosuuksia ei ole erotettu.

Suunnitelmapoistojen oikaisu

Kiinteistöyhteisöjen aineettomien ja aineellisten hyödykkeiden poistot on oikaistu suunnitelman mukaisiksi ja jäännösarvojen ero on kirjattu konsernituloslaskelmassa tytäryhteisön poistojen oikaisuksi ja aikaisemmille tilikausille kertynyt ero konsernitaseessa edellisten tilikausien yli- tai alijäämän oikaisuksi. Kaupunkikonsernin sisällä käytettyjä erilaisia poistosuunnitelmia ei ole muilta osin yhdenmukaistettu.

Osakkuusyhteisöt

Osakkuusyhteisöt on yhdistelty sovelletulla pääomaosuusmenetelmällä konsernitilinpäätökseen.

Osakkuusyhteisöjen tilinpäätöksiä ei ole oikaistu kaupungin arvostus- ja jaksotusperiaatteita vastaaviksi, koska tarvittavia tietoja oikaisujen tekemiseksi ei ole ollut saatavissa.

Kiinteistöverojen käsittely

Konserniyhteisöjen kaupungille maksamat kiinteistöverot on jätetty eliminoimatta olennaisuuden periaatteen mukaan.

Poikkeavat tilikaudet

Emineo Oy on yhdistelty tilikauden 1.7.2023 - 30.6.2024 mukaan.

Konsernirakenteen muutokset

Vuonna 2024 Kuntayhtymä Kymppi aloitti toimintansa minkä myötä se liittyi osaksi kuntakonsernia. Lapuan kaupungin omistusosuus Kuntayhtymä Kypistä on 21,42%.

Omistukset muissa yhteisöissä

Tytäryhteisöt, kuntayhtymäosuudet sekä osakkuusyhteisöt						
Konsernin osuus 1 000 €						
Nimi	y-tunnus	Kaupungin omistus-osuus	Konsernin omistus-osuus	omasta pääomasta	vieraasta pääomasta	Tilikauden voitosta/tappiosta
Kuntayhtymät						
Etelä-Pohjanmaan liitto	0955281-3	7,38 %	7,38 %	136	43	4
Seinäjoen koulutuskuntayhtymä	1007629-5	5,57 %	5,57 %	3.444	2.662	198
Kuntayhtymä Kymppi	3432985-9	21,42 %	21,42 %	98	18	66
Tytäryhteisöt						
Lapuan Energia Oy	0180601-4	100,00 %	100,00 %	709	11.371	23
Lapuan Jätevesi Oy	0209116-1	64,00 %	64,00 %	395	1.157	109
Simpsionvuori Oy	0600421-3	100,00 %	100,00 %	-25	4.156	-503
Kiinteistö Oy Yllinpuisto	0180743-9	50,50 %	50,50 %	66	1	1
Lapuan Kotiasunnot Oy	2841190-1	100,00 %	100,00 %	332	22.308	-37
Asunto Oy Lapuan Koivusato	0276497-9	0,00 %	70,31 %	7	96	0
Invest Lapua Oy	1006221-3	100,00 %	100,00 %	1.356	3.225	-25
Lapuan taide- ja tiedesäätiö	2026316-6	100,00 %	100,00 %	170	-	-1
Asunto Oy Lapuan Myllytie	1542972-3	0,00 %	54,10 %	126	333	0
Thermopolis Oy	2029286-4	79,76 %	96,91 %	224	37	8
Osakkuusyhteisöt						
Lappavesi Oy	0180606-5	45,00 %	45,00 %	1.754	637	33
Kiinteistö Oy Lapuan Myllynkivi	0737844-4	31,30 %	31,30 %	330	2	0
Kiinteistö Oy Sahanplassi	0864934-9	49,70 %	49,70 %	763	4	-2
Emineo Oy	1871789-4	27,03 %	27,03 %	22	0	-1
Asunto Oy Lapuan Väilänkatu 6	0180718-0	0,00 %	38,88 %	17	84	0

Vesihuoltolaitoksen tuloslaskelma

	2024	2023
Liikevaihto	3 716 164,23	3 492 261,00
Valmistus omaan käyttöön	79 855,90	77 253,56
Liiketoiminnan muut tuotot		1 285,25
Tuet ja avustukset kunnalta		
Materiaalit ja palvelut		
Aineet, tarvikkeet ja tavarat		
Ostot tilikauden aikana	-734 323,52	-600 307,48
Palvelujen ostot	-1 879 383,13	-1 565 110,31
Henkilöstökulut		
Palkat ja palkkiot	-333 417,25	-312 425,92
Henkilösivukulut		
Eläkekulut	-63 536,10	-70 501,49
Muut henkilösivukulut	-8 774,40	-16 080,97
Henkilöstökorvaukset	-16 864,15	11 632,80
Poistot ja arvonalentumiset		
Suunnitelman mukaiset poistot	-667 248,41	-621 451,52
Liiketoiminnan muut kulut	-204 564,24	-67 864,20
Liikelylijäämä (-alijäämä)	-112 091,07	328 690,72
Rahoitustuotot ja -kulut		
Korkotuotot		
Rahoitusavustus kunnalta		
Muut rahoitustuotot	883,87	769,94
Kunnalle maksetut korkokulut		
Muille maksetut korkokulut		-8,50
Korvaus peruspääomasta	-12 465,36	-12 465,36
Muut rahoituskulut		
Ylijäämä (alijäämä) ennen sat. eriä	-123 672,56	316 986,80
Satunnaiset tuotot		
Satunnaiset kulut		
Ylijäämä (alijäämä) ennen varauksia	-123 672,56	316 986,80
Poistoeron lis. (-) tai väh. (+)		
Vapaaehtoisten varausten lis. (-) tai väh. (-)		
Tilikauden ylijäämä (alijäämä)	-123 672,56	316 986,80

Vesihuoltolaitoksen rahoituslaskelma

	2024	2023
Toiminnan rahavirta		
Liikelyljäämä (-alijäämä)	-112 091,07	328 690,72
Poistot ja arvonalentumiset	667 248,41	621 451,52
Rahoitustuotot ja -kulut	-11 581,49	-11 703,92
	<u>543 575,85</u>	<u>938 438,32</u>
Investointien rahavirta		
Käyttöomaisuusinvestoinnit	-971 870,85	-842 599,47
Rahoitusosuudet investointimenoihin	0,00	0,00
	<u>-971 870,85</u>	<u>-842 599,47</u>
Toiminnan ja investointien rahavirta	-428 295,00	95 838,85
Rahoituksen rahavirta		
Muut maksuvalmiuden muutokset		
Lyhytaikaisten saamisten muutokset muilta	327 969,37	-219 891,68
Korottomien pitkä- ja lyhytaikaisten velkojen muutos	100 325,63	124 052,83
	<u>428 295,00</u>	<u>-95 838,85</u>
Rahoituksen rahavirta	428 295,00	-95 838,85

Vesihuoltolaitoksen tase

	2024	2023
VASTAAVAA		
PYSYVÄT VASTAAVAT	13 294 125,84	12 989 503,40
Aineelliset hyödykkeet	13 294 125,84	12 989 503,40
<i>Rakennukset</i>	0,00	0,00
<i>Kiinteät rakenteet ja laitteet</i>	13 209 473,08	12 934 736,10
<i>Koneet ja kalusto</i>	84 652,76	54 767,30
 VAIHTUVAT VASTAAVAT	 6 208 195,63	 6 536 165,00
Saamiset	6 208 195,63	6 536 165,00
<i>Lyhytaikaiset saamiset</i>	6 208 195,63	6 536 165,00
<i>Myyntisaamiset/la</i>	1 209 819,24	1 191 012,25
<i>Muut saamiset</i>	4 998 376,39	5 345 152,75
 VASTAAVAA	 19 502 321,47	 19 525 668,40
VASTATTAVAA		
OMA PÄÄOMA	12 328 273,74	12 451 946,30
<i>Peruspääoma</i>	207 755,92	207 755,92
<i>Edellisten tilikausien yli-/alijäämä</i>	12 244 190,38	11 927 203,58
<i>Tilikauden yli-/alijäämä</i>	-123 672,56	316 986,80
VIERAS PÄÄOMA	7 174 047,73	7 073 722,10
Pitkäaikainen	7 086 111,97	6 993 649,84
<i>Muut velat/pa</i>	7 086 111,97	6 993 649,84
Lyhytaikainen	87 935,76	80 072,26
<i>Ostovelat</i>	0,00	0,00
<i>Siirtovelat</i>	87 935,76	80 072,26
 VASTATTAVAA	 19 502 321,47	 19 525 668,40

Luettelo käytetyistä kirjanpito-ohjelma

ProEconomica, kirjanpito-ohjelma
Pääkirja
Päiväkirja
Tasekirja
Toteutumavertailut
Ostoreskontra
Myyntireskontra
Populus, palkka- ja henkilöstöhallinnon ohjelma

Tositteiden lajit

Tositelaji	Tositelajin nimi	Tositelaji	Tositelajin nimi
01	MUISTIOTOSITTEET	176	YL/KAARVOITUS- JA MITT.TOIMI
02	AVAUSSALDOTOSITTEET	177	YL/YMPÄRISTÖLAUTAKUNTA
03	KASSAKLADITOSITTEET	178	YL/KIINTEISTÖTOIMITUSMAKSUT
			YL/SIVSTYSKESKUS, AVOIN
05	PALKANLASKENTA	179	VARHAISKASVATUS
06	VYÖRYTYKSET	18	PÄIVÄHOITO
09	POISTOTOSITTEET	180	YL/KOTIASUNNOT
10	MYNTIRESKONTALINJA	181	YL/LUKIO
11	MYNTIRESKONTRAN SUORITUKSET	182	YL/MIEMÄRILITOSTYÖT
111	YL/HALLINTOKESKUS,	20	VESI- JA JATEVESIMAKSUT
112	YL/HALLINTOKESKUS	21	ASUNTOLAINAT
128	YL/YLÄKOULU	60	LÄÄKEKESKUSVARASTO
141	YL/MUSIIKKIOPISTO	85	OR/TEKNINEN KESKUS
154	YL/PÄIVÄHOITO	86	OR/ALA-ASTEET
161	YL/KANSALAIPOISTO	87	OR/HOPEARINNE
163	YL/SIVSTYSKESKUS, HALLINTO	89	OR/YLÄASTE
164	YL/SIVSTYSKESKUS	90	OR/LUKIO
165	YL/MUSIIKKIOPISTO	91	OR/VESIHUOLTOLAITOS
166	YL/LIIKUNTATOIMI	92	OR/SKANNATUT OSTOLASKUT
167	YL/NUORISO- JA KULTTUURITOIMI	93	OR/VESIL.SKANNATUT OSTOLASKUT
168	YL/KANSALAIPOP.HelleWi	94	OR/VERKKOLASKUT
171	YL/TEKNINENVARASTO, MUUT		
172	YL/TEKNINEN VIR.,VUOKRAT		
173	YL/KUNNALLISTEKNIikka		
174	YL/ASUNTOSTO, MUUT		
175	YL/TEKNINEN KESKUS		

10. Tilinpäätöksen allekirjoitus**Lapuan kaupunki**

Tilinpäätös tilikaudelta 1.1.-31.12.2024

Lapuaalla 31. päivänä maaliskuuta 2025

Jukka-Pekka Heikkilä
Kari-Matti Oksanen
Marcus Tappari
Sami Sjöström
Lari Riihelä
Jari Oksanen
Pekka Heikkilä
Teemu Sjöström
Jukka-Pekka Heikkilä
Sami Kaukane

Tilinpäätösmerkintä

Suoritetusta tilintarkastuksesta on tänään annettu kertomus.

Lapualla 8. 5. 2025

KPMG Oy Ab
Tilintarkastusyhteisö

Elina Pesonen
JHT-~~K~~HT-tilintarkastaja